

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กรกฎาคม 2560

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม

ปริญญานิพนธ์
ของ
อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

กรกฎาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กรกฎาคม 2560

อลงกรณ์ อัสวโสรณ. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญานินพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน 2) เปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 77 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.97 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.97 3) แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.71 และมีค่าความเชื่อมั่น (Coefficient – α) เท่ากับ 0.94 และ 4) แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่น (Coefficient – α) เท่ากับ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

EFFECTS OF SOCIAL STUDIES LEARNING ACTIVITIES USING A SOCIAL NETWORK
FOR LEARNING, THE ABILITY TO SHARE AND ACHIEVEMENT LEVELS OF GRADE
TEN STUDENTS: A MULTIVARIATE ANALYSIS OF COVARIANCE

AN ABSTRACT
BY
ALONGKORN AUSA WASOWAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Research and Development on Human Potentials
At Srinakharinwirot University
July 2017

Alongkorn Ausawasowan. (2017). *Effects of Social Studies Learning Activities Using a Social Network for Learning, the Ability to Share and Achievement Levels of Grade Ten Students: A Multivariate Analysis of Covariance*. Master's Thesis, M.Ed. (Research and Development on Human Potential Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Ittipaat Suwathanpornkul.

The research objectives were 1) to compare the sharing ability and achievement in social studies of students in the experimental group between the pretest and posttest on using a social network to learn after controlling with self-regulation, and 2) to compare the ability to share and achievement in social studies controlled with self-regulation between the students in the experimental group and the control group. The sample in this study consisted of seventy seven students in Grade Ten at Benjamarachalai School Under the Royal Patronage of His Majesty the King by the Multi-Stage Random Sampling method and divided into an experimental and a control group. The research instruments include the following; 1) lesson plans based on social network learning and tradition learning; 2) achievement tests on the topic of human society and Thai culture ($p = 0.20 - 0.70$, $r = 0.29 - 0.97$, and $KR-20 = 0.97$), 3) sharing ability test ($r = 0.28 - 0.71$, Coefficient - $\alpha = 0.94$), and, 4) self-regulated test ($r = 0.22 - 0.74$, Coefficient - $\alpha = 0.92$). The statistics used in this study were descriptive statistics, which used mean, standard deviation, skewness, kurtosis and a hypothesis test with Hotelling's T^2 , and, Multivariate Analysis of Covariance (MANCOVA). The research findings revealed the following: 1) The ability to share and the posttest achievement scores of the students in the experimental group after controlling it with self-regulation were significantly higher than the pretest level at .05 .2) The ability to share and the achievement scores of the students in the experimental group on the posttest after controlling it with self-regulation were significantly higher than the control group at a level of .05 .

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม

ของ

อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุตันทพรกุล)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุตันทพรกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ดูแล และให้กำลังใจเป็นอย่างดี ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กันต์ฤทัย คลังพหล และอาจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา ที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ปรึกษา เสนอข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์จนทำให้เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันทรงคุณค่าให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศจีมาจ ณ วิเชียร รองศาสตราจารย์ ดร. ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไชตรัตน์ จันทน์สุคนธ์ อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล อาจารย์ ดร. อัญชลี สุขในสิทธิ์ อาจารย์ ดร. กานต์รวี บุษยานนท์ อาจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ ลักษณะ อาจารย์ ดร. เกศินี ครุณาสวัสดิ์ อาจารย์ ดร. ชัยรัตน์ โตศิลา และอาจารย์ ดร. ยური ผลพันธ์ิน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของเครื่องมือวิจัยในการทำปริญญานิพนธ์อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ นิสิตสาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษาทุกคนที่เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและคอยเป็นกำลังใจ ห่วงใยกับผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันเกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

อลงกรณ์ อัสวโสรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	7
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	7
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	7
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
สมมุติฐานในการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	14
ความหมายของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	14
กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	17
ปัญหาอุปสรรค และวิธีการแบ่งปันความรู้	19
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	31
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31
การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	32
เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	36
หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	45
ความหมายของการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	46
แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	46
กระบวนการในการกำกับตนเอง.....	48
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	56
คุณลักษณะและวิธีการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	62
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์.....	67
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	67
ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	70
บทบาทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการจัดการเรียนการสอน.....	72
ประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการเรียนการสอน.....	80
ผลดีและผลเสียของการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์.....	82
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์..	85
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่าง.....	91
การกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....	93
เนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง.....	93
การดำเนินการทดลอง.....	93
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	114
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	119
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	120
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	138
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	139
อภิปรายผล.....	141
ข้อเสนอแนะ.....	144
บรรณานุกรม.....	146
ภาคผนวก.....	157
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	232

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย.....	93
2 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ.....	99
3 ผังโครงสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย.....	107
4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนพิเศษ วิชาสังคมศึกษา และเวลาที่ใช้ในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้าน วิชาสังคมศึกษา.....	121
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง.....	122
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม.....	124
7 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการทดลอง.....	127
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของนักเรียนใน กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	128
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของความสามารถใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทดลองก่อน และหลังการทดลอง.....	130
10 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	133
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	134
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของความสามารถใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับ กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	135

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	164
14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	167
15 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	170
16 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	172
17 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	174
18 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด การกำกับตนเองในด้านการเรียน.....	177
19 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคะแนนการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง.....	181
20 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคะแนนการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนในกลุ่มควบคุม.....	183

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ 4 ขั้นตอน.....	18
2 การวิเคราะห์อิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบของการกำกับตนเอง ด้านพฤติกรรม ส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อม.....	47
3 กระบวนการย่อยการกำกับตนเองของซุงค์.....	49
4 กระบวนการปรับปรุงเป้าหมาย หรือพฤติกรรมของตนเอง.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกได้เปลี่ยนแปลงไปสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ล้ำหน้า และผู้คนทั่วทั้งโลกต่างเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากการเข้าสู่ยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเฉพาะในด้านสังคม เศรษฐกิจและการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้นได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงาน ธุรกิจ การวิจัยและพัฒนา ความบันเทิงต่าง ๆ ซึ่งมักมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น หรือแม้กระทั่งการศึกษาที่ผู้เรียน และผู้สอนเองต่างก็ได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการสืบค้น การนำเสนอ และสื่อสารกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อก้าวเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 2) อีกทั้งผู้เรียนจะต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพรู้จักการทำงาน และการเรียนรู้เป็นกลุ่มทีมและรายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช. 2555: 14) ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 และหมวดที่ 9 มาตราที่ 64 - 67 ได้ระบุถึงการจัดการศึกษาต้องเป็นไปโดยยึดหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของตน และการจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต เช่น การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ที่ทำให้นักเรียนในทุกพื้นที่ของประเทศได้มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน และสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทั่วโลกโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเปรียบเสมือนกับการนำเอาห้องสมุดโลกมาอยู่ที่โรงเรียน หรืออยู่ที่บ้านโดยไม่ต้องเสียเวลา งบประมาณมากมายในการหาซื้อหนังสือ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และถือเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การสร้างสรรคหรือการนำเอาเทคโนโลยีไปใช้ในสถานศึกษาจึงต้องมีความเหมาะสมและถือเป็นสิ่งจำเป็นโดยรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ปัจจุบันเป็นการนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาผสมผสานกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยระบบเวิลด์ ไวด์ เว็บ (World Wide Web : www.) ถือเป็นการบริการบนเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ทำให้รูปแบบของการเรียนรู้เกิดความแตกต่างไปจากเดิม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ต้องอาศัยศักยภาพและความสามารถของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูล การเชื่อมโยงเครือข่าย อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา การเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์เป็นหลักจึงถือเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาความคิดขั้นวิเคราะห์ ขั้นสังเคราะห์ และขั้นประเมินผล โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจึงต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้คำถามมากำหนดกรอบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน หรือผู้สอนและผู้เรียนอาจดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เว็บไซต์เป็นเครื่องมือ เช่น การเปิดโลกทัศน์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีอยู่ทั่วโลก ตลอดจนการเรียนรู้และค้นคว้าข้อมูลข่าวสารในลักษณะของสื่อประเภทต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ เนื่องจากข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีจำนวนมาก ผู้เรียนจึงต้องคิดวิเคราะห์เพื่อแยกแยะสารสนเทศที่เป็นสาระสำหรับตนจนสามารถขยายขอบข่ายการเรียนรู้ในห้องเรียนออกไปได้ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสำรวจข้อมูลตามความสนใจของผู้เรียน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการได้มองและค้นพบปัญหาและคิดแนวทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ในหลายแง่มุมมากขึ้น สามารถปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้คำปรึกษาได้อย่างอิสระ ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ทั้งจากการได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการใช้โปรแกรมต่าง ๆ บนคอมพิวเตอร์และบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปพร้อม ๆ กับการเรียน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2557: 77-81) โดยการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ การให้นักเรียนได้ลงมือทำจริงได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยครูไม่ต้องเน้นการสอน แต่เน้นการออกแบบการเรียนรู้ การสร้างแรงบันดาลใจ เป็นครูฝึกแทนการเป็นครูสอน แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในและสมองของนักเรียนเอง (วิจารณ์ พานิช. 2555: 12-13) ซึ่งการพัฒนาทักษะปฏิบัติส่วนใหญ่จำเป็นต้องประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นสำเร็จได้ดีและรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้นการฝึกปฏิบัติในโรงเรียนจึงมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสฝึกฝนทักษะย่อย ๆ ให้กับผู้เรียนจนมีความชำนาญ เช่น การฝึกทักษะการใช้โปรแกรมตัดต่อคลิปวิดีโอ การตัดต่อเสียง การออกแบบ การพิมพ์งาน การนำเสนองาน การใช้ระบบเครือข่ายต่าง ๆ เป็นต้น

การสื่อสารในปัจจุบันมักเป็นแบบเฉพาะเจาะจงตัวบุคคลมากขึ้น แต่ก็มีความหลากหลายอย่างมากในเวลาเดียวกัน อันเนื่องมาจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ระบบการสื่อสารของผู้คนในสังคมก็ต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อเข้าสู่โลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของ “ชุมชนไซเบอร์” (Cyber Community) อันเป็นตัวที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมที่จากเดิมเน้นการสื่อสารด้วยคำพูดกลายมาเป็นการสื่อสารผ่านตัวอักษร จนปัจจุบัน

กลายเป็นภาษาดิจิทัล (Digital Language) และเป็นต้นกำเนิดที่ทำให้เกิดคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ สื่อเครือข่ายสังคม (Social Network) เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาของเทคโนโลยีเหล่านี้ ทำให้การหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารในสังคมมีหลายช่องทางมากขึ้น ฉะนั้นผู้เรียนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสื่อสารในสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสของสังคม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2557: 82-83) ซึ่งสื่อสังคมและเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมและกลายเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของผู้คนส่วนใหญ่มากขึ้น จากสถิติการรวบรวมการใช้งานสื่อสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ ไฟล์ดิจิทัลมัลติมีเดีย ที่ใช้ในการสื่อสารของประเทศไทยที่มีการวัดสถิติของเว็บไซต์ We Are Social ได้ระบุว่าประเทศไทยมีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าว ประมาณ 17 ล้านคน และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มมากขึ้นเป็นกว่า 30 ล้านคนในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญของเทคโนโลยีที่ครอบคลุมไปในทุกเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนมีเครื่องมืออย่างสมาร์ทโฟน (Smartphone) แทบทุกคนจึงทำให้คนไทยก้าวสู่การเรียนรู้เทคโนโลยีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นด้วย ทั้งนี้จากจำนวนประชากรปัจจุบันของประเทศไทย (เดือนพฤษภาคม 2557) กว่า 76 ล้านคน พบว่า ประชากรกว่าร้อยละ 26 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ประมาณ 17 ล้านคนเป็นผู้ใช้งานระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนสื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก (Facebook) มีผู้ใช้งานอยู่ประมาณ 24 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 36 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และโดยส่วนใหญ่ประชากรใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กผ่านเครื่องมือจำพวกสมาร์ทโฟนสูงถึงร้อยละ 125 ของเทคโนโลยีที่มีการใช้อยู่ทั้งหมด คิดเป็นประมาณ 84 ล้านเครื่อง และมีการใช้งานในแต่ละวันเฉลี่ยประมาณที่คนละ 5 ชั่วโมง นอกจากนี้บริษัทเฟซบุ๊ก (Facebook Inc.) ยังเผยแพร่วิจัยข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กในประเทศไทยภายใต้การดำเนินงานสำรวจโดย บริษัท TNS Research International (Thailand) เมื่อเดือน มิถุนายน 2557 พบว่า คนไทยใช้เวลาบนเฟซบุ๊กมากยิ่งขึ้น และเข้าใช้งานจากสถานที่ต่าง ๆ หลากหลายขึ้น รวมถึงยังมีการใช้งานตลอดทั้งวันที่เพิ่มมากขึ้น โดยคนไทยเลือกใช้เวลาในเฟซบุ๊กเพื่อการค้นหาสิ่งใหม่ ๆ สูงกว่าการบริโภคสื่อประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อดิจิทัล นิตยสาร หรือโทรทัศน์ (ศูนย์สารสนเทศการวิจัย. 2557: ออนไลน์)

สื่อสังคม (Social Media) นั้นก็จัดเป็นสื่อประเภทหนึ่งจำพวกเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงถูกยกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในอนาคตได้ ซึ่งกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้นั้นอาจจะต้องอาศัยการสร้างสรรค์วิธีการที่จะทำให้สื่อสังคมออนไลน์เข้าไปมีส่วนในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (James R. 2012: 4) และเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นยังถือเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญในการเปิดประสบการณ์ทางการศึกษาให้กับผู้เรียน รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างแรงจูงใจและพัฒนามุมมองทางสังคม การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้ และเชื่อมต่อการเรียนรู้กับชีวิตจริงได้ (Bumgardner S.; & Knestis K. 2011: 2) ซึ่งความสำคัญของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการศึกษา (Dron & Anderson. 2009: 7) ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทาง

สังคมของตนเอง และเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์สนับสนุนการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของผู้เรียน ซึ่งจะสามารถช่วยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะด้านการทำงานร่วมกันของผู้เรียน และสามารถสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้สอน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ซึ่งทั้งหมดนี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการเรียนการสอน โดยพบว่า เฟซบุ๊กสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเป็นตัวอำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้ และเป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้หรือแสดงความคิดเห็น และสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสาร อารมณ์ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นของบุคคลอื่น ทั้งนี้ผู้สอนสามารถนำเอาเฟซบุ๊กมาใช้ในการเรียนการสอนได้ในหลายลักษณะ เช่น การโพสต์ข้อความลงบนกระดานข่าว (Wall) ของกลุ่ม โพสต์รูปภาพหรือไฟล์วิดีโอที่อัปโหลดโดยสมาชิก ตั้งคำถามและสร้างแบบสำรวจความคิดเห็น (Poll) หรือใช้งานเฟซบุ๊กดีออกส์หรือเอกสารของเฟซบุ๊ก นอกจากนี้ยังสามารถนำเอาเฟซบุ๊กเข้ามามีใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ทั้งนี้จะช่วยก่อให้เกิดผลสำเร็จแก่ผู้เรียน ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสังคมในชั้นเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการศึกษาค้นคว้า และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ที่กว้างขวาง ส่งเสริมการศึกษาตามความสนใจหรือความถนัด และส่งเสริมการบันทึกการอ่าน แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนก็ควรมีแนวปฏิบัติสำคัญเพื่อให้การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีประสิทธิภาพ คือ ต้องมีการศึกษาธรรมชาติของระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่จะนำมาใช้อย่างชัดเจน ศึกษาความพร้อมของผู้เรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้นแบบที่ดีในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ต้องติดตามพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้ปกครองเพื่อสร้างประสิทธิภาพของการดูแลผู้เรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ระวิ แก้วสุกใส; และชัยรัตน์ จุสปาโล. 2556: 203)

สำหรับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่มีจุดเน้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความสัมพันธ์ และช่วยให้ตนเองสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับบริบทของสังคมตามสภาพความเปลี่ยนแปลง ในเมื่อลักษณะของผู้เรียนนั้นเปลี่ยนแปลงไป และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเองเข้าถึงเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และง่ายดายมากขึ้น ในฐานะของผู้สอนจึงควรที่จะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนเพื่อให้สอดคล้องกัน จากที่เคยเป็นผู้ให้ความรู้อาจเปลี่ยนมาเป็นในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกแทน ดังนั้นการที่ผู้สอนสามารถเข้าถึงและประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการนำเสนอเนื้อหา โดยใช้กระบวนการที่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ในทุกที่และทุกเวลา โดยข้ามข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ได้ รวมทั้งยังสามารถพัฒนาสังคมให้เกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ (กนกพร จันทนารุ่งภักดิ์. 2555: 1-18) อีกทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge

Management) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคน และพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบ ในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการเรียนรู้อีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและสะดวกมากขึ้นประกอบกับสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สอน หรือค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ได้ ในการพัฒนาช่องทางการศึกษาใหม่ ๆ บนโลกอินเทอร์เน็ตนั้นทำให้เกิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่สามารถออกมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งาน และสามารถใช้งานได้ง่าย และสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องพบตัวโดยตรง อันทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะแลกเปลี่ยนแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และตรงต่อความสนใจในเฉพาะเรื่อง ด้วยการสนทนาออนไลน์ การส่งข้อความ การอัปโหลดวิดีโอ รูปภาพ เพลง เป็นต้น ซึ่งมีข้อดีที่ความสะดวกในการใช้งาน ทำงานได้หลากหลายกิจกรรมในเวลาเดียวกัน ประหยัดค่าใช้จ่าย และยังสามารถใช้ในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโลกออนไลน์จะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพูดคุย แลกเปลี่ยนกัน มีความยืดหยุ่นในการใช้งาน และสามารถออกแบบให้ผู้เรียนมีตัวเลือกที่หลากหลายในการนำเสนอข้อมูล ประกอบกับการให้อิสระกับผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือกลุ่มคนอื่น ๆ ได้ ซึ่งการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์นั้นสามารถทำได้ในหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นการค้นหาข้อมูล (Search Engine) อีเมล (E-Mail) กระดานสนทนา (Webboard) โปรแกรมสนทนา (Chat) และสามารถประยุกต์ใช้งานในการระดมสมอง การอภิปราย การเรียนกลุ่มย่อย ประกอบการสร้างสถานการณ์จำลอง โดยผ่านเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนออนไลน์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) (อัจฉรา บุญชุม. 2556: 2-4)

จากประเด็นดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากในปัจจุบันการเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค (Facebook) ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และสามารถใช้งานได้ง่าย ทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก แบ่งปันรูปภาพ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่พึ่งพาการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภท เฟสบุ๊คเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยผ่านระบบหน้าเพจ (Page) ของเฟสบุ๊ค โดยผู้วิจัยจะใช้เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าที่มีความหลากหลาย สามารถเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาการเรียนการสอนได้ ซึ่งอาจมีทั้งการนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือสื่อประสม ที่มีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ข้อมูลเสียง ข้อความตัวอักษร รวมเข้าไว้ด้วยกันเพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจในการเข้ามาศึกษาหาความรู้ และส่งงาน พร้อมทั้งแสดงผลงานระหว่างเรียนของผู้เรียนด้วย ภายใต้จุดเด่นของการใช้เฟสบุ๊ค (Facebook) ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการโพสต์ (Post) แชร์ (Share) และคอมเมนต์ (Comment) รวมทั้งเป็นการให้ผู้เรียนฝึกในการกำกับตนเองในด้านการเรียน

โดยรูปแบบของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจะจัดเรียงตามลำดับขั้นตอนตามบทเรียนตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นขั้นตอนไปที่ละขั้นตอน และถ้าเกิดผู้เรียนมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนก็สามารถย้อนกลับมาเพื่อศึกษาเพิ่มเติม หรือฝากข้อคำถามเอาไว้ในส่วนของการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้สอนเข้ามาตอบอธิบายผู้เรียนได้ตามความสนใจใฝ่เรียนรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อให้ได้ข้อค้นพบของการวิจัยที่มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนมาเป็นตัวแปรร่วมในการทดลอง เนื่องจากเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงลักษณะทางจิต (Psychological Trait) ที่ส่งผลโดยตรงต่อตัวแปรตามทั้งสองตัว คือ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนและความสามารถที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ระบุว่า เมื่อผู้เรียนเกิดกระบวนการกำกับตนเองขึ้นในตนเองจะทำให้ความถี่ในการเข้ามาใช้งานบทเรียนจากเว็บไซต์หรือการแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ สูงขึ้นตามไปด้วย การที่ผู้เรียนเกิดการจัดระบบระเบียบในการเข้าศึกษาในบทเรียนจากการเข้าใช้เว็บไซต์อย่างต่อเนื่อง และมีการตรวจสอบประเมินตนเอง ตัดสินการกระทำของตนเองด้วยตัวเอง และแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในสิ่งที่ตนเองต้องการ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการกำกับตนเอง และการที่บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างเต็มที่ เพื่อให้สำเร็จลุล่วง หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นตามที่ตนเองตั้งเอาไว้ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง และการกำกับตนเองในการเรียนโดยที่ไม่มีบุคคลอื่นคอยเตือนที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นตามไปด้วย (ลวพร ทองอยู่เรือน. 2550: 138-139; อานวัณณ์ บุตรจันทร์. 2552: 77-78)

ดังนั้นด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามแบบทางเดียวเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการประยุกต์ใช้แบบแผนการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามแบบทางเดียว ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายเฉพาะไว้ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพโดยถือเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับนักเรียน สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาตามอัธยาศัย โดยไม่ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่ และสถานการณ์จำกัดอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไปซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจเป็นอย่างยิ่ง และสุดท้ายเพื่อเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนเครือข่ายกลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 4,312 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 77 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที จำนวน 8 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในรายวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบและโครงสร้างทางสังคม
2. สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม
3. การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
4. ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย
5. ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะและประเภทของวัฒนธรรม
6. วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย
7. ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล
8. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมและวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรทดลอง (Treatment Variable) คือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 2 วิธี ดังนี้
 - 1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ตัวแปรร่วม (Covariate Variable) คือ การกำกับตนเองในด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การรับรู้ถึงพฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น สนทนาพูดคุย ร่วมกันคิด อภิปราย สรุปแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ เผยแพร่และแสดงผลงานของตน การใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ เรื่องราว ความคิด โดยใช้สำนวนภาษาของตนเองในการสื่อความหมาย สรุปใจความที่สำคัญ ที่ถูกต้องและชัดเจน และนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ด้านความรู้ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ในกลุ่มทดลอง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติในกลุ่มควบคุมในรายวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- 2.1 ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบและโครงสร้างทางสังคม
- 2.2 สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม
- 2.3 การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

2.4 ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย

2.5 ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะและประเภทของวัฒนธรรม

2.6 วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

วัฒนธรรมไทย

2.7 ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล

2.8 การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมและวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

3. การกำกับตนเองในด้านการเรียน หมายถึง การรับรู้พฤติกรรมและความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกถึงการแก้ปัญหา วางแผนในการทำงาน การจัดการควบคุมการทำงานทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง การประเมินและวิเคราะห์ตนเอง การกำหนดเป้าหมาย การค้นหาข้อมูล การทบทวน และการจดบันทึกบทเรียน การให้รางวัลต่อความสำเร็จและการลงโทษต่อความล้มเหลว ตัดสินใจใช้วิธีการต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการทางสมองเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านเว็บไซต์เฟซบุ๊ก (Facebook) โดยที่กิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูนำเนื้อหาบทเรียนทั้งหมดตามหน่วยการเรียนรู้โพสต์ไว้ในหน้าเพจเฟซบุ๊ก ไม่ว่าจะเป็นคลิปวิดีโอ รูปภาพ ข้อความ หรือเอกสารประกอบการเรียน

4.2 ขั้นสอน โดยครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมงานตามคำสั่งที่ครูมอบหมายโดยการโพสต์ลงในหน้าเพจเฟซบุ๊ก ซึ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนในการให้นักเรียนได้โพสต์ (Post) แชร์ (Share) และคอมเมนต์ (Comment) ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งในชั้นเรียนและบนเฟซบุ๊ก

4.2.1 ขั้นการโพสต์ (Post) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูดำเนินการกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และให้นักเรียนตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องที่จะเรียนผ่านหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา

4.2.2 ขั้นการแชร์ (Share) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต และสรุปความรู้ที่ตนเองได้รับมาจากการเผยแพร่แบ่งปันจากเพื่อนสมาชิกร่วมชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและกันในประเด็นคำถามหรือหัวข้อศึกษาเดียวกัน รวมถึงการนำเสนอผลงานการสรุปความรู้ตามหัวข้อประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ในขั้นการโพสต์ (Post) หรือตามที่ครูมอบหมายให้

4.2.3 ขั้นการคอมเมนต์ (Comment) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างสมาชิกโดยการสนทนาพูดคุย และแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เพื่อนสมาชิกได้รับ

4.3 ขั้นสรุป โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน โดยครูนำเอาประเด็นต่างๆ และความคิดเห็นของนักเรียนมาร่วมกันสรุป และกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนในชั้นเรียน โดยขั้นตอนทั้งหมดนี้หากนักเรียนมีข้อสงสัยในกิจกรรมการเรียนรู้ก็สามารถพูดคุย แสดงความคิดเห็น สอบถาม อภิปราย และให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาผ่านทางเฟซบุ๊กได้ทันที

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ซึ่งใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยาย อธิบาย การอภิปรายซักถามและสรุป โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน โดยครูพูดและนำเสนอภาพถ่าย หรือกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับบทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของสนใจและเตรียมความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน

5.2 ขั้นสอน โดยครูบรรยาย อธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียน อภิปรายสิ่งที่เรียน และลงมือทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน

5.3 ขั้นสรุป โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน และเฉลยแบบฝึกหัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ได้มีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติต่าง ๆ ของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ซึ่งเป็นตัวสร้างแรงจูงใจในการใช้งานให้กับนักเรียนได้เข้าใช้บริการ อีกทั้งยังสามารถแสดงรายละเอียดส่วนบุคคล รูปภาพ การสนทนาโต้ตอบกัน การเขียนข้อความส่วนตัว แสดงความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบกัน การแบ่งปันรูปภาพ วิดีโอ (VDO) และสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถใช้งานได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา และสถานที่ โดยที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นมีส่วนในการช่วยพัฒนาความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

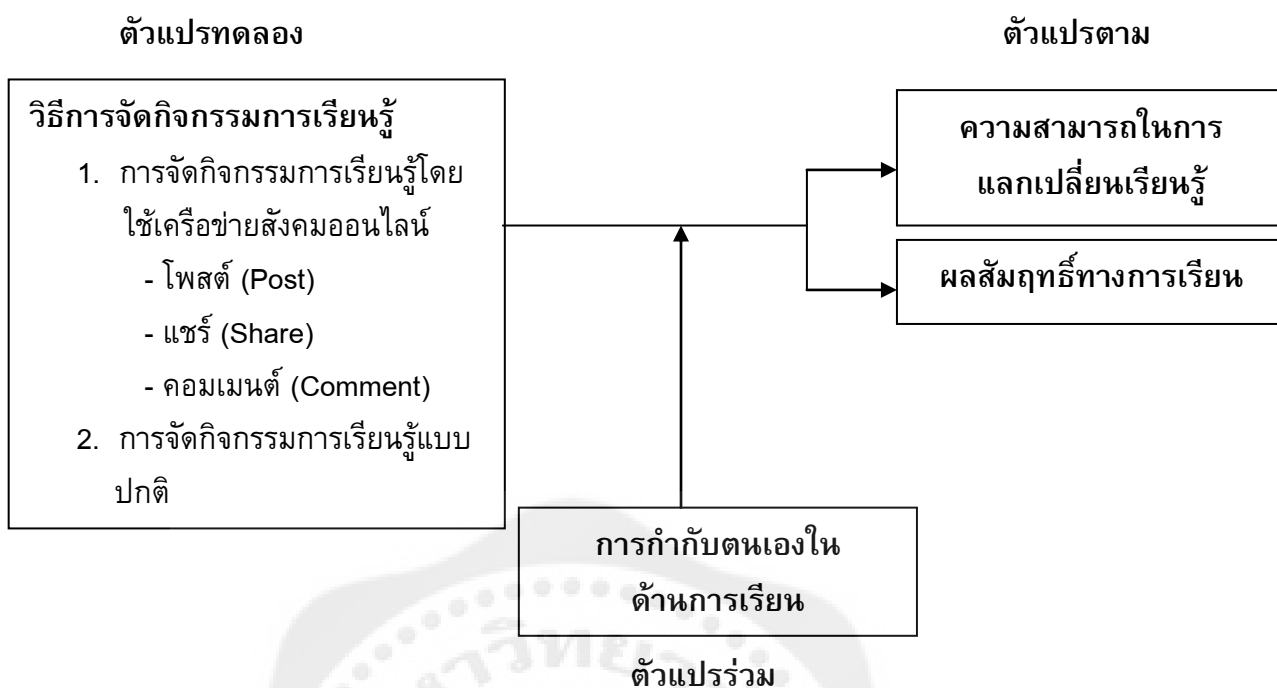
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีงานวิจัยของวิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์. (2557: 195); ดวงพร หวานเย็น. (2556: 111-112); ช่อทิพย์ ศรีสุคนธ์รัตน์. (2555: 124-126) ที่มีผลการวิจัยสรุปว่า การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้อื่น ได้ฝึกฝนและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ภายในกลุ่มโดยใช้กระดานสนทนา กระดานข้อความในการแสดงความคิดเห็น และรายงานผลการศึกษาค้นคว้า ซึ่งทำให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างผลงานของเพื่อนและทราบผลการศึกษาของตนเอง พร้อมกับการยอมรับความคิดเห็นคำแนะนำของบุคคลอื่นเมื่อเกิดข้อผิดพลาดและนำมาแก้ไข อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน

ภายในกลุ่มอันเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนตลอดเวลา อีกทั้งเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างนักเรียนและครูภายนอกชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีงานวิจัยของกุลธวัช สมารักษ์. (2556: 115); เอกภพ คณะฤทธิ์. (2556: 86); สุนัขฉมา ไชยกาล. (2553: 95) ที่มีผลการวิจัยสรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนภายหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนและครูได้ใช้พื้นที่ร่วมกันบนเครือข่ายสังคมในการสื่อสารที่สื่อถึงความเป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียนได้อย่างชัดเจนผ่านการแสดงความคิดเห็น เพื่อทำกิจกรรมค้นคว้าเพิ่มเติมทำให้ผู้เรียนได้เปิดหูเปิดตามากขึ้น รวมทั้งทำให้นักเรียนสามารถใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจบทเรียนได้จากสื่อสังคมเหล่านั้นจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยเฉพาะกับนักเรียนที่มีการกำกับตนเองที่สูงก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงยิ่งขึ้น

3. การใช้วิธีการกำกับตนเองในด้านการเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถของนักเรียนโดยมีงานวิจัยของสมสรณ์ กัญยาหลง.(2555: 123-128); นุชจรี บุญเกต. (2554: 166); สถาพร สู้สุข. (2554: 108) ที่มีผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนที่ใช้วิธีการกำกับตนเองบนเว็บที่แตกต่างกันในการเรียนแบบผสมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน ทำให้นักเรียนมีวินัยในการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ และสามารถเข้าใจเนื้อหา ผูกตั้งคำถามคำตอบได้ โดยที่นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงนั้นจะมีการกำกับตนเองในด้านของควมมีวินัยมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางและต่ำโดยสะท้อนให้เห็นได้จากความใส่ใจในการเรียน การปฏิบัติตนและการรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลาทั้งการมาโรงเรียนและเข้าห้องเรียน รวมถึงการยอมรับนวัตกรรม ความใฝ่เรียนรู้ การเห็นคุณค่าในตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนต่างก็ส่งผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้เพื่อทำให้นักเรียนสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้อย่างเท่าทันและเกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้จากแนวคิดหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.2 กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 1.3 ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแบ่งปันความรู้
 - 1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4 เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.5 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน
 - 3.1 ความหมายของการกำกับตนเองในด้านการเรียน
 - 3.2 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน
 - 3.3 กระบวนการในการกำกับตนเอง
 - 3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในด้านการเรียน
 - 3.5 คุณลักษณะและวิธีการกำกับตนเองในด้านการเรียน
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 4.2 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 4.3 บทบาทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
 - 4.4 ประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการเรียนการสอน
 - 4.5 ผลดีและผลเสียของการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์
 - 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.1 ความหมายของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ถือเป็นส่วนสำคัญ และเป็นสิ่งที่ยากที่สุดในกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เป็นการเก็บรวบรวมจัดระบบการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ความรู้ แบ่งปันความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดการความรู้กับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีส่วนเกี่ยวข้องกัน ถ้าหากไม่มีการแลกเปลี่ยนรู้การจัดการความรู้ก็จะมีทางประสบความสำเร็จได้ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรเกี่ยวกับด้านสังคม วัฒนธรรม และวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ นั้นล้วนมีผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในองค์กรทั้งสิ้น โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสร้างคามยอมรับและความพร้อมที่จะแบ่งปันความรู้ ให้แก่กันของบุคคลอย่างเต็มใจโดยไม่หวงแหนวิชาที่ตนเองมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการหนึ่งในด้านความรู้ของการจัดการความรู้ที่ทำให้บุคคลนั้นรู้และเข้าใจถึงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และสภาพแวดล้อม ซึ่งความรู้ในส่วนนี้จะมีส่วนช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งหัวใจสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือ การใช้เวลาและโอกาสสำหรับบุคคลในการนำเอาประสบการณ์ ความรู้มาแบ่งปันให้กับคนอื่น ๆ โดยที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับผู้บริหารและปฏิบัติได้ โดยสมาชิกที่เข้าร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะมีทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และอายุที่แตกต่างกัน แต่สมาชิกมีเป้าหมายของการเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานจะต้องมีพื้นที่สำหรับใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถจัดได้ใน 2 ลักษณะ คือ การใช้พื้นที่จริงในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face to Face) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้พื้นที่เสมือน (Virtual Space) อันเป็นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (วิจารณ์ พานิช. 2551: 14; ประพนธ์ ผาสุขยัต. 2550: 20)

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีส่งผลให้การเผยแพร่ แบ่งปันความรู้ ถ่ายโยงความรู้ แลกเปลี่ยนทรัพยากรความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการทำงานในชีวิตประจำวัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถทำได้ในหลากหลายรูปแบบและหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการบอกเล่าด้วยวาจา การอภิปรายประเด็นที่สนใจร่วมกัน การเขียนข้อมูลความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ หรือการถ่ายโอนความรู้ในลักษณะเหมือน (Virtual) ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือระบบ E-Learning โดยการกระจายของความรู้สามารถเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ (ปดินทร์ วิจารณ์. 2549: 42)

1) การป้อนความรู้ (Push) เป็นการส่งผ่านข้อมูลความรู้ไปยังผู้รับโดยไม่ต้องผ่านการร้องขอจากผู้รับ หรือไม่ตรงต่อความต้องการของผู้รับ เช่น การส่งหนังสือเวียนแจ้งกิจกรรมข่าวสาร

ต่าง ๆ ในลักษณะนี้ส่วนใหญ่ผู้รับจะรู้สึกว่าจะได้รับข้อมูลที่ไม่จำเป็นหรือได้รับความรู้ที่มากเกินไป ความต้องการการกระจายความรู้แบบนี้เป็นแบบ Supply-based

2) การให้โอกาสในการเลือกใช้ความรู้ (Pull) เป็นการเลือกรับข้อมูลความรู้ที่ผู้รับต้องการโดยตัวผู้รับเอง ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจง หรือผู้รับให้ความสนใจ ตรงนี้เป็นการช่วยลดปัญหาของการได้รับข้อมูลที่ไม่จำเป็นหรือต้องการได้การกระจายความรู้แบบนี้เป็นแบบ Demand-based

การแบ่งปันความรู้นั้นเป็นลักษณะของการส่งผ่านความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง (Tacit Knowledge) โดยจะมีการส่งผ่านจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือผ่านไปยังกลุ่มคน โดยใช้วิธีการสนทนา เสวนา ประชุม ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่ามักเป็นไปในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ และสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่และเกิดประโยชน์ต่อตัวบุคคล อีกทั้งยังเป็นการประหยัดเวลาและแรงงานในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจในการทำงานทำได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการชักจูงให้เกิดการใช้ความรู้ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและความไว้วางใจระหว่างกันในการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ มาเพื่อใช้ประโยชน์ รวมถึงเป็นวิธีการส่งผ่านความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดีอย่างหนึ่ง และการเก็บรักษาความรู้ที่สามารถเอาไว้อำนาจประโยชน์ต่อไปได้ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้นไม่เพียงแต่ต้องใช้ความพยายามของบุคคลร่วมกันแต่ยังต้องใช้องค์ประกอบของความสัมพันธ์ของกันและกันที่ทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นแตกต่างจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบทั่ว ๆ ไป โดยที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีการจัดการระบบของข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเอาไว้แล้ว ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ก็ได้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นมีกลไกสำคัญอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ (Sultan K. 2002: 7; Radwan K. 2007: 421)

- 1) การมีส่วนร่วมของความรู้จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของการจัดทำเป็นฐานข้อมูล
- 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งจากบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันและนอกกลุ่ม
- 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการติดต่อกันระหว่างบุคคล
- 4) การแบ่งปันความรู้ของบุคคลในกลุ่มด้วยความสมัครใจ และเต็มใจในการแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่น

นอกจากนี้ถึงแม้ว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นจะเกิดด้วยความสมัครใจของบุคคลที่จะแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่นก็ตาม แต่ก็เกิดขึ้นไม่ได้หากขาดการบริหารจัดการ หรือการชี้ชวน หรือการให้รางวัลของการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

นักวิชาการทางการศึกษาอีกหลายท่านได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมายของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไว้ว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่เกิดจาก

ปฏิกริยาถูกโซ่ระหว่างความรู้ที่เปิดเผยกับความรู้ที่ฝังลึกในลักษณะของวงจรการเพิ่มพลังดังนี้ (วิจารณ์ พานิช. 2551: 30)

1) การแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึก ซึ่งมักเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์อันใกล้ชิดของบุคคล เช่น การเคยทำงานร่วมกันมาก่อน การประชุมในหน่วยงานเดียวกัน โดยจะเป็นไปในรูปแบบของการระดมความคิดร่วมกัน

2) การแลกเปลี่ยนความรู้ฝังลึกให้กลายเป็นความรู้ที่เปิดเผย โดยอาจนำเสนอผ่านการเปรียบเทียบและการนำเสนอรูปแบบ เป็นต้น

3) การแลกเปลี่ยนความรู้ที่เปิดเผยในรูปแบบของเอกสาร ตำรา โดยผ่านการประชุม หรือฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์

4) การแลกเปลี่ยนความรู้ที่เปิดเผยให้กลายเป็นความรู้ฝังลึก ซึ่งเป็นการทำให้ความรู้ นั้นมีความลึกซึ้งมากขึ้น เป็นรูปธรรม สามารถเข้าใจได้ง่าย และเรียนรู้ได้ง่าย เพื่อช่วยส่งเสริมให้ บุคคลเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่สร้างให้เกิด ความสัมพันธ์ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีกระบวนการที่สำคัญ คือ การให้ความรู้ที่เหมาะสมกับคนและเวลา โดย ผ่านการถ่ายทอดความรู้ซึ่งมีอยู่ 5 รูปแบบ คือ

1) การถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง (Serial Transfer) เป็นการแบ่งปันความรู้จาก บุคคลไปสู่กลุ่มหรือสาธารณชน โดยความรู้ที่นั้นเกิดจากการบูรณาการความรู้จากทุกคนที่อยู่ในที่ ทำงานนั้นๆ

2) การถ่ายทอดความรู้แบบใกล้ (Near Transfer) เป็นการเกิดการเรียนรู้ซ้ำของกลุ่ม คนทำงานกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะการทำงานหรือหน้าที่คล้ายคลึงกัน

3) การถ่ายทอดความรู้แบบไกล (Far Transfer) เป็นการเกิดการเรียนรู้ซ้ำของกลุ่ม คนทำงานกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นความรู้เฉพาะ หรือ เรียกว่า ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge) และไม่ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการทำงานประจำ

4) การถ่ายทอดความรู้เชิงกลยุทธ์ (Strategic Transfer) เป็นการถ่ายทอดความรู้หลัก ของหน่วยงาน เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายหรือภารกิจตามกลยุทธ์ของ หน่วยงานนั้นๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นนานๆครั้ง แต่ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากสำหรับหน่วยงาน

5) การถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Transfer) จะเกิดขึ้นในกรณีของการ ประสบปัญหาในองค์กร หรือจำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ถ้าหากพิจารณาถึงรูปแบบของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระหว่าง บุคคล ระหว่างบุคคลกับคอมพิวเตอร์ และคอมพิวเตอร์สู่คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อถูกสนับสนุนด้วยวัฒนธรรมการ เรียนรู้ขององค์กรและความไว้วางใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเกิดขึ้น

ไม่ได้หากบุคลากรไม่เห็นคุณค่าของความรู้และไม่ไว้วางใจว่าความรู้ที่มาจากเพื่อนร่วมงานจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวของตนได้ เนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นเป็นการที่กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันมาแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน โดยการแลกเปลี่ยนรู้นั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการบอกเล่าด้วยวาจา หรือการอภิปรายในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจร่วมกัน หรือการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรและนำเสนอในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น อีกทั้งการแลกเปลี่ยนรู้นั้นยังประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ (บดินทร์ วิจารณ์. 2549: 43; บุญดี บุญญากิจ และคณะ. 2549: 47)

- 1) บุคคล หมายถึง ผู้ที่รวบรวมความรู้ที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติจริง และนำเอาความรู้นั้นออกมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ซึ่งถือว่าบุคคลนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
- 2) สถานที่และบรรยากาศ หมายถึง สถานที่อันเหมาะสมที่กลุ่มบุคคลนั้นจะใช้เพื่อการสนทนาพูดคุย ร่วมกันคิด และวิเคราะห์ แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างสบายใจ
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง เป็นสิ่งที่ทำให้การแลกเปลี่ยนรู้นั้นเกิดขึ้นได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บความรู้ แบ่งปันความรู้ หรือการส่งต่อความรู้ เช่น การใช้กระดาน หรือกระดาษสำหรับเขียนการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับสรุป จัดเก็บ และแบ่งปันหรือส่งต่อความรู้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หมายถึง การแลกเปลี่ยน ถ่ายโอนข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง หรือประสบการณ์ที่ตนเองพบเจอ จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งที่มีความสนใจร่วมกันด้วยความเต็มใจที่จะแบ่งปันความรู้ให้ผู้อื่น และไม่หวงความรู้ของตนเอง โดยผ่านวิธีการหรือการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันไม่ว่าจะเป็นจากสนทนาพูดคุยการอภิปรายร่วมกัน หรือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

1.2 กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการสร้างสรรค์ความรู้ และส่งผ่านความรู้ ประสบการณ์จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงความรู้ โดยที่รู้นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (Bratianu C. & Orzea I. 2013: 27)

- 1) ความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด แต่เป็นความรู้ที่เกิดมาจากการลงมือปฏิบัติ การกระทำ และประสบการณ์ ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ ความรู้ที่ฝังแน่นอยู่เฉพาะบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่ต้องอาศัยแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นตัวบุคคล เช่น ความรู้ที่เป็นทักษะความเชี่ยวชาญ หรือความสามารถในเรื่องต่างๆ เป็นต้น ความรู้ในรูปแบบนี้จะต้องใช้เวลาและมีต้นทุนในการถ่ายโอนความรู้ที่ค่อนข้างสูง

2) ความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่รวบรวมได้ง่าย มีการจัดระบบเอาไว้ และถ่ายทอดได้โดยใช้ระบบดิจิทัล อาจเป็นหลักการ หรือทฤษฎี ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าและมีการบันทึกเอาไว้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

ความรู้ทั้งสองประเภทยังไม่อาจที่จะแบ่งแยกออกจากกันได้ ซึ่งต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เนื่องจากความรู้แบบไม่ปรากฏชัดแจ้งนั้นเป็นส่วนประกอบของความรู้ทั้งหมด หรือเป็นทุนความรู้ ที่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งได้ด้วยการสื่อสารด้วยคำพูด ผ่านการบันทึกผ่านสื่อ เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อใช้ในการถ่ายโอนความรู้ระหว่างกัน ในบางครั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อาจถูกมองว่าเป็นการค้นหาหรือเรียนรู้การทำงานจากบุคคลที่มีความรู้เรื่องวิธีการทำงานนั้น และบอกสิ่งเหล่านั้นที่ตนเองรู้ให้กับบุคคลอื่นได้เรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องอาศัยรูปแบบกิจกรรม วิธีการ และการปรับเปลี่ยนความรู้

กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการอธิบายถึงพฤติกรรมในการสร้างสรรค์ความรู้และ
ส่งผ่านความรู้อันเป็นพื้นฐานของการรู้จักคิดวิเคราะห์ของบุคคล การสร้างสรรค์ความรู้ และส่งผ่าน
ความรู้นั้นเกิดขึ้นท่ามกลางการสร้างปฏิสัมพันธ์ของความรู้ระหว่างความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง และ
ความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้งจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการนี้ถูกเรียกว่า “การเปลี่ยนแปลง
ความรู้” (Knowledge Conversion) โดยผ่านกระบวนการที่ต่อเนื่องที่มีลักษณะเป็นวงจร 4 ขั้นตอน
ดังนี้ (Nicholas B. 2001: 170-173)

1) การเปลี่ยนแปลงความรู้โดยกระบวนการทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง ผ่านการแบ่งปันประสบการณ์จากบุคคลอื่นที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน โดยบุคคลสามารถรับรู้ได้จากกระบวนการสังเกต การเลียนแบบ หรือการลงมือปฏิบัติ

2) การนำความรู้สู่ภายนอก (Externalization) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้งไปเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งเป็นขั้นความรู้ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ได้ด้วยการเปรียบเทียบ หรือการตั้งสมมติฐาน

3) การผสมผสานความรู้ (Combination) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง โดยเป็นการทำให้ความรู้ความคิดต่าง ๆ กลายเป็นความรู้ที่เป็นระบบแบบแผน โดยที่ความรู้ต่าง ๆ นั้นเกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลอื่นเป็นหลักโดยผ่านสื่อหรือช่องทางความรู้อื่น ๆ เช่น การสนทนาทางโทรศัพท์ อีเมล การประชุม การสัมมนา และการแลกเปลี่ยนเอกสาร

4) การนำความรู้เข้าสู่ภายใน (Internalization) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งไปเป็นความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งจากความรู้ต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นได้รับมาทั้งที่เป็นความรู้ไม่ปรากฏชัดแจ้ง และความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งก็จะรวมตัวกันจนกลายเป็นความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้งในตัวบุคคลนั้นอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการนี้จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติ

ดังนั้นกระบวนการภายในตนเองของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงเป็นความรู้ที่อยู่ในตัวตนบุคคลเอง ซึ่งเป็นการยากที่จะทำให้บุคคลนั้นแสดงความรู้นั้นออกมาให้บุคคลอื่นได้รับรู้ จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคและความรู้เฉพาะตัว ส่วนความรู้ที่เกิดขึ้นจากตนเองนั้นอาจใช้วิธีการจดบันทึกหรือมีการจดบันทึกเอาไว้ได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง และความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งในรูปแบบของวงจรการเปลี่ยนแปลงความรู้ ซึ่งความรู้ทั้งสองรูปแบบต่างก็มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งบุคคลสามารถแสดงออกถึงการมีความรู้เหล่านี้ให้บุคคลอื่นรับรู้ได้โดยผ่านการแปรเปลี่ยนความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้งอันได้จากการฝึกฝน ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้กลายเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งได้ด้วยการจดบันทึก หรือผ่านสื่อต่าง ๆ ได้

1.3 ปัญหาอุปสรรค และวิธีการในการแบ่งปันความรู้

ความรู้เป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์แต่กลับเป็นสิ่งที่แลกเปลี่ยนได้ยาก แต่สำหรับในสังคมตะวันตกที่มักมองว่า ความรู้ทั้งหมดเป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนมีสิทธิ์ในการนำไปใช้ได้หมด แต่ในสังคมตะวันออกกลับมองว่า ความรู้นั้นอยู่ที่ตัวบุคคล ไม่มีระบบระเบียบที่แน่นอน ทำให้เข้าใจได้ยากด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนกันได้ยาก ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของพฤติกรรม ประสพการณ์ อารมณ์และค่านิยม ความคิดเห็นส่วนตัว ซึ่งแท้จริงแล้วความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในบุคคลนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ และสิ่งที่ท้าทายที่สุดในการจัดการความรู้ ก็น่าจะเป็นการให้บุคคลแต่

ละคนมาแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน เพราะการที่บุคคลนั้นจะเอาความรู้ที่เขาได้มาอย่างยากลำบาก มาแบ่งปันให้กับบุคคลอื่น ซึ่งไม่รู้ว่าความรู้นั้นจะเกิดประโยชน์กับบุคคลอื่นนั้นหรือไม่ โดยในบางหน่วยงานนั้นจะมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้เป็นปกติอยู่แล้ว แต่ในบางหน่วยงานอาจจะเป็นเรื่องยาก เนื่องจากบางบุคคลอาจมองว่าความรู้นั้นเปรียบเสมือนอำนาจที่สามารถใช้เพื่อการต่อรองสิ่งต่างๆ ได้ (วิจารณ์ พานิช. 2547: 8)

ดังนั้น เดวิด สไครม์ (David J. Skyrme. 2004: 1-3) จึงได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการแบ่งปันความรู้ ดังนี้

1) การที่บุคคลมีความเชื่อว่า ความรู้นั้นคืออำนาจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ทำให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นที่ไม่เข้าใจถึงความต้องการของมนุษย์ และการสร้างแรงจูงใจที่ไม่เพียงพอ เพราะว่าการทำงานปัจจุบันนั้นมักเน้นการทำงานในระบบทีม จึงจำเป็นต้องมีการสั่งสมความรู้อย่างมากในข้อเท็จจริง แต่ในการทำงานเป็นทีมนั้นก็จะมีบุคคลอยู่เพียงน้อยนิดที่จะสามารถประสานงานให้บุคคลในทีมเกิดการทำงานร่วมกันได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเกิดคำสั่งสมเป็นประสบการณ์และกลายเป็นเอกลักษณ์ของการทำงานไปในที่สุด

2) การที่บุคคลไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ เนื่องจากไม่สนใจที่จะค้นหาหรือยอมรับวิธีการใหม่ ๆ มาใช้กับตนเอง

3) ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้กับบุคคลอื่น ซึ่งในบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มีความรู้ที่สามารถใช้งานได้ สถานการณ์ที่แตกต่างกันโดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ของผู้อื่นว่า จะมีความแตกต่างกันทั้งนี้การที่ความรู้ของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาอาจมาจากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หรืออาจจะนำเอาความรู้จากบริบทอื่นมาประยุกต์ใช้ โดยที่ความรู้เหล่านี้ อาจก่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อใช้เชื่อมโยงความรู้จากหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันในรูปแบบที่ต่างกัน

4) การขาดความไว้วางใจเชื่อใจบุคคลอื่น กลัวว่าจะนำเอาความรู้นั้นไปใช้ในทางที่ผิด และทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองและงานของตนได้ เช่น การขาดการอ้างอิงข้อมูลผลงาน เป็นต้น

5) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม หรือขาดเวลาในการแบ่งปันความรู้ของตนเองให้กับบุคคลอื่น

ทั้งนี้สามารถมองได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเกิดมาจากลักษณะนิสัยของบุคคล การขาดความสามารถในการรับรู้และเรียนรู้ การขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้แลกเปลี่ยนความรู้ และภาวะการแข่งขันภายในหน่วยงาน อีกทั้งการตัดสินใจในการทำงานจากเบื้องบนสู่ข้างล่าง ซึ่งถ้ามองแล้วส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากตัวของบุคคลเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม สังคม และสภาพจิตใจ

วิจารณ์ พานิช (2547: 9-10) ได้สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

1) การแข่งขันกันเองในหน่วยงานอาจไม่ส่งผลดีที่ทำให้บุคคลเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- 2) ความสามารถของบุคคลที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละบุคคล
- 3) ระยะทางด้านเวลา และระยะทาง ที่ส่งผลทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้

ยาก

4) ในบางบุคคลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถือเป็นสารสนเทศที่ไม่น่าเชื่อถือถ้าไม่มีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

5) บางบุคคลไม่เชื่อว่าบุคคลจะสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกิดขึ้นภายในตนเองได้

6) เกิดจากการไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ ของบุคคลในหน่วยงาน

เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากการปิดกั้นตนเอง และตัวตนของบุคคลเองเท่านั้น

สำหรับวิธีการเอาชนะปัญหาและอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถทำได้โดยอาศัยหลักการ 3Cs ซึ่งประกอบด้วย วัฒนธรรม (Culture) การร่วมมือแบบแข่งขัน (Co-opetition) และการสร้างพันธะสัญญา (Commitment) (Davie J. Skyrme. 2004: 5-7)

1) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม (Changing Culture) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ แต่อาจจะใช้ระยะเวลานานที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ทศนคติ และ ค่านิยม ซึ่งเป็นเหมือนกับสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและแสดงออกให้เห็นถึงการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนกลายเป็นการนำเอาวิธีการต่าง ๆ ที่ยอมรับมาปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงของบุคคล ซึ่งในการวางแผนเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนั้นสามารถทำได้ดังนี้

1.1) การตรวจสอบวัฒนธรรม (Culture Audit) อาจทำได้ด้วยการออกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการค้นหา และแยกแยะ เพื่อให้เราเข้าถึงสาเหตุที่ทำให้เราเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมเหล่านี้ได้

1.2) ทำทลายพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ถ้าหากบุคคลรับรู้ว่าคุณนั้นไม่ถูกต้อง ก็ จะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าเพื่อไม่ให้เกิดการปะทะกันทางด้านความรู้

1.3) การมีส่วนร่วมของบุคคลในการยอมรับ และตระหนักว่าคุณนั้นเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์จึงจะสามารถนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจได้

1.4) การใช้ตัวแบบ (Role Model) เป็นการนำบุคคลที่มีพฤติกรรมอันสมควรเป็น ตัวอย่างมาให้บุคคลอื่นยกย่องและพยายามนำคนอื่น ๆ เข้าร่วมในกลุ่มของคนที่เป็นตัวอย่าง

1.5) การสร้างทีม (Team Building) เป็นการพยายามจัดเวลาเพื่อให้เกิดการพบปะ และสร้างความเข้าใจกันภายในทีม ซึ่งการพบปะกันจะทำเพื่อมุ่งเน้นที่เป้าหมายหลักของการพบปะ กันมากกว่าการสร้าง ความเข้าใจของบุคคลภายในทีม

1.6) การปรับเปลี่ยนวิธีการให้รางวัล เป็นรูปแบบของการกระทำที่ทำเพื่อสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่จะให้รางวัลตามความเชี่ยวชาญหรือ ความชำนาญในการทำงานมากกว่าประสิทธิผลของทีมเป็นหลัก

1.7) การเปลี่ยนแปลงคน เป็นการปรับเปลี่ยนให้บุคคลที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้แลกเปลี่ยนความรู้ได้มีโอกาสในการทำงานในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อฝึกฝนและพัฒนาทำให้บุคคลนั้นเกิดภาวะความเป็นผู้นำจนกระทั่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของหน่วยงานได้

2) ความท้าทายผ่านการร่วมมือแบบแข่งขัน (Challenging Through Co-opetition) เกิดขึ้นเนื่องจากสังคมมนุษย์เป็นไปในรูปแบบของลักษณะการให้ความร่วมมือและการแข่งขันไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นบุคคลย่อมมีการขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นจนนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งในหน่วยงานเดียวกันก็อาจมีทั้งการแข่งขันในรูปแบบของตัวบุคคลและทีม ซึ่งก็จะเป็นตัวที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ แต่ในทางตรงข้ามการแข่งขันนั้นอาจเกิดในรูปแบบของการเกื้อหนุนกันก็ได้ โดยมีลักษณะดังนี้

2.1) การพิจารณาและยอมรับวิธีการของการแข่งขัน โดยพยายามสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดความท้าทาย และทำให้เกิดความร่วมมือในการแบ่งปันความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มเพื่อน

2.2) เทียบเคียงวิธีการและการทำงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.3) ใช้วิธีการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้เกิดความท้าทายในการแข่งขัน และมอบรางวัลให้กับผู้ชนะเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลรอบข้าง

2.4) การแข่งขันจะต้องเป็นไปในลักษณะของการต่อสู้แบบบุคคลหรือทีม ทั้งนี้จะต้องเป็นการแข่งขันไปสู่เป้าหมายที่ท้าทายหรือเทียบเคียงกับคู่แข่งภายนอก

นอกจากการให้ความสำคัญกับผลของการแข่งขันว่าจะแพ้หรือชนะแล้วนั้น บุคคลที่ได้รับความพ่ายแพ้จากการแข่งขันก็ต้องมีโอกาสร่วมความสำเร็จได้และได้รับการแสดงความยินดีเมื่อเขาประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เขามีความรู้สึกเหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของชัยชนะของทีมที่ชนะ ก็จะเป็นเหมือนการขยายกรอบความร่วมมือให้กว้างออกไปด้วย

3) การสร้างพันธสัญญา (Commitment) เป็นการทำให้ได้พื้นฐานของวัฒนธรรมและความร่วมมือแบบแข่งขัน เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้นได้ และยาวนานมากขึ้นภายใต้การสร้างพันธสัญญาขึ้นในวัฒนธรรมของการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดความท้าทาย การแข่งขันและความร่วมมือ อีกทั้งยังเป็นเหมือนการลดข้อจำกัดด้านเวลาอีกด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นั้นเกิดจากการที่บุคคลไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ และการเรียนรู้จากผู้อื่นเนื่องจากไม่ไว้วางใจ และขาดเทคโนโลยีในการช่วยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยวิธีการที่จะทำให้บุคคลนั้นเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้สำเร็จต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมความเชื่อของบุคคลให้เชื่อว่าความรู้นั้นสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาได้ และความรู้นั้นเป็นสิ่งที่มีค่า ต้องอาศัยการสร้างร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จของการทำงาน

1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตถือเป็นเครือข่ายการเชื่อมต่อขนาดใหญ่ที่เปิดกว้างและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลาย สามารถอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้บนโลกของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สำหรับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ การแบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ บนระบบเครือข่ายนั้นจะครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแฟ้มข้อมูล ฐานข้อมูล รูปภาพ ต่าง ๆ ที่ถูกจัดเก็บไว้ในพื้นที่บนเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่ข้อมูลของตนเองบนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายพอ ๆ กับการสืบค้นเพื่อค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลก (กิดานันท์ มลิทอง. 2548: 178-179) ดังนั้นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจึงถือได้ว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา เพราะเนื่องจากผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนได้ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์บนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวกสบาย และส่งเสริมจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้นตลอดเวลา เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงกลายมามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้รูปแบบใหม่และยังเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนให้กลายมาเป็นผู้แนะนำเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นคว้าแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายที่มีอยู่อย่างมากมายได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเองความร่วมมือกันบนเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นทำให้เกิดการสื่อสารทางความคิด การแบ่งปันทรัพยากร และการร่วมมือในการทำงานร่วมกันที่สามารถทำงานร่วมกันได้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นตัวสนับสนุนการทำงาน อีกทั้งในการจัดการความรู้ยังสามารถประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาในการค้นหาข้อมูล และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และง่ายต่อการใช้งาน รวมไปถึงการกระจายความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ได้กว้างมากขึ้น และยังเป็นการลดข้อจำกัดของระยะทาง โดยสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านกระดานสนทนากับกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงหรือกับบุคคลทั่วไปได้

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยคุณสมบัติของการเป็นเทคโนโลยีในการเชื่อมโยงบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกันและสร้างให้เกิดการจัดเก็บ ค้นหา เคลื่อนย้าย กระจาย และแบ่งปันข้อมูลให้ดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รูปแบบของการแลกเปลี่ยนความรู้อาจใช้เครื่องมือต่าง ๆ ผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนความรู้ให้ดียิ่งขึ้น เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านกระดานสนทนา ที่ดำเนินการในลักษณะของการกำหนดหัวข้อสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรียกว่า การตั้งกระทู้ ซึ่งจะเป็นหัวข้อของการพูดคุยสนทนา โดยอาจเป็นคำถามแบบปลายเปิด หรือข้อความที่เป็นความคิดเห็นของผู้เข้าชม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจในเรื่องนั้น ๆ เข้ามาร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระดานสนทนานั้นเป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นทางการมากนัก แต่กลับมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้ที่ต้องการแสวงหาคำตอบหรือวิธีการแก้ไขปัญหาได้เป็น

อย่างดี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้กำหนดหัวข้อกระทู้คำถามขึ้นเองได้ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมอย่างมาก และส่วนใหญ่บุคคลที่เข้าร่วมตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นก็มักเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี หรือเป็นผู้ที่เคยประสบปัญหาในลักษณะเดียวกันมาก่อน นอกจากนี้ระบบของการจัดเก็บคำถามและคำตอบของกระดานสนทนายังทำให้บุคคลอื่นที่สนใจหรือตัวผู้เรียนเองสามารถเรียกดูข้อมูลต่าง ๆ ที่ตรงกับความสนใจและความต้องการได้ตลอดเวลา อีกทั้งกระดานสนทนายังสามารถใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อีกทางหนึ่งด้วย (วิชุดา รัตนเพียร. 2545: 18-20)

การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันก็มีการพัฒนานำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ อันเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง โดยเนื้อหาของบทเรียนประกอบด้วยข้อความ เนื้อหา รูปภาพ เสียง ไฟล์วิดีโอ และสื่อมัลติมีเดียอื่น ๆ ที่ถูกส่งผ่านทางหน้าเว็บไซต์ สมาชิกของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไปยังผู้เรียนหรือผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน และสามารถติดต่อปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสำหรับทุกคนทำให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และสถานที่ (Learn For All : Anyone, Anywhere And Anytime) ซึ่งการจัดการเรียนรูบบนระบบออนไลน์นั้นจะมีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดอยู่ 3 ส่วนที่ต้องพิจารณา คือ เนื้อหาของบทเรียน การกำหนดลำดับเนื้อหา หรือการบริหารการจัดการเรียนรู้ที่จะเอื้อให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างเต็มที่ และการติดต่อสื่อสารทั้งแบบโต้ตอบทันที (Real-time) และไม่ได้ตอบทันที (Non Real-time) โดยจะต้องอาศัยการออกแบบและประสานข้อมูลต่าง ๆ ทั้งระบบเป็นอย่างดี

จากการพัฒนาของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสาร การสำรวจ การสืบเสาะแสวงหาความรู้ และการทำงานร่วมกัน ที่สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็วอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นเครื่องมือบนโลกอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นตัวช่วยในการสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายที่มีอยู่มากมายตามความถนัดและความสนใจของตนเองได้ และช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นเปิดกว้างมากขึ้นอย่างไร้ขอบเขตจำกัด อีกทั้งเทคโนโลยีเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระมากขึ้น มีเวลาในการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม นำไปสู่การคิดวิเคราะห์และสามารถนำเสนอทางเลือกที่หลากหลายในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้กลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ และจากการเรียนรู้ที่จำกัดอยู่แค่เฉพาะในห้องเรียนก็ไปสู่การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในทุกหนทุกแห่ง ทุกเวลา จากการเรียนรู้ที่อยู่บนหน้ากระดาษกลายเป็นการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ที่มีความสะดวกสบายบนระบบเครือข่าย ประกอบกับความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล และสามารถสืบค้นข้อมูลได้

จึงทำให้เทคโนโลยีเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่ามากขึ้นต่อรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน (ฉันทนา ปาปัดถา; และพัลลภ พิริยะสุรวงศ์. 2555: 72-75)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารโดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตถือว่ามีส่วนอย่างมากในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยในการสืบค้นศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกันโดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ทั้งนี้ยังเป็นการเปิดโลกของการเรียนรู้ที่ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ให้ก้าวออกจากห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันกับบุคคลอื่นบนโลกออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงถือว่าการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญตัวหนึ่งที่จะช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง และเป็นตัวช่วยในการลดข้อจำกัดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

งานวิจัยภายในประเทศ

ณัฐธิดา ศิริรัตน์. (2551: 207-230) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างรูปแบบ ศึกษาผลการใช้ และนำเสนอรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 19 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน 3 กลุ่ม และ 4 คน 1 กลุ่ม แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามแผนกำกับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รวม 47 วัน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ประกอบด้วย ฐานข้อมูลความรู้บนเครือข่าย ทีมเรียนรู้บนเครือข่าย เครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย ผู้เชี่ยวชาญบนเครือข่าย และเทคโนโลยีสนับสนุนการทำงานร่วมกันบนเครือข่าย ขั้นตอนการเรียนรู้ของรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองมี 7 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผนและกำหนดทิศทางการเรียนรู้ ขั้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขั้นการสนับสนุนแหล่งข้อมูลและแหล่งวิทยากร ขั้นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ ขั้นการฝึกทักษะในการสืบสวนสอบสวนและการลองผิดลองถูก ขั้นการทบทวนผลการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไข และขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการประเมินตนเองด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมหลังการทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการนำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในทีมนั้นนอกจากจะเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือ

ผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ ยังมีการสำรวจตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองและทีมในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเองและทีมอันเกิดจากความกระตือรือร้นของผู้เรียนในการหาความรู้มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดซึ่งกันและกัน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองสำหรับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมนั้นมีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายในลักษณะร่วมกันเป็นทีมนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติ และควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเลือกเนื้อหาตามความต้องการและความสนใจให้เหมาะสมกับแต่ละคน จึงเป็นการพัฒนาศักยภาพในตนเองของผู้เรียน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะเป็นกระตุ้นให้กลุ่มเกิดการสนทนาและอภิปรายกันอยู่เสมอ และได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นด้วยจากการติดต่อสื่อสาร พูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์กัน

ศิวินิต อรรถวุฒิกุล (2551: 232-275) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อย่างร่วมมือตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างพฤติกรรมการสร้างความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อสร้างพฤติกรรมการสร้างความรู้ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของกระบวนการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ตัวบุคคล สารความรู้ เครื่องมือคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ การปรับเปลี่ยนและการจัดการพฤติกรรม และการประเมิน ขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นแนะนำแนวทางสร้างกลุ่มสัมพันธ์ ขั้นกำหนดความรู้นำไปสู่เป้าหมาย ขั้นสืบเสาะแสวงหาเพื่อพัฒนาผลงาน ขั้นพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อนเรียนเพื่อนรู้ ขั้นสร้างสรรค์เผยแพร่ร่วมแก้ร่วมปรับ และขั้นประเมินผลงานผานความคิด กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการสร้างความรู้หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์คะแนนการประเมินผลงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมของผลงานที่กลุ่มตัวอย่างพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดี

สุนัชชา ไชยกาล (2553: 94-97) ศึกษาเรื่องผลของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนบล็อกด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องตามหลักการการนำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนบล็อกด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องตามหลักการการนำตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนบล็อกด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องตามหลักการการนำตนเอง และกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการเรียนแบบปกติ กลุ่มละ 15 คนเท่ากัน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของทั้ง 2 กลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 เนื่องจากกระบวนการที่ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอความคิดเห็นผ่านบล็อกนั้นเป็นสื่อที่ช่วยแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด วิจารณ์ และร่วมกันบันทึกความรู้ถ่ายทอดออกมาจากภายในแต่ละบุคคล อันเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก และแสดงให้เห็นถึงความเป็นกันเองในการสื่อสารผ่านการแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านบล็อกอันมีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากวิธีการเรียนของกลุ่มควบคุมนั้นได้เปิดกว้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ และมีการให้กิจกรรมไปปฏิบัติเพื่อการถ่ายภาพ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถพูดคุยกันได้อย่างอิสระและอาจจะเกิดขึ้นนอกชั้นเรียนได้ด้วยส่วนผู้เรียนในกลุ่มทดลองเองก็ยังขาดความสม่ำเสมอในการแสดงความคิดเห็นต่องานของผู้อื่น รวมถึงยังไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานได้มากพอ จึงทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับความรู้ในการนำเทคนิคเหล่านั้นไปใช้ในการปรับปรุงงานของตน แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคะแนนการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นลำดับจากภาพแรกจนถึงภาพสุดท้าย และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการเรียนแบบปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเรียนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนบล็อกด้วยเทคนิคเล่าเรื่องตามหลักการนำตนเอง มีส่วนช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานจากการเล่าเรื่องและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม โดยที่สมาชิกในกลุ่มจะมีส่วนร่วมในการสกัดความรู้และข้อมูลออกมาในรูปของการบันทึกข้อมูล ทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้นั้นมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของตน

เพ็ญศรี ศรีสวัสดิ์ (2555: 131-140) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 63 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ที่เรียนด้วยระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และกลุ่มควบคุม จำนวน 33 คน ที่เรียนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ เครือข่ายสมาชิก เป้าหมาย สารความรู้ เทคโนโลยีสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ การทำงานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการทำงานผ่านเครือข่ายไร้สายโดยใช้แอปพลิเคชัน โดยที่ในการออกแบบเว็บโมบายนั้นประกอบด้วย 7 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การจัดการสมาชิกในแต่ละระดับ การจัดการหลักสูตรในการลงทะเบียนบันทึกข้อมูลของรายวิชา การจัดการเนื้อหาที่ใช้เป็นสื่อการสอน การจัดการทดสอบด้วยการสุ่มใช้ข้อสอบ การจัดรายงานสถิติรายงานผลสอบ การเข้าเรียนต่าง ๆ การจัดการข้อมูลในการจัดเก็บและแบ่งปันข้อมูลระหว่างอาจารย์ และเชื่อมโยงเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องได้ และการสนับสนุนการเรียนอันเป็นการใช้

โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ค้นหาข้อมูล และเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยที่ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับผู้เชี่ยวชาญระบุว่า มีประสิทธิภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการเรียนด้วยระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้นักศึกษาสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนแบบรวมกลุ่มร่วมกับการใช้บทเรียน ทำกิจกรรมระหว่างเรียน มีการบันทึกความรู้ที่ได้ระหว่างเรียน มีเนื้อหาสรุปบทเรียนแบ่งเป็นหน่วย ๆ ย่อยที่เรียงลำดับก่อนหลังชัดเจน และทำให้นักศึกษาสามารถค้นคว้า แลกเปลี่ยนข้อมูล และทบทวนบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการทำให้นักศึกษาสนใจและใช้ระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และอาจารย์ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการช่วยเหลือกันแบ่งปันข้อมูลตลอดจนได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และนักศึกษามีอิสระในการค้นคว้าข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เรียน อีกทั้งการเรียนรู้อย่างเคลื่อนที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างดี และช่วยเพิ่มสมรรถนะในการทำงาน และทักษะในการแก้ปัญหา

จรรยาพร ก่อเกียรติคุณ (2553: 121-128) ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครู พฤติกรรมผู้นำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับพลวัตการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะครู พฤติกรรมผู้นำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูมัธยมศึกษา ศึกษาลักษณะพลวัตการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะครู พฤติกรรมผู้นำ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับพลวัตการเรียนรู้ของครูมัธยมศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะพลวัตการเรียนรู้ในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ คิดว่าการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน เป็นการประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และครูต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อมาพัฒนาการเรียนการสอนของตน และในการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพลวัตการเรียนรู้กับตัวแปรคัดสรร 4 ด้าน พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 41 ตัว โดย 3 อันดับแรกคือ ครูนำความรู้จากอินเทอร์เน็ตมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ครูมักได้รับความรู้จากการเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก และครูได้รับความรู้จากการเข้าร่วมประชุมวิชาการที่โรงเรียนจัด และพบตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ตัว คือประสบการณ์การสอน 21-30 ปี และงานที่ได้รับมอบหมายฝ่ายอาคารสถานที่ และในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรขั้น มีตัวแปรที่สามารถอธิบายพลวัตการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 11 ตัว เป็นตัวแปรทางบวก 9 ตัว ได้แก่ ครูนำความรู้จากอินเทอร์เน็ตมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ครูได้รับความรู้จากการเข้าร่วมสัมมนาที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก ผู้บริหารสามารถนำพาครูปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ครูพูดคุยกับเพื่อนครูเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเนื้อหาการสอนแบบพบปะหรือสนทนากัน ครูใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนครูในการขอคำปรึกษา ครูอ่านตำราหรือบทความวิชาการที่เพื่อนครูเขียนเผยแพร่ ผู้บริหารกำหนดนโยบายเป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานของครูไว้เป็นลายลักษณ์อักษร งานที่ได้รับมอบหมายฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้บริหารพิจารณาสั่งการด้วยตนเองทุกเรื่อง และพบตัวแปรทางลบ 2 ตัว ได้แก่ ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทางโทรศัพท์ และครูมีเว็บไซต์สำหรับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะพลวัตการเรียนรู้ได้เท่ากับร้อยละ 54.5

งานวิจัยในต่างประเทศ

เอลลิสัน นิโคล; กิฟท์ เจนิเฟอร์; เวเบอร์ แมทธิว (Nicole B. Ellison & Jennifer L. Gibbs & Matthew S. Weber . 2015: 103-123) ศึกษาเรื่องการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กร ผลการวิจัยพบว่า การหันมาใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมถูกใช้มากขึ้นในกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กรได้เป็นอย่างดีเป็นตัวเติมเต็มในการระดมความคิดของสมาชิกในกลุ่มงานอันจะใช้เป็นตัวร่วมในการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น และเป็นการสนับสนุนความสัมพันธ์การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันการรวมกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสื่อสังคมถือว่ามีสำคัญอย่างมากในแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในองค์กร และทำให้สมาชิกสามารถจัดการกับเป้าหมายของทีมงานและตนเองและการปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์กรได้

ยูโกชิ นวาเคโก; อัคมาร์ ไมซาทุ; คาซึ อามาน คาอิล (Ugochi Isika Nwakego, Akmar Ismail Maizatul, Fauzi Ahmad Khan Ali. 2013: 713-726) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยมาลายา ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความช่วยเหลือในระบบออนไลน์นั้นมีส่วนในการสนับสนุนและช่วยเหลือนักวิจัยในการจัดการความรู้ อันเกิดมาจากการที่มหาวิทยาลัยไม่สามารถอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา และขาดการทำงานร่วมกันที่จะช่วยในการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจในการศึกษา รู้จักการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และได้ความรู้ใหม่ๆซึ่งเป็นเป้าหมายสำหรับการศึกษา เนื่องจากความรู้ถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับนักศึกษา ถ้ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดีก็จะทำให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา วางแผนในการศึกษา และมหาวิทยาลัยก็ควรวางแผนกลยุทธ์ในการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในหมู่นักวิจัยและนักศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาด้านวิชาการ

ไป๋หมิงซิง; เชียว ฮัวโน่ว; ลีเลียน (Shih-Ming Pi, Chen-Huei Chou, Hsiu-Li Liao. 2013: 1971-1979) ศึกษาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มสมาชิกเฟซบุ๊ก ผลการวิจัยพบว่า ผู้คนเริ่มหันมาใช้เฟซบุ๊กเพื่อแสดงความคิดของพวกเขา และแบ่งปันความรู้ของพวกเขาผ่านทางเว็บไซต์เฟซบุ๊กมากขึ้น เพราะความเจริญอย่างรวดเร็วของสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นสภาพแวดล้อมแบบเปิดที่ไม่ได้เสียค่าใช้จ่าย โดยพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มสมาชิกนั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเกิดจากการสร้างแรงจูงใจจากภายนอก แรงจูงใจจากสังคม วัฒนธรรมร่วมกันทางสังคมล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้คนหันมาใช้ช่องทางนี้กันเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังส่งผลต่อความรู้ ความรู้สึก และทัศนคติร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการศึกษาตัวแปรการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองในการวิจัยทางการศึกษาเป็นตัวแปรตามตัวแปรหนึ่งในรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ยังมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ร่วมด้วยไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เนื่องจากการนำระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนสืบค้น ศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในทีมนั้นนอกจากจะเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็นต่อผลงาน และประสบการณ์ช่วยกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ตลอดเวลา โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่ และสามารถนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของตน การเรียนด้วยระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการเรียนรวมกันเป็นกลุ่มร่วมกับการใช้บทเรียน ทำกิจกรรมระหว่างเรียน สามารถค้นคว้าแลกเปลี่ยนข้อมูล ทบทวนบทเรียน สามารถช่วยเหลือกันแบ่งปันข้อมูล ตลอดจนได้รับความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนของการวิจัยในต่างประเทศนั้นพบว่า เน้นไปในด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมักศึกษาในระบบองค์กร ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของบริษัท โรงเรียน หรือภาพในมุมมองกว้าง ซึ่งมักทำการวิจัยในเชิงสำรวจโดยใช้ตัวแปรการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นตัวแปรหนึ่งในการศึกษา เนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมความคิด การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การรวมกลุ่ม และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์มีส่วนช่วยให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ และมีส่วนในการพัฒนาด้านวิชาการได้

2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) ถือเป็นความสามารถทางการเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากการสะสมประสบการณ์จากการเรียนรู้ทั้งทางตรงจากโรงเรียน และทางอ้อมจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวของบุคคลนั้น ทั้งนี้กวีวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2546: 54); สมนึก ภัททิยธานี (2546: 30); พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2548: 52) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่พัฒนาขึ้นจากผลการเรียนรู้ การฝึกฝน การฝึกอบรมที่ได้มาซึ่งประสบการณ์ และเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จนทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถนะทั้ง 6 ด้าน คือ ความรู้ - ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้สามารถวัดและประเมินผลได้โดยใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจทำให้ผู้เรียนมีระดับความสามารถ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในเนื้อหา รวมทั้งพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นไปจากเดิมหรือนำเอาความรู้นั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ หรือมองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นขนาดของความสำเร็จด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอันเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากจบการเรียนการสอน ซึ่งอาจวัดได้จากการทดสอบหรือวิธีการอื่น ๆ อีกนอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบในการวัดและประเมินผล

ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในความหมายของผู้วิจัย หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนที่มีการพัฒนาและสั่งสมจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ จนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่การแสดงออกถึงการมีความรู้ นั้น ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสามารถวัดและประเมินผลออกมาได้จากการทำแบบทดสอบหรือการวัดผลจากวิธีการอื่น ๆ ก็ได้

2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเสมือนความสำเร็จที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเกิดจากการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูผู้สอน ดังนั้นผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้กวีวิชาการและนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

เบนจามิน บลูม (Bloom Benjamin S. 1976: 139 อ้างอิงจาก นักรบ บุญถาวร. 2554 : 49) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอยู่ด้วยกัน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) พฤติกรรมด้านปัญญา หรือด้านความรู้ (Cognitive Entry Behavior) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ โดยที่ในการเรียนรู้นั้นผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ตัว

ผู้เรียนเองมีความรู้นั้นอยู่ก่อนแล้ว นั่นก็คือ ความถนัด ซึ่งก็ถือเป็นพื้นฐานความรู้เดิมที่ต้องมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการนำเอาความรู้นั้นไปต่อยอดกลายเป็นความรู้ใหม่

2) ลักษณะทางอารมณ์ หรือพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Entry Characteristics) ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ที่เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาที่เรียน และทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียน ระบบการเรียน และมโนภาพต่อตนเอง ซึ่งลักษณะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะมีเปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่เช่นเดิมก็ได้

3) พฤติกรรมด้านคุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพ หรือความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยการชี้แนะอันเป็นการจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและงานที่จะต้องทำให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน หรือการมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการให้คำแนะนำช่วยเหลือแรงเสริมจากผู้สอน การสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และผลสะท้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงผลลัพธ์จากการกระทำของตนเองและการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้

นอกจากนั้นอิทธิพลทางด้านผู้เรียน อันเป็นความพร้อมทางร่างกาย สติปัญญา เจตคติ เพศ อายุ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรู้สึกลึกซึ้งเกี่ยวกับตนเอง และอิทธิพลทางด้านโรงเรียน ได้แก่ ระบบการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความพร้อมของบุคลากรภายในโรงเรียน ด้านสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการและเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยก็ย่อมได้

2.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่จะทำให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนนั้นเข้าใจหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ บทเรียน หรือวิธีการปฏิบัติหรือไม่ ทั้งนี้กวีชาการและนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

เบนจามิน บลูม (Bloom Benjamin S. 1976: 139 อ้างอิงจาก นักรบ บุญถาวร. 2554 : 50)กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ

1) ด้านความรู้ ความคิด (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ทางด้านสติปัญญาและสมอง ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน ดังนี้

1.1) ด้านความรู้ความจำ หมายถึง ความสามารถระลึกถึงเรื่องราวและประสบการณ์ที่ผ่านมา

1.2) ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจับใจความ การแปลความและตีความหมาย การขยายความของเรื่องได้

1.3) การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้หรือหลักวิชาที่เรียนมาแล้วในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน

1.4) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ หรือวัตถุดิบของเพื่อต้องการค้นหาสาเหตุเบื้องต้น ความสัมพันธ์ระหว่างใจความ ระหว่างส่วนรวม ระหว่างตอน ตลอดจนหาหลักการที่แฝงอยู่ในเรื่อง

1.5) การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้มาจัดระบบใหม่เป็นเรื่องราวใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม มีความหมายและประสิทธิภาพสูงมากกว่าเดิม

1.6) การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยคุณค่าของบุคคลหรือเรื่องราว วัสดุสิ่งของต่าง ๆ อย่างมีหลักการ

2) ด้านความรู้สึก (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาในด้านของความสนใจ คุณค่า ความซาบซึ้ง และเจตคติต่าง ๆ ของผู้เรียน

3) ด้านการปฏิบัติการ (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานและการดำเนินงาน เช่น การทดลอง การฝึกปฏิบัติการต่าง ๆ การสาธิต เป็นต้น ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 1-2) ได้กล่าวถึงความหมายของการวัดผลไว้ว่า หมายถึง การนำเครื่องมือไปกระตุ้นผู้ให้หรือไปเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของผลจากการกระทำนั้น โดยโครงสร้างของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะต้องครอบคลุมดังนี้

1) ด้านสติปัญญา เป็นพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2) ด้านความรู้สึก เป็นพฤติกรรมด้าน ทศนคติ ค่านิยม ความสนใจ เพื่อดูว่ามนุษย์นั้นมีความรู้สึกเป็นไปในทิศทางใด

3) ด้านทักษะกลไก เกี่ยวกับการใช้วิธีในการสั่งการให้สัมพันธ์กับการสั่งการของสมอง เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติ

และในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอันเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ซึ่งจะต้องครอบคลุมและครบองค์ประกอบดังนี้

พฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน

1) เงื่อนไข หรือสถานการณ์ (Condition or Situation) คือ เนื้อหาของสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนฝึกฝนปฏิบัติ หรือสภาพสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่คุณสอนคาดหวังเอาไว้

2) เกณฑ์ หรือมาตรฐาน (Criterion or Performance Standard) เมื่อมีการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจนแล้ว ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการวัดผลความสำเร็จเอาไว้เพื่อทำให้ทราบว่ากระทำที่เกิดขึ้นนั้นผ่านหรือไม่ผ่าน สำเร็จหรือไม่สำเร็จ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ขั้นตานั้นจำเป็นต้องใช้หลักการและเหตุผลสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ หรือเหตุผลเชิงสถิติตามหลักคณิตศาสตร์นั้นก็จะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการนำไปใช้งาน

เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี (2556: 190-191) ได้กล่าวถึงการจำแนกจุดมุ่งหมายในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเอาไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย หรือด้านความรู้ความคิด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น

1.1) ความรู้ความจำ อันเป็นความรู้เฉพาะเรื่อง หรือเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเฉพาะอย่างที่ใช้ในการจัดการปัญหาเฉพาะเรื่องนั้น ๆ

1.2) ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการตีความ แปลความหมาย ขยายความ และสรุปเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ได้พบเจอหรือสิ่งของที่ได้พบเห็น

1.3) การนำไปใช้ คือ การนำเอาความรู้ หลักการไปประยุกต์ใช้กับกรณีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

1.4) การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว หลักการออกเป็น ส่วนย่อย ๆ หรือแสดงออกถึงความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้นได้

1.5) การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการผสมผสานหรือจัดการข้อความเพื่อสื่อความหมาย วางแผนการดำเนินงานจากส่วนย่อยไปยังส่วนใหญ่ ๆ

1.6) การประเมินผล เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าหรือวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีหลักการ

2) พฤติกรรมด้านจิตพิสัย หรืออารมณ์ความรู้สึก ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น คือ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และการสร้างลักษณะนิสัย

3) พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย หรือด้านการปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความชำนาญและทักษะในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 5 ชั้น คือ การเลียนแบบ การทำตาม ความถูกต้อง การทำอย่างต่อเนื่อง และการทำโดยธรรมชาติ

ไพศาล หวังพานิช (2546: 89) ได้กล่าวถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นสามารถวัดได้ทั้งทางด้านเนื้อหาโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านทักษะโดยการใช้วิธีการสอบภาคปฏิบัติ แต่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ

1) ด้านความรู้ ความคิด (Cognitive Domain) โดยวัดจากพฤติกรรมด้านความรู้ - ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2) ด้านความรู้สึก (Affective Domain) พฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านความสนใจ การเห็นคุณค่า ความซาบซึ้ง และเจตคติต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

3) ด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะในการปฏิบัติ และการดำเนินการ

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นสามารถวัดได้ทั้งด้านทักษะ เจตคติ และด้านเนื้อหา โดยใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการที่หลากหลายรวมทั้งมีการประเมินที่เป็นธรรมและมีความต่อเนื่อง ซึ่งใน

การวัดและประเมินผลนั้นควรเป็นไปตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการพยายามที่ต้องการวัดผลต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้วัดเพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นในการที่จะวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างตรงเป้าหมายจึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับของการจัดการศึกษา ตลอดจนการเรียนการสอน และเทคนิควิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (อุทุมพร จามรมาน. 2553: 6) ทั้งนี้หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ และทำให้เกิดความสำเร็จในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2550: 14) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้

1) แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล จะสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1.1) การประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะของผู้เรียนว่ามีเพียงพอต่อการเริ่มเรียนความรู้ใหม่ในบทเรียนต่อไปหรือไม่ ถ้าหากพบว่าไม่เพียงพอผู้สอนควรจัดการสอนเพื่อปรับพื้นฐานให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการเริ่มเรียนในเนื้อหาใหม่

1.2) การประเมินผลระหว่างเรียน หรือการประเมินความก้าวหน้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร เพราะถ้าหากพบข้อบกพร่องก็จะเป็นแนวทางในการหาวิธีแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องนั้น ๆ ต่อไป โดยอาจจัดการเรียนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียน

1.3) การประเมินผลรวมสรุป เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่จุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ทราบว่าผู้เรียนนั้นมีความรู้มากน้อยเพียงใด สอบตกหรือสอบได้ ผ่านหรือไม่ผ่าน และควรไ้ระดับผลการเรียนเท่าใด

2) แบ่งตามระบบของการวัดและประเมินผล จะสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1) การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการตัดสินคุณค่า คุณลักษณะ หรือพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบผลการเรียนกับผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันที่ทำแบบทดสอบในชุดเดียวกัน เพื่อจัดจำแนกและเรียงลำดับภายในกลุ่มของผู้เรียน

2.2) การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ เป็นการตัดสินคุณค่า คุณลักษณะ หรือพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่มีอยู่แล้วหรือเกณฑ์ที่ผู้สอนนั้นสร้างขึ้นใหม่ โดยการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นนิยมที่จะใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือกลุ่มของพฤติกรรมที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้นั้นเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งจะต้องครอบคลุมถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ ฝึกฝนปฏิบัติ โดยอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นตัวตัดสิน และควรต้องมีการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านจิตพิสัย ซึ่งอาจใช้การประเมินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน หรือ การประเมินระหว่างเรียนเพื่อติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และประเมินเพื่อสรุปผลในการตัดสินผลการเรียนเพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถของผู้เรียน

2.4 เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 4-7) ได้จำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ หรือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเอาไว้ดังนี้

1) แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างมีขั้นตอน กระบวนการ และเป็นระบบ เพื่อเป็นตัวสะท้อนทำให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาให้ผู้ทดสอบสามารถสังเกตและรับรู้ได้ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อจะวัดว่าผู้เรียนนั้นหลังจากที่ได้เรียนด้านวิชาการผ่านมาแล้ว มีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด ซึ่งมักจะสะท้อนออกมาจากการสอบปลายภาคเรียน ทั้งนี้ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1.1) แบบทดสอบของผู้สอน เป็นชุดข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ที่ผู้เรียนได้รับในห้องเรียนว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใด บกพร่องหรือต้องแก้ไขพัฒนาในส่วนไหนบ้าง หรือเป็นการวัดความพร้อมก่อนที่จะเริ่มบทเรียนใหม่เพื่อเป็นการวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สอนในการพิจารณา

1.1.2) แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นชุดของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ จึงสร้างเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบระดับผลการวัดที่ได้จากการใช้แบบทดสอบนั้น ดังนั้นแบบทดสอบมาตรฐานจึงต้องมีคู่มือดำเนินการสอบและเกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนน

ซึ่งแบบทดสอบทั้งสองจะต้องเป็นไปเพื่อวัดความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า

1.2) แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน แบบทดสอบประเภทนี้จะมุ่งวัดความสามารถทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ทำนายความสำเร็จในอนาคต หรือจะเรียกได้ว่าเป็นการดูศักยภาพของแต่ละบุคคลนั่นเอง

1.3) แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบวัดลักษณะเบื้องต้นของบุคคล เช่น ความเป็นผู้นำ ความเกรงใจ ทศนคติ ความสนใจ และสภาพจิตใจ เป็นต้น

2) แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็น ความพึงพอใจ หรือสอบถามสิ่งที่ต้องการทราบจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

2.1) แบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้ เช่น ชอบหรือไม่ชอบ หรือให้ตอบคำตอบลงตามช่องที่กำหนดให้

2.2) แบบสอบถามแบบปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามแล้วเว้นช่องคำตอบเอาไว้ให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็น หรือตอบคำตอบลงไปได้อย่างเสรี

2.3) แบบสอบถามแบบรูปภาพ เป็นแบบสอบถามที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ไม่อ่านหนังสือ ไม่ออก หรืออ่านไม่คล่อง แต่ในการสอบถามนั้นจำเป็นที่จะต้องให้ผู้สอบถามที่มีความชำนาญ หรือมีการฝึกฝนทักษะมาเป็นอย่างดี เพื่อสร้างให้ผู้ตอบคำถามนั้นเกิดความรู้ต่อสิ่งเร้าที่เป็นรูปภาพและตอบสนองออกมาได้อย่างเข้าใจและถูกต้อง

3) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์นั้นเป็นการสนทนากันอย่างมีจุดมุ่งหมายตามที่ได้กำหนดเอาไว้ล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะเป็นไปอย่างมีระบบหรือไม่มีระบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคำตอบและจุดมุ่งหมายที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการว่าต้องการคำตอบแบบใด

4) แบบสังเกต ถือเป็นเครื่องมือการวัดผลที่ต้องใช้ความสามารถ และทักษะของผู้สังเกตเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้สังเกตต้องตั้งใจในการสังเกตการเคลื่อนไหวอวัยวะ และการรับรู้ของบุคคล ผู้ถูกสังเกตได้เป็นอย่างดี โดยให้ประสาทสัมผัสทุกกับตาให้สัมพันธ์กันเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากผู้สังเกตต้องการ เนื่องจากการสังเกตนั้นจะสามารถใช้ได้ดีกว่าวิธีภายนอกมากกว่า

5) การจัดอันดับคุณภาพ ใช้ในกรณีที่ต้องการวัดนั้นให้เป็นตัวเลขได้ไม่แน่นอน เช่น ความดี ความสวยงาม ความเหมาะสม เป็นต้น ดังนั้นการจัดอันดับคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินค่าของสถานการณ์หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ออกมาเป็นระดับแตกต่างกัน

ทั้งนี้ในการเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในวัดและประเมินผลก็ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และสิ่งที่ต้องการวัดด้วย เพื่อที่จะสามารถวัดพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วน ถูกต้องและแม่นยำ โดยเครื่องมือแต่ละชนิดนั้นก็จะมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นผู้สอนจึงควรเลือกใช้เครื่องมือและเทคนิคประกอบการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์ เพื่อผลของการวัดและประเมินผลที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

2.5 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดผลการศึกษาที่สามารถวัดคุณลักษณะ และความสามารถ ต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งการเขียนตอบแบบทดสอบที่ดีและมีคุณภาพดีนั้นก็ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ตั้งแต่การเริ่มวางแผนจนกระทั่งถึงการลงมือทำแบบทดสอบ ซึ่งผู้สอนต้องใช้ความชำนาญในเนื้อหา และความรอบรู้ รอบคอบในการสร้างแบบทดสอบเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ต่อไปซึ่งการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนทั้งหมด 8 ขั้นตอน ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ 2550: 97-99)

1) วิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดผลตามผู้สอนต้องการ ซึ่งตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั้นเป็นกรอบในการใช้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละเรื่องหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัดเพื่อให้ครอบคลุมกับสิ่งที่ผู้สอนต้องการวัด โดยขั้นตอนของการวิเคราะห์หลักสูตรนั้นสามารถทำได้โดยมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1.1) กำหนดคณะกรรมการในการวิเคราะห์หลักสูตรจำนวน 5-10 ท่าน โดยควรที่จะเป็นผู้สอนที่สอนในรายวิชาเดียวกัน

1.2) วิเคราะห์เนื้อหาหารายวิชา แยกแยะหัวข้อย่อย ๆ ของบทเรียน และเรียงลำดับเนื้อหาตามความสำคัญ และพื้นฐานของผู้เรียน

1.3) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

1.4) สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร โดยการกำหนดให้แนวดังเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ส่วนแนวนอนเป็นเนื้อหาวิชาในหัวข้อต่าง ๆ

1.5) ให้คณะกรรมการแต่ละท่านกำหนดน้ำหนักของเนื้อหาและพฤติกรรมตามความสำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้หรือเกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยปกตินั้นจะมีการกำหนดคะแนนเต็มช่องละ 10 คะแนน แล้วให้คณะกรรมการพิจารณาและลงคะแนนในตารางวิเคราะห์หลักสูตรจนครบทุกช่อง

1.6) นำตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่คณะกรรมการแต่ละท่านกำหนดน้ำหนักเรียบร้อยแล้วมารวมกัน และหาค่าเฉลี่ย โดยจะมีคะแนนรวมทั้งหมด 100 หน่วย และคิดเป็นร้อยละเพื่อสรุปผลและนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการออกแบบทดสอบต่อไปได้

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรม						รวม	อันดับความสำคัญ
	การจำ	การเข้าใจ	การประยุกต์ใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	การสร้างสรรค์		
1								
2								
3								
รวม								
อันดับความสำคัญ								

2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยที่จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการสอน และสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3) กำหนดชนิดของแบบทดสอบ และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ โดยผู้สอนต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกแบบทดสอบที่ใช้วัดผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และจึงศึกษาหลักการของวิธีการสร้างแบบทดสอบให้เข้าใจเพื่อสร้างแบบทดสอบต่อไป

4) ผู้สอนลงมือสร้างแบบทดสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5) ตรวจทานแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อให้มีความถูกต้องตรงตามหลักการของวิชา มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งผู้สอนต้องพิจารณาทบทวนแบบทดสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้

6) จัดทำแบบทดสอบฉบับทดลองโดยจะต้องมีการทำคำอธิบายหรือคำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ และจัดวางรูปแบบของข้อคำถามและคำตอบให้มีความเหมาะสม

7) นำแบบทดสอบนั้นไปทดลองสอบและวิเคราะห์แบบทดสอบอันเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยการนำเอาแบบทดสอบนั้นไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง (Try Out) แล้วจึงนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงแบบทดสอบให้มีคุณภาพ

8) จากผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ หากพบว่าแบบทดสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบในข้อนั้น ๆ ให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ชวาล แพรัตกุล (2552: 51-52) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ดังนี้

1) ต้องมีความเที่ยงตรง ข้อคำถามต้องสามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนต้องการ

2) ต้องมีความยุติธรรม ข้อคำถามต้องไม่มีการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความสามารถไม่ว่าจะเป็นระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อนสามารถเดาคำตอบได้

3) ความลุ่มลึกของคำถาม ซึ่งต้องสามารถให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาวิเคราะห์และประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาที่พบเจอได้

4) ข้อคำถามต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว และท้าทายความสามารถของผู้เรียน

5) ทั้งข้อคำถามและคำตอบต้องมีความชัดเจน เจาะจง และตรงประเด็น

6) ข้อคำถามมีความเป็นปรนัย

7) แบบทดสอบมีประสิทธิภาพ สามารถวัดได้จริง ถูกต้องและตรงต่อความต้องการของผู้สอน

8) แบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน

9) แบบทดสอบต้องสามารถแยกหรือจำแนกผู้เรียนได้ว่าอยู่ในระดับเก่ง ปานกลาง หรืออ่อนได้อย่างชัดเจน

10) แบบทดสอบต้องมีความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ ซึ่งคำถามต้องสามารถให้คะแนนได้คงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่ว่าจะนำไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มใดก็ตามผลที่ได้ต้องตรงกัน

และคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้สร้างแบบทดสอบที่ดีต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) มีความรอบรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ ที่ต้องการทดสอบ
- 2) รู้และเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้น ๆ
- 3) รู้เทคนิคในการตั้งคำถาม และคำตอบที่ดี
- 4) มีทักษะด้านการใช้ภาษา และการสื่อสารที่ดี
- 5) มีทักษะในการเขียนแบบทดสอบและสามารถวิพากษ์จุดเด่น หรือจุดบกพร่องของแบบทดสอบได้

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้สร้างจะต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตรหรือเนื้อหา เพื่อใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และจิตพิสัยที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนโดยใช้ตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่เปรียบเสมือนกับพิมพ์เขียวสำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ แล้วลงมือเลือกรูปแบบของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับผู้เรียนและดำเนินการสร้างแบบทดสอบและนำมาตรวจสอบหาคุณภาพ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้แบบทดสอบนั้นมีความสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบทดสอบที่ดีนั้นต้องมีความเที่ยงตรง ชัดเจน มีความเป็นปรนัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อนได้ รวมทั้งต้องมีความคงเส้นคงวาเพื่อให้การวัดผลและประเมินผลเป็นไปได้อย่างแม่นยำ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

ช่อทิพย์ ศรีสุคนธ์รัตน์ (2555: 136-142) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อหาประสิทธิภาพ เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อประเมินตามสภาพจริง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 อยู่ในระดับการ

ประเมินคุณภาพที่ดีมาก และผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ซึ่งอยู่ในระดับการประเมินที่ดีมากเช่นกัน การประเมินประสิทธิภาพคือ 82.42/81.78 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 อยู่ในระดับดี และผู้เรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่อง การสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง และมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

ดวงพร หวานเย็น (2556: 129-132) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สำนวณสภาพการเรียนและความต้องการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน สร้างและประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความต้องการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.13) ผลการสร้างและประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.33) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.13) สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง การเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

จิฉัมพร สมรูป (2555: 51-58) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือ เรื่อง ภัยธรรมชาติของไทยและของโลก ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิคกลุ่มร่วมมือ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนที่พัฒนาขึ้น และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียนที่เรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือรูปแบบกลุ่มร่วมมือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีจับสลาก ผลการวิจัยพบว่า การ

ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นจะช่วยทำให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียน เข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และยังมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงส่งผลให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะนักทดสอบหลังการเรียนด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้มีโอกาสสืบค้นความรู้จากที่ต่าง ๆ มาเผยแพร่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือประสบการณ์ของตนแก่สมาชิกคนอื่นได้อย่างเต็มที่ทำให้นักเรียนเพิ่มพูนความรู้มากกว่าที่จะค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเดียว และนักเรียนได้มีส่วนช่วยในการเรียน ช่วยกันแก้ไขปัญหาข้อสงสัยในเนื้อหาหรือเรื่องต่าง ๆ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สามารถเรียนซ้ำได้เมื่อไม่เข้าใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ที่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายก็ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเข้าถึงได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับดี เพราะในการเรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์จะทำให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มได้เห็นถึงการทำงานการปฏิบัติกิจกรรมของทุกคนในกลุ่ม รวมทั้งได้รับข้อสงสัยผ่านทางกรโพสข้อความคำถาม และการที่ได้ให้นักเรียนได้ตอบข้อสงสัยของสมาชิกกลุ่มด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้มีการช่วยเหลือกันมากขึ้น รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการตอบคำถามของเพื่อนสมาชิกทำให้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ได้ในอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้การโพสข้อความ รูป วิดีโอ และลิงค์สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้ดี เหมาะสำหรับการสอนแบบกลุ่มร่วมมือเรียนเพราะนักเรียนได้แบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ รวมถึงตอบข้อซักถามของสมาชิกในกลุ่มผ่านเครื่องมือดังกล่าวได้

ชนิษฐา บำรุงลาน (2555: 121-124) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก เพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความต้องการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อจะได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและติดต่อสื่อสารกับเพื่อนระหว่างการเรียนรู้ การหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี คะแนนการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นจากก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนแบบโครงงานช่วยให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการทำงานภายในกลุ่ม และเผยแพร่ผลงานการค้นคว้าได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้อื่น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ยอมรับฟังคำชี้แนะคำแก้ไขเมื่อผิดพลาดได้ และเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนภายในกลุ่ม รวมถึงครูผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียนมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและพัฒนาการของนักเรียน ผลการประเมินกิจกรรมตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เพราะผู้สอนได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดผลสูงสุดต่อผู้เรียน และมีการกระตุ้นผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอทั้งจากผู้เรียนด้วยกันเอง และจากครูผู้สอน และจากการประเมินความพึงพอใจได้ผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ผู้สอนตั้งไว้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามอภิปรายและรายงานอย่างทั่วถึง ผู้เรียนได้ทราบคะแนนจากผลงานของผู้เรียนรวมทั้งการเสริมแรงด้วยการกล่าวชมเมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ จึงสามารถสรุปได้ว่าผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิกที่สร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

วิวัฒน์ เรืองนรา (2555: 61-67) ศึกษาการสร้างบทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเสวียดวิทยารัชมังคลาภิเษก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาคุณภาพของบทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพของบทเรียนด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 ระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี และผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อของบทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.48 ระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่าเฉลี่ยของคะแนน

ก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 12.35, S.D.=4.58) และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน ($\bar{X}$ = 23.63, S.D.=4.11) และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนพบว่า ค่าที่ (t) เท่ากับ 13.05 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้กระดานสนทนา เพื่อการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และมีช่องทางการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน อีกทั้งยังสามารถทำกิจกรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็วทั้งในด้านการทำแบบทดสอบ การทำกิจกรรม การฝึกฝนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนผ่านบทเรียน รวมทั้งการทราบผลการทำแบบทดสอบและข้อมูลย้อนกลับได้ทันที มีการรายงานผลกิจกรรมและผลคะแนนจากการที่มีระบบการจัดการเนื้อหาที่ดีนั้นย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้นเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า บทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์สร้างขึ้นและสามารถที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศพบว่า การศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น จะถูกศึกษาในฐานะของตัวแปรตาม ในทางการศึกษานั้นจะศึกษาเพื่อให้ทราบถึงผลของการพัฒนาด้านความรู้ของผู้เรียน โดยทำการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลอง อีกทั้งยังทำควบคู่ไปกับการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนจากวิธีการสอนวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ทดลองซึ่งในวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลทำให้ผู้เรียนนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถนำไปใช้ได้จริงทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ จากการได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองกับคนอื่น อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทบทวนได้ตามที่ต้องการ เข้าถึงข้อมูลเนื้อหาสาระที่เรียนได้ง่ายและสะดวก อีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนภายในกลุ่ม และครูผู้สอนอันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน

การกำกับตนเองในการเรียน (Self-regulation Learning) ถือเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ที่มีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นไม่ได้เกิดขึ้นมาจากผลพวงของการเสริมแรงทั้งทางบวกและลบจากภายนอกอันเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเพียงเท่านั้น แต่อาจเป็นผลมาจากปัจจัยด้านพฤติกรรม และปัจจัยส่วนบุคคลด้วยก็ได้ ทั้งนี้มนุษย์จะสามารถสร้างกลวิธีบางอย่างที่จะมาควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็น

สิ่งที่มนุษย์นั้นสร้างขึ้นมามาเพื่อใช้กับตัวเองโดยมุ่งเน้นการควบคุมตนเองจากภายใน และเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการหรือกระทำการต่าง ๆ ให้บรรลุผลตามที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งเรียกวิธีการเหล่านี้ว่า “การกำกับตนเอง” และถือว่าการกำกับตนเองเป็นแบบแผนพฤติกรรมของตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 46) ดังนั้นการกำกับตนเองจึงเป็นเหมือนความสามารถพื้นฐานที่มนุษย์สามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความสามารถและการฝึกฝนด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งนี้มีนักการศึกษาอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการกำกับตนเองเอาไว้ดังนี้

3.1 ความหมายของการกำกับตนเองในด้านการเรียน

การกำกับตนเองในการเรียน (Self-regulation Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายในการเรียน บนพื้นฐานของการรับรู้ในความสามารถของตนเอง ซึ่งแบร์รี่ ซิมเมอร์แมน (Zimmerman. 1990: 4) ได้กล่าวถึงความหมายของการกำกับตนเองในการเรียนเอาไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกโดยที่ถ้าผู้เรียนมีการกำกับตนเองเพื่อให้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ โดยเกิดกระบวนการคิดของตนเอง แรงจูงใจในการกระทำ และการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งก็สอดคล้องกับความหมายของ รอย บอมเมสเตอร์และคณะ (Baumeister & Gailliot & DeWall and Oaten. 2006: 1774 – 1776) ที่ได้ให้ความหมายของการกำกับตนเองเพิ่มเติมไว้ว่า การกำกับตนเองนั้นเป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย การกระทำ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่พบเจอต่าง ๆ ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่ตรงกับเป้าหมายที่ตนเองตั้งเอาไว้ โดยที่การกำกับตนเองนั้นเป็นภาวะของพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้กำหนดกฎเกณฑ์ และกลยุทธ์ในการเรียนด้วยตนเองอย่างในกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียน มักจะตระหนักถึงความสามารถในการเรียนของตนเอง และพร้อมที่จะคิดริเริ่มวางแผนหาวิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง รวมทั้งรู้จักการนำเอาผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้จะรับรู้ว่าการได้มาของความรู้ นั้นเป็นไปอย่างเป็นระบบและกระบวนการที่ตนเองนั้นสามารถควบคุมได้ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมจัดการกับตนเองในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การที่ผู้เรียนมีกลวิธีหรือความสามารถในการวางแผนที่จะปฏิบัติ และนำตนเองในการดำเนินการให้ได้มาซึ่งการมีความรู้และทักษะต่าง ๆ โดยมีการรู้คิดของตนเองในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ ควบคุมการกระทำ และแรงจูงใจจัดการสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และใช้กลวิธีทางปัญญาในการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นการ กำหนดเป้าหมาย แสวงหาทรัพยากรที่เหมาะสม รวมทั้งเลือกใช้กลยุทธ์ในการกำกับตนเองเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (ใจทิพย์ ณ สงขลา. 2550: 17)

ดังนั้นจากความหมายของการกำกับตนเองในการเรียนทั้งหมดจึงสามารถสรุปได้ว่า การกำกับตนเองในการเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนมีกระบวนการคิดในการคิดหาวิธีการต่าง ๆ ขึ้นมา

ด้วยตนเองภายใต้การรับรู้ความสามารถของตนเอง และแรงจูงใจในการกระทำการต่าง ๆ โดยมีการวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำเอาผลหรือจุดบกพร่องมาใช้พัฒนาตนเองจนกลายเป็นพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมด้วยตนเองที่จะทำให้การเรียนรู้นั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองวางเอาไว้ได้

3.2 แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน

การกำกับตนเองในการเรียนนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา Albert Bandura ที่เชื่อว่าการกำกับตนเองในการเรียนเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของ 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ ด้านพฤติกรรม (Behavior) องค์ประกอบส่วนบุคคล (Person) และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (Environmental influences) ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้ (Zimmerman. 1989: 148-149)

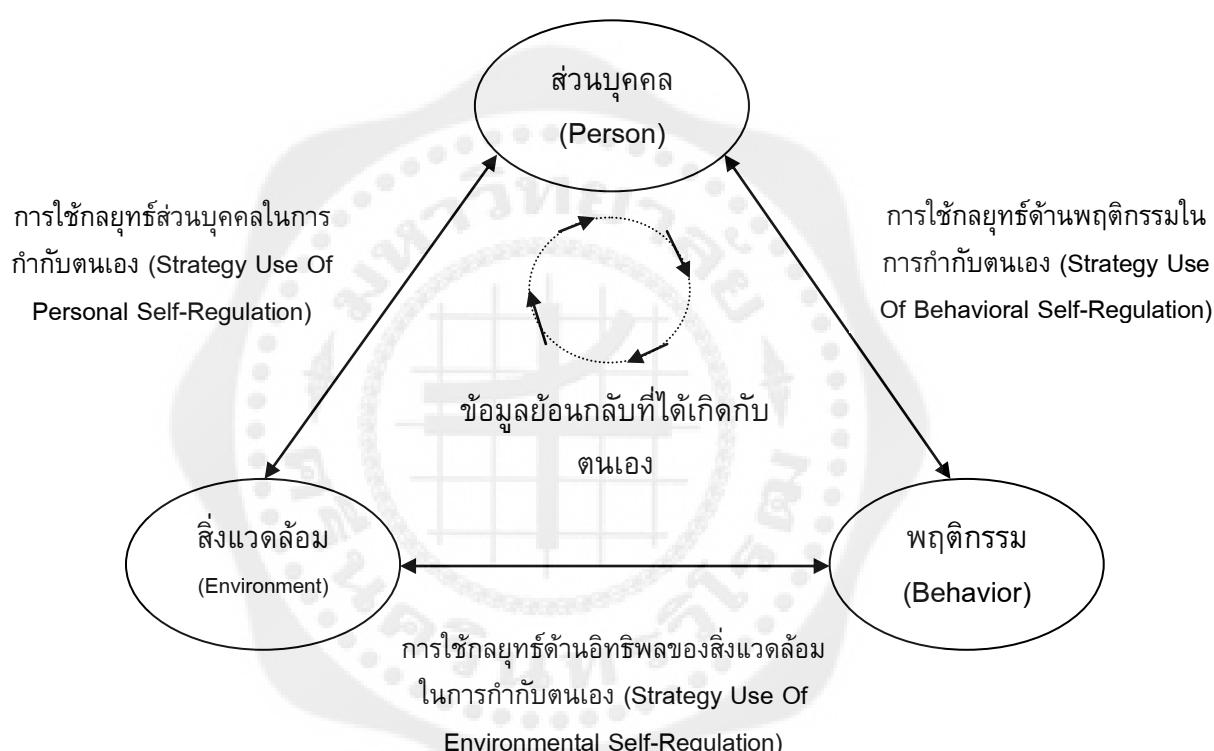
1) องค์ประกอบส่วนบุคคล เป็นกระบวนการภายในตนเองที่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม หรือสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเรื่องของผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการคิดของตนเองที่มีส่วนต่อบุคคลอื่น ได้แก่ ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ความรู้สึกนึกคิด การคิดเชื่อมโยง และเป้าหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนพัฒนากลยุทธ์ต่าง ๆ ในการกำกับตนเองเพื่อมาใช้ในการจัดการกับตนเองด้วยความเป็นตัวของตัวเอง (Self-Influence) ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบอื่นที่มีอิทธิพลน้อยลง เช่น การที่ผู้เรียนพยายามใช้วิธีการเชื่อมโยงความรู้เดิมของตนเองเพื่อสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญา เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และตีความทำความเข้าใจในกรณีตัวอย่างของการกระทำความผิดของผู้คนที่เกิดขึ้นในสังคม

2) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเองเพื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งผู้เรียนจะตรวจสอบความถูกต้องโดยผ่านการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากผลของการกระทำ หรือจากการอธิบายข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล รวมถึงพฤติกรรมนั้นมักเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งที่ต้องปฏิบัติตามเคร่งครัด ได้แก่ กฎระเบียบของโรงเรียน หรือข้อบังคับของชั้นเรียน เป็นต้น เช่น การที่ผู้เรียนคิดริเริ่มจากตนเองภายใต้ข้อกำหนดที่ผู้สอนกำหนดให้อาจเป็นการทำรายงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยผู้เรียนจะได้รับการสนับสนุนจากวิธีการกำกับตนเองด้วยการกระทำจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง ก็จะทำให้มีความพยายามที่จะใช้วิธีการกำกับตนเองนั้นเพื่อที่จะทำให้ได้มาซึ่งความรู้และทักษะโดยผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3) อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เป็นการที่ผู้เรียนจะใช้วิธีการในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เช่น การจัดการกับห้องเรียนไม่ว่าจะเป็นแสงสว่าง ความสะอาด หรือความสงบเพื่อให้พร้อมกับการเรียน ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับคำแนะนำหรือคำปรึกษา หรือแม้กระทั่งการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น โดยผ่านการสอนเพื่อให้สร้างความเข้าใจ ทั้งนี้ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนได้รับนั้นจะมีอิทธิพลเฉพาะต่อตัวผู้เรียน แต่ถ้าหากเป็นความรู้ที่ผู้เรียนได้รับเป็นสิ่งที่ผู้เรียนไม่เคยรู้มาก่อน ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

โดยลดอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกลงเพื่อสร้างความรู้และพัฒนาความรู้นั้นให้อยู่กับตนเองต่อไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้เรียนอาจจะไม่เกิดการกำกับตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ นี้ได้ถ้าหากผู้เรียนไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับตนเองตามองค์ประกอบส่วนบุคคล เช่น การตั้งเป้าหมาย หรือการรับรู้ความสามารถของตนเองที่อาจเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านพฤติกรรม

โดยทั้งสามองค์ประกอบนี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อกันในแต่ละองค์ประกอบ (Reciprocal Determinism) แต่อาจจะมีขนาดที่ไม่เท่าเทียมกันดังแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์อิทธิพลซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบของการกำกับตนเองด้านพฤติกรรม ส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อม (Zimmerman. 1989: 330 อ้างอิงจาก สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 48)

ซึ่งจากแผนภาพนี้อาจอธิบายสรุปได้ว่า ในบางครั้งถ้าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอาจมีอิทธิพลมากกว่าองค์ประกอบด้านพฤติกรรมหรือองค์ประกอบส่วนบุคคล เช่น ในบางโรงเรียนที่มีสภาพการจัดการเรียนรู้ไม่พร้อมต่อการฝึกปฏิบัติการเรียนการสอนในห้องเรียนก็อาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเกิดการกำกับตนเองในการเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนในการเรียนหรือการให้รางวัลกับตนเอง ในทางกลับกันบางโรงเรียนอาจมีกฎระเบียบข้อบังคับที่ไม่เข้มงวดองค์ประกอบส่วน

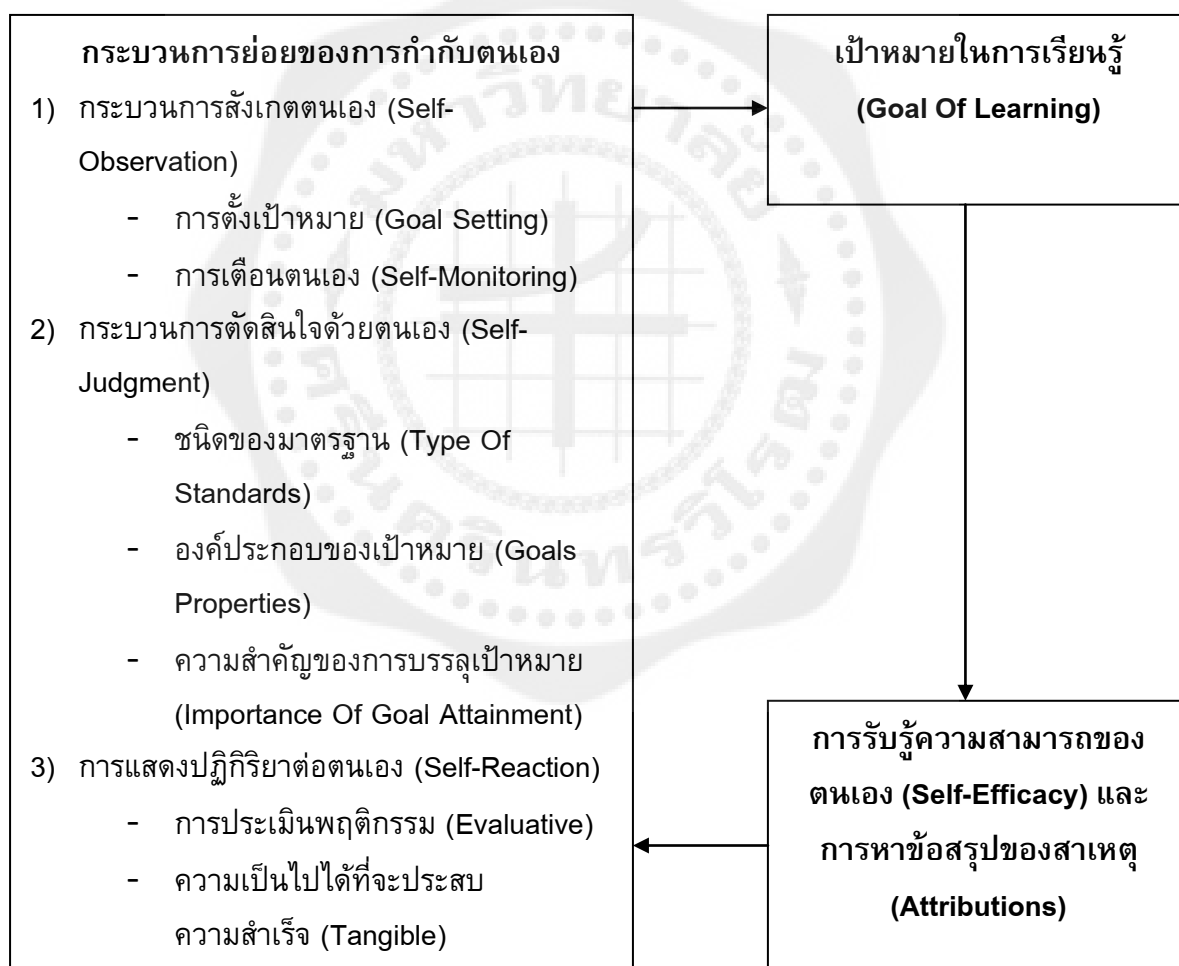
บุคคลหรือองค์ประกอบด้านพฤติกรรมอาจจะเข้ามามีอิทธิพลในการกำกับตนเองในการเรียนของผู้เรียนมากกว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมก็ได้และกลยุทธ์ที่ผู้เรียนนั้นใช้ก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้นว่าองค์ประกอบใดมีอิทธิพลมากกว่ากัน ทั้งนี้อิทธิพลของทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน แต่ต้องอาศัยช่วงเวลาในการส่งอิทธิพลจากองค์ประกอบหนึ่งไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่งและนอกเหนือจาก 3 องค์ประกอบนี้ทำให้เกิดพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลเพียงเท่านั้น แต่พฤติกรรมของบุคคลนั้นอาจเกิดได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ของบุคคล และการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือตัวแบบ (Model) อีกก็ได้

แนวความคิดกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์นั้นย่อมเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของ 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านพฤติกรรม ด้านส่วนบุคคล และด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่แบบดูรวมองว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นถึงแม้จะถูกกำหนดจากปัจจัยภายนอกก็ตาม แต่บุคคลก็จะพยายามกำหนดพฤติกรรมของตนเองด้วยการควบคุมปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในตัวบุคคล ซึ่งการกระทำเช่นนี้ถูกเรียกว่า “การกำกับพฤติกรรมตนเอง” (Self-Regulation Behavior) ทั้งนี้ถ้าหากบุคคลได้เรียนรู้พฤติกรรมมาจากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ หรือผลลัพธ์ของพฤติกรรมของตัวแบบ จนกลายมาเป็นเป้าหมาย หรือมาตรฐานของการกระทำ (Performance Standards) ให้กับบุคคลได้เรียนรู้ และถ้าเมื่อบุคคลได้เรียนรู้แล้วก็จะเริ่มมีการประเมินการเรียนรู้ (Self-Evaluation) จากการเรียนรู้นั้นจากนั้นก็เริ่มตัดสินพฤติกรรมด้วยตนเอง (Self-Judgment) และเกิดปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมของตนเอง (Self-Reaction) จนทำให้เกิดการปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้นเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้จะทำให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้เพื่อควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของตนเอง (Bandura.1997: 6 ;Hergenhahn Olson. 1997: 337 and Schunk 1989: 431-434 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. 2552: 24 และเนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์. 2555: 11)

3.3 กระบวนการในการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถบรรลุได้ด้วยการควบคุมสภาพจิตใจของบุคคลนั้นแต่เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาตนเอง เพราะถ้าหากบุคคลนั้นมีเพียงแต่ความตั้งใจและความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยขาดวิธีการนำที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นก็ยากที่จะทำได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการกำกับตนเอง (Processes of Self-Regulation) ซึ่งตามหลักการและแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาด้านสังคม (Social Cognitive Theory) นั้นได้กำหนดถึงกระบวนการย่อยในการกำกับตนเองของมนุษย์เอาไว้ 3 กระบวนการย่อย ได้แก่ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-Observation) กระบวนการตัดสินใจ (Judgment Process) และปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) โดยที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้เรียนก็จะมีเป้าหมายที่ต้องการจากการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ กระบวนการ หรือผลลัพธ์จากการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มเรียน ซึ่งระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนก็จะมีสังเกตตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเอง และการ

ตอบสนองการรับรู้ของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้เรียนตั้งไว้ตั้งแต่แรกซึ่งเป็นการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเมื่อกระทำกิจกรรมการเรียนรู้นั้นเสร็จสิ้นไปแล้ว แต่ถ้าหากการกระทำนั้นไม่ได้ทำให้ตนเองบรรลุเป้าหมายผู้เรียนก็จะนำเอาผลงานหรือข้อแนะนำที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไขเมื่อผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ไปแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง และเมื่อต้องทำสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกันอีกในอนาคต ผู้เรียนก็จะนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับมา กำหนดเป้าหมาย หรือกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากขึ้นและมีความแน่นอน ซึ่งสามารถสรุปได้ภาพประกอบ ดังนี้ (Bandura. 1986: 191-215 ; Zimmerman. 1989: 329-339 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. (2552: 25-32) สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553: 54-57), เกศริน วงษ์มัน. (2553: 20-22))

ภาพประกอบ 3 กระบวนการย่อยการกำกับตนเองของซุงค์ (Schunk. 1994: 76 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. (2552: 26) และเกศริน วงษ์มัน (2553: 21)

จากแผนภาพสามารถอธิบายสรุปเพิ่มเติมถึงกระบวนการย่อยของการกำกับตนเองที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลได้ดังนี้

1) กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-Observation) นับเป็นกระบวนการเริ่มแรกที่สำคัญของการกำกับตนเอง เป็นการวิเคราะห์และพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลนั้นต้องเริ่มต้นจากการรู้ว่า ตนเองนั้นกำลังทำอะไรอยู่ในขณะนั้น หรือจะมีอะไรเกิดขึ้นกับตนเองบ้าง เพราะถ้าเขาไม่สนใจหรือไม่รู้ว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ก็จะไม่ก่อให้เกิดอิทธิพลใดต่อการกระทำของบุคคลอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เลย เนื่องจากบุคคลจะใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากกระบวนการสังเกตด้วยตนเองมาใช้เป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตั้งเป้าหมาย ตรวจสอบและประเมินผลการกระทำพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งในการสังเกตพฤติกรรมนั้นควรมีการสังเกตที่ละเอียดถี่ถ้วน และการสังเกตนั้นสามารถกระทำได้ทั้งด้านบวกและด้านลบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของตนเองในขณะนั้นว่าต้องการได้ข้อมูลจากการสังเกตเพื่อใช้ประโยชน์อะไรต่อตนเอง ทั้งนี้ความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการสร้างความชัดเจน การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความสม่ำเสมอ และความแม่นยำในการสังเกตและบันทึกข้อมูล ซึ่งตามแนวคิดของแบนดูรา (Bandura. 1986: 193 อ้างอิงจากอนุภูมิ คำยัง. 2552: 114) ได้กล่าวไว้ถึงกระบวนการสังเกตนั้นจะต้องพึงมีส่วนให้พิจารณาอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน ได้แก่ การกระทำ ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความถูกต้อง เมื่อการสังเกตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายที่ต้องกระทำเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าผลของการสังเกตตนเองดังกล่าวก็จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น (Schunk. 1996 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. 2552: 26) โดยกระบวนการสังเกตตนเองนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ ดังนี้

1.1) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) เป็นการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือความมุ่งหมายของพฤติกรรมที่บุคคลนั้นต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการตั้งเป้าหมายจะทำให้บุคคลนั้นรู้ถึงพฤติกรรมที่ตนเองจะต้องกระทำได้อย่างชัดเจน และสามารถใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบการกระทำของตนเองได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ หรือด้านอื่น ๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และใช้เป็นข้อมูลสะท้อนกลับมาให้บุคคลสามารถแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งด้านบวกและลบได้ โดยการตั้งเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพนั้นตามแนวคิดของแบนดูราและซุงค์ (Bandura. 1986: ; Schunk. 1990: อ้างอิงจาก พลรพี ทุมมาพันธ์. 2554: 60) ได้ระบุไว้ว่า บุคคลควรที่จะตั้งเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงชัดเจน มีทางเลือกที่มีทิศทางแน่นอนและมีเพียงหนทางเดียวเท่านั้นว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ อีกทั้งยังต้องเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของบุคคลเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นพยายามใช้การกระทำและความอดทนในการกระทำนั้น ๆ และควรเป็นเป้าหมายที่มีระยะสั้นมากกว่าระยะยาวเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจและแรงกระตุ้นให้บุคคลได้สามารถกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายในระยะยาวต่อไป รวมถึงควรเป็นเป้าหมายที่บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้จริงไม่สูงเกินหรือต่ำกว่าความสามารถของตนเองมากเกินไป ในการตั้งเป้าหมายของบุคคลนั้นจะมีผลต่อ

การกระทำของตัวบุคคลทำให้เกิดแรงจูงใจหรือเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความท้าทายที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสนใจเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นแนวโน้มในการทำให้บุคคลนั้นสามารถกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ รวมทั้งทำให้บุคคลนั้นรับรู้ถึงความสามารถของตนเองได้มากขึ้น ซึ่งแบนดูราและคอร์เมียร์ (Albert Bandura. 1986; Cormier. 1979: อ้างอิงจาก พลรพี ทูมาพันธ์. 2554: 60) ได้ระบุถึงการตั้งเป้าหมายของบุคคลที่มักกระทำกันโดยทั่วไปจะมีอยู่ 2 วิธีการ คือ

1.1.1) การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตัวของผู้กระทำเองจะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจและความพยายามในการกระทำพฤติกรรมนั้นให้สำเร็จในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ที่ตัดสินใจและลงมือกระทำการนั้นด้วยตนเอง ทั้งนี้ทั้งนั้นบุคคลจะต้องตั้งเป้าหมายภายใต้ความเป็นไปได้จริงของระดับความสามารถของตนเองและต้องยอมรับในผลจากการกระทำนั้นว่าจะสำเร็จหรือล้มเหลวทั้งหมดนี้ก็จะขึ้นอยู่กับตัวของผู้กระทำเอง และยังถือเป็นภาคภูมิใจของบุคคลนั้นอีกด้วย

1.1.2) การตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น จะเป็นการที่บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้กับบุคคล ซึ่งอาจเป็นการช่วยลดจุดบกพร่องหรือแก้ไขพฤติกรรมที่เกิดจากการกระทำของบุคคลเพื่อให้มีความเหมาะสมและตรงกับความสามารถของตนเองมากขึ้น เช่น การได้รับการชี้แนะแนวทางเป้าหมายในการสร้างสรรค์โครงการคุณธรรมจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

1.2) การเตือนตนเอง (Self-Monitoring) หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การสำรวจตนเอง” อันเป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับที่ใช้ในการเตือนสติทำให้บุคคลรู้ว่าตนเองได้ทำพฤติกรรมในลักษณะใด ซึ่งการใช้วิธีการเตือนตนเองนี้ถือเป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ เพราะเมื่อบุคคลได้รับข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้นรู้ว่าตนเองควรจะทำอย่างไรต่อไปดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองวางเอาไว้ สำหรับการเตือนตนเองนั้นคอร์เมียร์ได้เสนอขั้นตอนในการเตือนตนเองอย่างมีประสิทธิภาพไว้ว่า (Cormier. 1979 อ้างอิงจาก อานวัณน์ บุตรจันทร์. 2552: 31) ก่อนอื่นต้องจำแนกพฤติกรรมเป้าหมายที่ตนเองต้องการสังเกตว่าคืออะไร พร้อมทั้งต้องกำหนดและเลือกเวลาที่เหมาะสมในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยต้องกำหนดเครื่องมือและวิธีการที่ใช้อย่างชัดเจนและเริ่มการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนั้นโดยต้องทำอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อนำไปสู่การสรุปและเสนอผลการของการบันทึกพฤติกรรมที่ตนเองสังเกตได้ โดยอาจทำในรูปแบบของการบรรยาย แผนภาพ หรือกราฟ แล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการพิจารณาผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

นอกจากนี้ในกระบวนการสังเกตตนเองแบนดูรา (Bandura. 1986 อ้างอิงจาก สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 56) ได้นำเสนอถึงปัจจัยอื่นอีกด้วยกัน 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสังเกตตนเองของบุคคล ดังนี้

1.2.1) เวลาที่ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง (Temporal Proximity) บุคคลจะต้องทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองทันทีที่พฤติกรรมเป้าหมายนั้นเกิดขึ้น เพื่อที่บุคคลจะได้ข้อมูลพฤติกรรมที่มีความถูกต้องและแม่นยำ ดังนั้นถ้าช่วงเวลาระหว่างการเกิดพฤติกรรมและบันทึกพฤติกรรมนั้นเป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก็จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น และการที่บุคคลให้ความสนใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นอย่างทันทีก็ทำให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับและความรู้สึกต่อการกระทำของตนเอง ไปช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นว่าควรที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองไปในลักษณะใด

1.2.2) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informativeness Of Feedback) จะทำให้บุคคลรู้ว่าตนเองนั้นทำพฤติกรรมอย่างไร พฤติกรรมที่ตนเองเปลี่ยนแปลงนั้นอยู่ในระดับไหน และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสนใจในการสังเกตเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าหากว่าไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ บุคคลก็จะหาวิธีการในการปรับปรุงแก้ไขให้พฤติกรรมนั้นดีขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับนั้นจะต้องมีความชัดเจน เพราะถ้าหากไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือบุคคลก็จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้

1.2.3) ระดับของแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง (Motivational Level) ถ้าบุคคลมีระดับของแรงจูงใจที่สูงก็就会有การตั้งเป้าหมาย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง พร้อมทั้งประเมินความก้าวหน้าเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของตนเองของตนเองได้มากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจต่ำ

1.2.4) คุณค่าของพฤติกรรมที่ตนเองสังเกต (Value) ถ้าหากบุคคลสังเกตเห็นว่าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่าต่อตนเองก็จะให้ความสนใจในการสังเกตพฤติกรรมหรือแสดงปฏิกิริยาในการตอบสนองที่สูงและนำไปสู่การตัดสินใจเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้เร็วขึ้นและมากกว่าพฤติกรรมที่ตนเองเห็นแล้วว่าไม่มีคุณค่าต่อตนเอง

1.2.5) ความสำเร็จและความล้มเหลวของพฤติกรรมที่สังเกต (Focus On Success Or Failures) ซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ระดับความสามารถของตนเองและพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงไปของตนเอง เพราะการที่บุคคลได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแล้วทำให้ผลที่ได้รับประสบความสำเร็จ บุคคลก็จะมุ่งมั่นและให้ความสนใจในการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่ตนเองทำแล้วประสบความสำเร็จมากกว่าพฤติกรรมที่ตนเองทำแล้วประสบแต่ความล้มเหลว และบุคคลมักจะแสดงพฤติกรรมนั้นเพิ่มมากขึ้นตามที่ตนเองปรารถนา

1.2.6) ระดับของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่สังเกต (Amenability To Control) ถ้าพฤติกรรมใดที่บุคคลสามารถควบคุมได้ บุคคลก็จะสนใจในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวนี้ได้มากกว่าพฤติกรรมที่ตนเองไม่สามารถควบคุมได้

2) กระบวนการตัดสินใจ (Judgment Process) เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากกระบวนการสังเกตตนเอง เพราะเมื่อบุคคลได้ผ่านการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองแล้ว

บุคคลก็จะนำเอาข้อมูลที่ได้รับนั้นมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ ซึ่งเปรียบเสมือนกับตัวแบบของสังคม เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าตนเองพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการกระทำของตนเองหรือไม่ และจะดำเนินการกับพฤติกรรมที่ตนกระทำนั้นอย่างไรต่อไป ส่วนมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับประเมินพฤติกรรมตนเอง จะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจการกระทำตนเองให้ถูกต้องมากขึ้น เพราะมาตรฐานส่วนบุคคลจะทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และเป็นตัวชี้้นำการกระทำของบุคคลด้วย ซึ่งมาตรฐานจากตัวบุคคลนี้อาจเกิดจากการเรียนรู้โดยตรงจากบุคคลอื่น หรืออาจเรียนรู้ได้จากปฏิกริยาของบุคคลในสังคมหรือจากการสาธิตตัวแบบ บุคคลจะไม่สามารถรับรู้ผลการกระทำของตนเองได้สูงหรือต่ำกว่าบุคคลอื่น ถ้าไม่ได้นำผลการกระทำของตนเองไปเปรียบเทียบการอ้างอิงเชิงสังคม (Social Preferential Comparison) เพราะการเปรียบเทียบเชิงอ้างอิงทางสังคม จะช่วยให้เราทราบผลการกระทำของตนเองว่าเป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับบุคคลอื่น เพื่อจะได้หาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น สำหรับการประเมินการกระทำพฤติกรรมของตนเองเพื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นนั้นสามารถทำได้ในการเลือกเกณฑ์ในการเปรียบเทียบได้ 4 ลักษณะ คือ

2.1) การเปรียบเทียบผลการกระทำของตนเองกับบรรทัดฐานที่เป็นมาตรฐานในสังคมกลุ่มนั้น ๆ เช่น ช่วงอายุ ระดับการศึกษา กลุ่มเพศ หรือกลุ่มสภาพที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งบรรทัดฐานของกลุ่มเหล่านี้ก็จะมีการที่มีผู้ทำการสำรวจ หาค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์สรุปผลจนเป็นที่ยอมรับโดยเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปของสังคม ซึ่งบรรทัดฐานที่ตนเองเลือกใช้ในการเปรียบเทียบนั้นจะต้องมีความคล้ายคลึงกับการกระทำของตนเองที่เป็นอยู่ด้วย

2.2) การเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนเองเคยกระทำมาก่อนหรือเป้าหมายที่ตนเองนั้นกำหนดขึ้น ซึ่งการเปรียบเทียบกับตนเองนั้นก็ก่อให้เกิดความท้าทายและความพยายามให้บุคคลนั้นเกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมให้ดีขึ้นกว่าครั้งที่ผ่านมา เพราะถ้าหากบุคคลทำได้แค่เพียงเท่ากับพฤติกรรมที่เคยกระทำมาก่อนในครั้งก่อนหน้านี้ก็จะไม่ก่อให้เกิดความท้าทายอะไรใหม่ ๆ ขึ้นมาอีกได้

2.3) การเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นโดยการนำเอาผลการกระทำของบุคคลอื่นมาใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบกับผลการกระทำของตนเอง ซึ่งผลการกระทำของบุคคลอื่นที่นำมาใช้นั้นจะต้องอยู่ในสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกันกับตนเองเท่านั้น เช่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้ร่วมงาน หรือญาติพี่น้องครอบครัวเดียวกัน เป็นต้น

2.4) การเปรียบเทียบผลการกระทำของตนเองกับค่าเฉลี่ยของการกระทำของกลุ่ม โดยบุคคลจะทำการเปรียบเทียบด้วยการจัดอันดับให้กับตนเองว่า ผลการกระทำของตนเองนั้นอยู่ในอันดับที่เท่าไรของกลุ่มสังคมนั้น

นอกจากนี้ซุงค์ (Schunk. 1991: 277 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. 2552: 29) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า กระบวนการตัดสินใจตนเองอันเป็นเปรียบเทียบระหว่างผลที่ได้รับจากการกระทำของ

ตนเองกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งเอาไว้ โดยการตัดสินใจของตนเองนั้นมักขึ้นอยู่กับชนิดของมาตรฐาน (Type of Standards) และคุณสมบัติของเป้าหมาย (Goals Properties) ดังนี้

1) ชนิดของมาตรฐาน (Type of Standards) เป็นเป้าหมายที่ผู้เรียนใช้ในการตัดสินใจตนเองโดยอาจอยู่ในรูปของเกณฑ์มาตรฐานเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง หรือมาตรฐานที่อิงอยู่บนบรรทัดฐานของสังคม เช่น การเปรียบเทียบความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้เกณฑ์ระบบการตัดเกรดระบบ 4 ระดับมาเป็นเกณฑ์ หรืออ้างอิงตามมาตรฐานของสังคมที่มีเกณฑ์ของผู้อื่นเป็นตัวเปรียบเทียบโดยอาจเป็นผลการเรียนเฉลี่ยของเพื่อนร่วมชั้นทั้งหมดมาใช้เป็นเกณฑ์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถใช้เกณฑ์ทั้ง 2 แบบเข้ามาช่วยในการตัดสินใจร่วมได้เสมอเพื่อความถูกต้อง แม่นยำ และชัดเจน โดยการที่ผู้เรียนนั้นมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานทำให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียนใน 2 ประการ ในประการแรกสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและตระหนักถึงความก้าวหน้าที่ทำให้ตนเองบรรลุถึงเป้าหมายจากข้อมูลและเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบ และประการที่สองยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) และเป็นการรักษาแรงจูงใจของผู้เรียนเอาไว้ด้วย

2) คุณสมบัติของเป้าหมาย (Goals Properties) อันเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วย ความเฉพาะเจาะจง ความใกล้เคียง และระดับความยากของเป้าหมาย โดยที่ความเฉพาะเจาะจงเป็นเป้าหมายที่มีมาตรฐานของผลงานเฉพาะทำให้มีแนวโน้มที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของตนเองได้มากกว่าเป้าหมายแบบทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงนั้นจะทำให้เห็นถึงความพยายามทุ่มเทของตนเองเพื่อที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จอีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเป็นที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนความใกล้เคียงจะถือเป็นเป้าหมายระยะใกล้ที่มีแรงจูงใจให้ผู้เรียนสามารถกระทำได้มากกว่าเป้าหมายระยะไกล เพราะสามารถวัดความก้าวหน้าได้ง่ายกว่า และการที่ผู้เรียนรับรู้ถึงผลความก้าวหน้าของงานก็จะทำให้รับรู้ถึงความสามารถของตนเองมากขึ้นด้วย ซึ่งการวางเป้าหมายระยะใกล้นั้นมักจะใช้ได้ดีกับเด็กเล็ก ๆ อย่างมาก เพราะเนื่องจากเด็กเล็ก ๆ จะยังไม่มี การคิดถึงเป้าหมายอะไรในระยะยาว และสุดท้ายความยากของเป้าหมาย ถือเป็นระดับของความสามารถในการทำงานที่ถูกประเมินโดยเบื้องต้นมาจากเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งความยากของเป้าหมายนั้นจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อความพยายามของผู้เรียนในการเรียน เพราะถ้าผู้เรียนนั้นมีทักษะที่จำเป็นในการทำงานที่ดีแล้วก็จะมีความพยายามที่จะทำงานที่มีเป้าหมายที่ยากได้สำเร็จโดยง่าย โดยเริ่มแรกผู้เรียนอาจเริ่มสงสัยว่าตนเองจะสามารถทำงานได้บรรลุถึงเป้าหมายที่มีความยากได้หรือไม่ แต่เมื่อเริ่มลงมือทำแล้วผู้เรียนจะค่อย ๆ รับรู้ถึงความสามารถของตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ จากความก้าวหน้าของผลการทำงาน

3) ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย (Importance of Goal Attainment) ถ้าในกรณีที่ผู้เรียนไม่สนใจว่าตนเองจะทำงานได้ดีแค่ไหน ผู้เรียนอาจจะไม่สนใจในการประเมินผลงานความก้าวหน้าของตนเอง รวมถึงจะไม่มี ความพยายามที่จะสนใจปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานนั้นออกมา

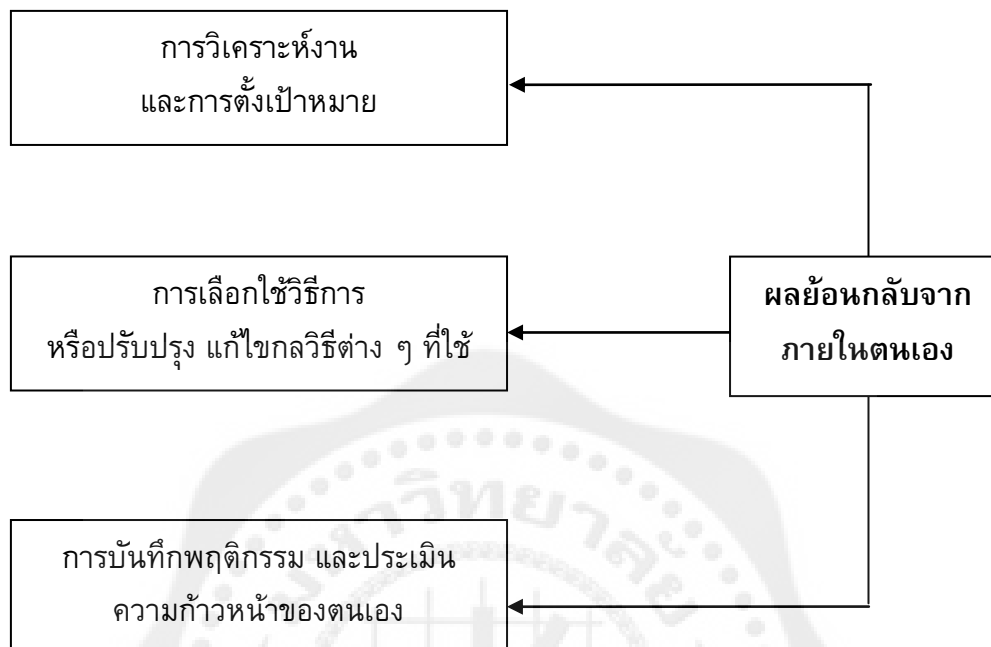
ดีขึ้น ซึ่งการตัดสินความก้าวหน้าของผลงานไปสู่เป้าหมายนั้นผู้เรียนจะกระทำเมื่อเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเห็นว่ามีความสำคัญและสำคัญต่อตนเอง

ทั้งนี้กระบวนการตัดสินใจจะไม่ส่งผลใดๆ กับบุคคลเลยถ้าพฤติกรรมนั้นไม่มีคุณค่าต่อบุคคล แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่าต่อบุคคลมาก การประเมินพฤติกรรมก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลโดยทันที แต่อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาต่อกระบวนการตัดสินใจนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคาดการณ์สาเหตุของการกระทำ ซึ่งบุคคลจะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเมื่อบุคคลนั้นได้ประเมินความสำเร็จของการกระทำว่าเกิดจากความสามารถและความพยายามของตนเอง แต่ในทางกลับกันบุคคลก็จะมีความรู้สึกภาคภูมิใจต่อตนเองน้อยลง เมื่อเขาประเมินผลการกระทำจากความสำเร็จของเขาได้ว่าเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก

3) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) ซึ่งถือเป็นกระบวนการสุดท้ายของการกำกับตนเองของบุคคล ซึ่งกระบวนการนี้จะทำหน้าที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อทำหน้าที่ตอบสนองต่อผลการประเมินพฤติกรรมของตนเองจากกระบวนการตัดสินใจ นั่นก็คือการที่บุคคลสามารถกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้เท่ากับหรือสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ บุคคลก็จะเริ่มแสดงปฏิกิริยาเชิงบวกกับตนเอง เช่น การให้รางวัลแก่ตนเอง แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลนั้นสามารถกระทำพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้น้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ บุคคลก็จะเริ่มแสดงปฏิกิริยาเชิงลบกับตนเองด้วยการลงโทษตนเอง หรือไม่แสดงปฏิกิริยาอะไรออกมาเลยก็ได้ และประการที่สองเป็นการทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจทำให้ตนเองเกิดการกระทำด้านพฤติกรรมของตนเองขึ้นมา เพราะถ้าเมื่อไหร่ตนเองสามารถกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายของตนเองที่กำหนดไว้แล้วแสดงว่าตนเองได้ให้สิ่งจูงใจกับตนเองแล้วในการทำงานก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาจนสำเร็จโดยสิ่งจูงใจนั้นตามแนวคิดของแบนดูรา แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก คือ สิ่งจูงใจภายนอกอันเป็นสิ่งจูงใจที่ให้กับตนเองเมื่อกระทำพฤติกรรมบางอย่างจนประสบความสำเร็จ อาจเป็นของรางวัล หรือการให้อิสระกับตนเองก็ได้ การให้สิ่งจูงใจเหล่านี้แล้วแต่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมาก และประการที่ 2 คือ สิ่งจูงใจตนเองภายใน ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลหลังจากการประเมินพฤติกรรมของตนเองแล้ว อาจเป็นการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทิศทางด้านบวก เช่น ความภาคภูมิใจในตัวเอง ชื่นชมยกย่องชมเชยตนเอง เป็นต้น หรืออาจเป็นการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทิศทางด้านลบ เช่น การตำหนิตนเอง การละอายใจ การเสียใจ และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เป็นต้น

ทั้งนี้จากการศึกษาของนักวิชาการต่างประเทศหลายท่านเห็นตรงกันว่า ลักษณะของสิ่งจูงใจตนเองจากทั้งภายนอกและภายในไม่ได้ส่งผลที่แตกต่างกันต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวบุคคลเองในระยะเริ่มแรก แต่สิ่งจูงใจตนเองที่มาจากภายในนั้นจะทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปมีแนวโน้มที่จะคงอยู่มากกว่าสิ่งจูงใจตนเองจากภายนอกและตามกระบวนการของการกำกับตนเองนี้เมื่อบุคคลไม่พึงพอใจกับผลลัพธ์ที่ตนเองได้รับที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง บุคคลก็อาจมีการปรับปรุงหรือแก้ไขวิธีการอันเป็นกลวิธีในการกำกับตนเอง หรือ

เปลี่ยนแปลงเป้าหมายใหม่ เพื่อให้ตนเองเกิดความพึงพอใจต่อผลที่ได้รับให้ได้มากที่สุด ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 กระบวนการปรับปรุงเป้าหมาย หรือพฤติกรรมของตนเอง (Butler. 1998:163 อ้างอิงจาก ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. 2552: 31)

ดังนั้นเห็นได้ว่าการพัฒนาด้านการประเมินพฤติกรรม และทักษะในการตัดสินใจ จะเป็นตัวนำไปสู่การเกิดปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่จะนำไปสู่ผลที่ได้รับทั้งทางบวก และทางลบ ส่วนตัวเกณฑ์มาตรฐานภายในตนเองมักถูกใช้เป็นเกณฑ์ที่จะทำให้ตัวบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลนั้นกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของผู้เรียนเอาไว้ดังนี้ว่ามีอยู่ด้วยกัน 3 ด้าน ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Influence) การกำกับตนเองในการเรียนจะขึ้นอยู่กับประเภทของอิทธิพลส่วนบุคคล อันได้แก่ ความรู้ของนักเรียน (Knowledge) กระบวนการรู้คิดของตนเอง (Meta-cognition) เป้าหมาย (Goal) และอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียน (Affect) ซึ่งความรู้ของนักเรียนก็จะมีทั้งที่เป็นเนื้อหาความรู้ และความรู้อันเป็นกลวิธีที่ใช้ในการกำกับตนเอง โดยที่ความรู้ที่เป็นเนื้อหานั้นจะเป็นความรู้ที่ผู้เรียนรวบรวมขึ้นและได้รับการจากการอ่าน การสนทนาพูดคุย การอภิปรายร่วมกัน หรือเหตุการณ์ หรือเป็นความรู้ที่ถูกรวบรวมขึ้นเป็นหมวดหมู่วิชาที่ไม่ใช่สิ่งที่

ซ้ำซ้อนกันกับของเดิมที่มีอยู่ ส่วนความรู้ในกลุ่มของการเป็นกลวิธีที่ใช้ในการกำกับตนเองจะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนไม่ใช่ในรูปแบบของการใช้กลวิธีการต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของตนเองและผลลัพธ์ที่ตนเองพึงได้จากการกระทำ วางแผน ตัดสินใจในการเลือก หรือเปลี่ยนแปลงกลวิธีที่จะใช้กำกับตนเองในการเรียน โดยมักมีปัจจัยอื่นร่วมด้วยอีกไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการวางแผนก็มีลักษณะของงาน สิ่งแวดล้อมรอบข้าง เป้าหมาย ความสามารถของตนเอง และผลของการกระทำเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการวางแผนนั้นก็จะ เป็นสิ่งที่ เป็นเหมือนตัวนำทาง และคอยควบคุมการเรียนรูของผู้เรียนในการเรียนและเป็นตัวสะท้อนกลับถึงผลจากการกระทำ พฤติกรรมนั้นของผู้เรียน

การตั้งเป้าหมายจะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้เรียนในการเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการกำกับตนเองในการเรียน โดยที่การตั้งเป้าหมายระยะสั้นก็จะมีประโยชน์ และดูมีความสำคัญกับตัวบุคคลนั้นมากกว่าการตั้งเป้าหมายในระยะยาว โดยที่บุคคลนั้นจะสร้างสิ่งขึ้นแะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นรอบข้าง ผู้รู้ หรือครู อาจารย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับตนเองและเป็นแรงจูงใจช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่นำสู่ความสำเร็จ ส่วนการตั้งเป้าหมายระยะยาวและการควบคุมการคิดของตนเองจะไปเชื่อมโยงกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และอารมณ์ความรู้สึก เพราะว่าถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่สูงก็จะมี การตั้งเป้าหมายให้กับตนเองที่มีความท้าทาย และได้รับผลย้อนกลับเพื่อมาพัฒนาตนเองต่อไป ส่วนสภาพทางอารมณ์มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง เนื่องจากความวิตกกังวลของบุคคลนั้นสามารถเป็น ตัวการสำคัญในการขัดขวางกระบวนการคิดและควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ซึ่งจะพบว่าความ วิตกกังวลและการรับรู้ความสามารถของตนเองที่บุคคลมีอยู่นั้นถ้าหากต่ำเกินไปก็จะส่งผลให้บุคคล นั้นมีกระบวนการควบคุมการรู้คิดของตนเองน้อยลง และนำไปสู่การหยุดความคิดในการ ตั้งเป้าหมายระยะยาวต่อไป

2) ปัจจัยด้านพฤติกรรม (Behavioral Influences) นั้นประกอบด้วย กระบวนการกำกับตนเองในการเรียน อันได้แก่ การสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และปฏิกิริยาต่อตนเอง โดยที่ทั้ง สามกระบวนการนี้ยังได้รับอิทธิพลจากกระบวนการส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยที่กระบวนการ สังเกตตนเอง (Self-Observation) กระบวนการส่วนบุคคลจะส่งผลต่อการสังเกตตนเอง ไม่ว่าจะเป็น การพูดหรือเขียนรายงาน และบันทึกการกระทำหรือปฏิกิริยาตอบสนอง โดยที่ผู้เรียนถ้ามีการจด บันทึกพฤติกรรมของตนเองประจำก็จะแสดงออกให้เห็นถึงผู้เรียนนั้นได้รับผลจากแรงจูงใจและ สามารถรับรู้ความสามารถของตนเองได้ ขั้นตอนการตัดสินใจ (Self-Judgment) เป็นการตอบสนอง ของผู้เรียนโดยการเปรียบเทียบผลการกระทำของตนเองกับมาตรฐานของบุคคล หรือเป้าหมาย โดย ที่การเปรียบเทียบนั้นจะอยู่ภายใต้การรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย และปฏิกิริยา การสังเกตตนเอง โดยผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในทางการเรียนได้ดีจะมีกลวิธีใน การแสวงหาและตรวจสอบข้อผิดพลาดในการทำงาน และกระบวนการตัดสินใจด้วยตนเองในด้านการ เรียนของตนเองได้เร็วกว่าและมากกว่าจะกลับไปประสบความล้มเหลวอีกครั้งเหมือนกลับกลุ่ม

นักเรียนที่สามารถรับรู้ความสามารถของตนเองได้น้อย สุดท้ายปฏิบัติการต่อตนเอง (Self-Reaction) จะเป็นส่วนที่เกิดจากกระบวนการส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง การรู้จักตนเอง โดยที่กระบวนการเหล่านี้จะสัมพันธ์กัน เพราะเมื่อผู้เรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ดีก็จะมีผลต่อการเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการเรียน โดยการใช้ข้อมูลย้อนกลับที่ตนเองได้รับจากการประเมินมาช่วยในการแก้ไข หรือค้นหาจุดบกพร่องของตนเองที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน และก่อให้เกิดปฏิบัติการต่อตนเองต่อไป ซึ่งไม่ใช่ว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีการกำกับตนเองที่เพิ่มมากขึ้นจากการประเมินเพียงอย่างเดียว แต่ก็อาจจะนำไปสู่ความล้มเหลวในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถ้าผู้เรียนนั้นขาดซึ่งความพยายามในการเรียน หรือสิ่งที่ผู้เรียนคาดว่าจะเกิดความล้มเหลวจาก 3 ประเด็นต่อไปนี้ไม่ว่าจะเป็นการขาดความพยายามให้ผลการเรียนรู้นั้นออกมาดีที่สุด การพยายามเพิ่มความเป็นตัวตนของตนเองเข้าไปในการเรียนมากเกินไป หรือแม้แต่การไม่พยายามปรับปรุงให้สภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมแก่การเรียนรู้

3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Influences) เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ทางสังคมและการกระทำของบุคคล โดยจากการสังเกตพฤติกรรมของตนเองและสรุปได้ว่าผลการกระทำจะเข้ามามีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ความสามารถของผู้เรียน และคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเข้ามาร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาจากตัวแบบ การพูดจาชักชวนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตาม บริบทของเนื้อหาการเรียนรู้ การสร้างผลงานหรือชิ้นงาน ความท้าทายจากการทำงาน และความคล่องตัวหรือสภาพการณ์ที่เหมาะสมแก่การทำงาน โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสิ้นโดยเชื่อมโยงไปสู่ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านพฤติกรรมได้อีกด้วย เพราะอาจทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ว่าควรที่จะปรับสิ่งแวดล้อมหรือใช้กลวิธีอย่างไรที่จะทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของตนเอง

นอกจากนี้ก็น่าจะมีปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วยเช่น

1) ประโยชน์ส่วนตัว (Personal Benefit) โดยเมื่อบุคคลมีพฤติกรรมในการกำกับตนเองแล้ว บุคคลก็ต้องได้รับผลประโยชน์ต่อตัวเขาเอง เขาเองจึงจะยึดมั่นต่อการกำกับตนเอง และกระทำต่อไปก็จะทำให้กระบวนการกำกับตนเองนั้นคงอยู่ต่อไปได้ เช่น การที่บุคคลนั้นติดบุหรี่หรือสุราและใช้วิธีการกำกับตนเองไม่ให้ยุ่งกับบุหรี่หรือสุราอีกจนสามารถเลิกอบายมุขเหล่านั้นได้สำเร็จ หรือว่าบุคคลรู้ว่สิ่งที่กระทำอยู่ส่งผลเสียต่อสุขภาพและร่างกาย และทรัพย์สินก็อาจจะยึดมั่นและไม่กลับไปกระทำอีก ซึ่งนี่ก็คือการเห็นถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง

2) รางวัลทางสังคม (Social Reward) การที่บุคคลมีพฤติกรรมการกำกับตนเองแล้วบุคคลในสังคมให้การยกย่อง ชมเชย สรรเสริญ ให้เกียรติหรือให้การยอมรับ ให้รางวัลสิ่งของตอบแทนสิ่งเหล่านี้ก็จะมีส่วนช่วยให้บุคคลนั้นสามารถกำกับตนเองอยู่ได้หรือทำต่อไป เช่น การให้รางวัลโล่เกียรติยศแก่นักเรียนเรียนดี ได้ 4.00 ในทุกปีการศึกษา เป็นต้น

3) การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling Supports) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเองจากตัวต้นแบบถ้าหากเป็นไปในทางที่ดี บุคคลนั้นก็จะเรียนรู้และกระทำตามในทางที่ดี และเป็นอยู่อย่างนั้น เช่น บุคคลที่พูดจาไพเราะมีหางเสียงตลอดเวลา หากไปเจอสังคมที่พูดจาไพเราะมีหางเสียงเหมือนกัน บุคคลนั้นก็จะมีการพูดจาไพเราะต่อ ๆ ไป ซึ่งกลุ่มคนในสังคมที่พูดจาไพเราะนั้นก็ถือว่ามีส่วนช่วยในการเป็นตัวแบบที่จะสนับสนุนให้บุคคลนั้นคงรักษาพฤติกรรมนั้นอยู่ต่อไป

4) ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น (Negative Sanction) เมื่อบุคคลมีมาตรฐานในการกำกับตนเองขึ้นมาแล้ว หากในภายหลังให้รางวัลกับตนเองต่อพฤติกรรมที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก็จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงปฏิกริยาในด้านลบต่อตัวเอง ซึ่งปฏิกริยาเหล่านี้จะส่งผลให้บุคคลนั้นย้อนกลับไปใช้มาตรฐานเดิมของตัวเองอีกครั้ง เช่น การที่บุคคลมีผลการเรียนดีแล้วได้รับการชมเชยหรือได้รับรางวัล แต่ต่อมาผลการเรียนแยกลงแล้วถูกลงโทษจากผู้ปกครองหรือสังคมภายนอก ดูหมิ่นเหยียดหยาม บุคคลนั้นก็จะกลับไปสร้างวิธีการมาทำให้ตนเองมีผลการเรียนที่ดีขึ้นเท่าเดิม

5) การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม (Contextual Support) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ในอดีตนั้นเคยส่งเสริมให้ตนเองมีการกำกับตนเองด้วยมาตรฐานระดับหนึ่งแล้ว ย่อมจะมีการกำกับตนเองด้วยมาตรฐานนั้นอีก ดังนั้นบุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลอันทำให้ตนเองต้องลดมาตรฐานนั้นลงไปได้

6) การลงโทษตนเอง (Self-Inflicted Punishment) จะเป็นหนทางให้บุคคลนั้นลดความไม่สบายใจ จากการกระทำผิดมาตรฐานของตนเองได้และในหลาย ๆ กรณีก็จะเป็นการลดปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่จะถูกบุคคลเหล่านั้นลงโทษด้วยทางตรง คนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่าการถูกผู้อื่นลงโทษ และบางกรณีการลงโทษตนเองก็อาจจะเป็นการกระทำที่ทำให้ได้รับการชมเชยจากผู้อื่นเนื่องจากผู้อื่นจะมองว่าบุคคลนั้นมีการรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเองและมีการแก้ไขเพื่อให้พฤติกรรมนั้นดีขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในด้านการเรียนนั้นประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นความรู้ กระบวนการ เป้าหมายหรือความรู้สึก และอารมณ์ ที่จะเป็นสิ่งที่บุคคลสามารถสะท้อนออกมาได้ด้วยการแสดงพฤติกรรมซึ่งมีผลต่อการเลือกกลวิธีต่าง ๆ ในการกำกับตนเองของบุคคลนั้น ปัจจัยด้านพฤติกรรมซึ่งเกี่ยวกับการสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเองและปฏิกริยาต่อตนเอง และสุดท้ายคือปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ถ้าหากบุคคลได้อยู่สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ก็จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความพยายามในการเรียนรู้และการกำกับตนเองด้านการเรียนให้มากขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองในด้านการเรียนของบุคคลอีก เช่น ประโยชน์ส่วนตัว รางวัลทางสังคม การสนับสนุนจากตัวแบบที่ดี ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม และการลงโทษตนเอง เป็นต้น

3.5 คุณลักษณะและวิธีการกำกับตนเองในด้านการเรียน

1) คุณลักษณะการกำกับตนเองในการเรียน (Characteristics of Self-Regulated Learning)

การกำกับตนเองในการเรียนนั้นเป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองแรงจูงใจ อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองโดยผู้เรียนนั้นสามารถตั้งเตือนตนเองทั้งในด้านพฤติกรรม แรงจูงใจ ความคิด และดำเนินการกำกับตนเองและปรับปรุงคุณลักษณะต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการกระทำต่าง ๆ ของตนเองเหล่านี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้การกำกับตนเองในการเรียนของผู้เรียนนั้นจะต้องมีการตั้งเป้าหมาย และผู้เรียนจะพยายามในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายที่ตนเองตั้งเอาไว้ แต่จะเป็นไปในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเองว่าตั้งเป้าหมายไว้ในระดับมาตรฐานใด และเตือนตนเองและพิจารณาตัดสินการกระทำของตนเองแล้วรู้จักดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมหรือไม่ ส่วนคุณลักษณะประการสุดท้ายก็คือ ตัวของผู้เรียนเองที่ผู้เรียนจะต้องควบคุมและกำกับพฤติกรรมของตนเองไม่ใช่ถูกควบคุมจากปัจจัยอื่น ไม่ว่าจะเป็นโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลอื่นก็ตาม เพราะฉะนั้นการกำกับตนเองในการเรียนจึงถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ การวางแผนเป้าหมาย การควบคุมตนเองทั้งทางด้านพฤติกรรม แรงจูงใจ ความคิดของผู้เรียนด้วยตัวของผู้เรียนเอง

2) กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน (Self-Regulation Learning)

ซิมเมอร์แมน และมาร์ติเนซ พอนส์ (Zimmerman & Martinez-Pons. 1990: 51-59) ได้นำเสนอวิธีการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยวิธีการรายงานตนเองเกี่ยวกับการใช้กลวิธีต่าง ๆ กัน พบว่านักเรียนที่ใช้กลวิธีในการกำกับตนเองในการเรียน 14 ประเภท ที่เหมือนกับกลวิธีที่ใช้ศึกษาวิจัยในห้องทดลอง การใช้กลวิธีต่าง ๆ ของนักเรียนพบว่า มีสหสัมพันธ์สูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินค่าของครูในการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน และพบว่าการรายงานการใช้กลวิธีกำกับตนเองในการเรียนสหสัมพันธ์สูงกับการประเมินของครูในการกำกับตนเองของนักเรียนในชั้นเรียนและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ข้อมูลเหล่านี้จึงกล่าวได้ว่ากลวิธีต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาจากพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและการวิจัยการฝึกการกำกับตนเองในห้องทดลองเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน

กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน จากงานวิจัยของซิมเมอร์แมนและมาร์ติเนซ พอนส์ (Zimmerman; & Martinez-Pons. 1990: 51-59) ประกอบด้วยกลวิธีการกำกับตนเองในการเรียน 14 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงการริเริ่มประเมินคุณภาพและความก้าวหน้าในงานของตนเอง เช่น ฉันทรงงานของฉันเพื่อให้แน่ใจว่าฉันทำงานได้ถูกต้อง

วิธีที่ 2 การจัดรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Organizing and transforming) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงการจัดหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ในเนื้อหาการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่น จัดทำโครงร่างของรายงานก่อนที่จะเริ่มเขียนรายงาน

วิธีที่ 3 การตั้งเป้าหมายและการวางแผน (Goal-Setting and planning) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงการตั้งเป้าหมายในการเรียนหรือการตั้งเป้าหมายระยะยาว และการวางแผนเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์ เวลา และกิจกรรมที่จะต้องทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น เริ่มอ่านหนังสือเตรียมสอบก่อนสอบมาแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์

วิธีที่ 4 การค้นหาข้อมูล (Seeking information) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงความพยายามของผู้เรียนที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แหล่งข้อมูลทางสังคม (Social Source) เมื่อได้รับมอบหมายงาน เช่น ก่อนที่จะเริ่มเขียนรายงาน จะไปที่ห้องสมุดเพื่อศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องทำรายได้มากที่สุดก่อนเริ่มทำรายงาน

วิธีที่ 5 วิธีการจดบันทึกและการเตือนความจำ (Keeping records monitoring) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงความพยายามของผู้เรียนที่จะจดบันทึกเหตุการณ์หรือผลลัพธ์ต่าง ๆ เช่น จดบันทึกความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนเสมอ หรือ จดบันทึกความหมายของคำศัพท์ที่ฉันไม่เข้าใจเอาไว้ในหนังสือเรียน

วิธีที่ 6 การจัดสภาพแวดล้อม (Environment structuring) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงความพยายามที่จะเลือกหรือจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่จะทำให้การเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น เช่น ฉันแยกตัวออกมาจากห้องที่มีเสียงดังเพราะมันทำให้ฉันไม่มีสมาธิในการทำงาน หรือฉันปิดโทรศัพท์มือถือทุกครั้งเมื่อฉันเข้าชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

วิธีที่ 7 การให้รางวัลต่อความสำเร็จ และการลงโทษต่อความล้มเหลวของตนเอง (Self-consequating) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงการจัดหรือนึกถึงรางวัลหรือการลงโทษต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น เช่น ถ้าฉันทำคะแนนสอบปลายภาคปีนี้ได้ดี ฉันจะได้ไปเที่ยวสวนสนุกในวันอาทิตย์

วิธีที่ 8 การท่องจำและการจดจำ (Keeping records and monitoring) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงความพยายามที่จะจดจำสิ่งต่าง ๆ โดยการฝึกทั้งแบบที่แสดงออกมาภายนอกและภายใน เช่น ฉันเตรียมตัวท่องสูตรคูณ และทำแบบฝึกหัดจนฉันจำได้เพื่อใช้ในการสอบวิชาคณิตศาสตร์

วิธีที่ 9-11 การขอความช่วยเหลือทางสังคม (Seeking social assistance) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงการขอความช่วยเหลือจากเพื่อน (9) ครู(10) และคนอื่น ๆ (11) เช่น ถ้าฉันมีปัญหาในการทำแบบฝึกหัดวิชาวิทยาศาสตร์ฉันจะขอร้องให้เพื่อนช่วยสอนให้ หรือให้ครูช่วยอธิบายให้ฉันเข้าใจอีกครั้ง

วิธีที่ 12-14 การทบทวนจากการบันทึกต่าง ๆ (Reviewing records) หมายถึง สถานการณ์ที่แสดงถึงความพยายามที่จะทบทวนสมุดจด (12) ข้อสอบ (13) หรือตำราเรียน (14) เพื่อเตรียมตัวสำหรับการเรียนหรือการทดสอบต่าง ๆ เช่น ทุกครั้งที่เตรียมตัวสอบ ฉันจะทบทวน ความรู้จากสมุดจดและหนังสือเรียนของฉันเอง

ดังนั้นการเลือกใช้กลวิธีในการกำกับตนเองในการเรียนทั้งจากวิธีที่ 1-14 ล้วนแล้วเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของกระบวนการกำกับตนเอง ในแต่ละกลวิธีนี้จะเป็นการพัฒนาตนเองทั้ง 3 ด้าน คือ การกำกับตนเองในด้านองค์ประกอบส่วนบุคคล การกำกับตนเองในด้าน พฤติกรรม และการกำกับตนเองในด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การทอ้งจำและการจดจำการตั้งเป้าหมาย และการวางแผน กลวิธีเหล่านี้จะเน้นไปที่การกำกับตนเอง ด้านองค์ประกอบส่วนบุคคล ส่วนกลวิธีด้านการประเมินตนเอง การให้รางวัลต่อความสำเร็จและการ ลงโทษต่อความล้มเหลวจะส่งเสริมองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ส่วนกลวิธีด้านการจัดสภาพแวดล้อม การค้นหาข้อมูล การทบทวนและการขอความช่วยเหลือทางสังคม จะเกี่ยวกับองค์ประกอบด้าน สิ่งแวดล้อม

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน

งานวิจัยภายในประเทศ

อนุภูมิ คำยัง (2552: 161-172) ศึกษาการประยุกต์ใช้แบบแผนการวิเคราะห์ความ แปรปรวนร่วมสำหรับตรวจสอบผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ในการพัฒนาความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนิสิตหลักสูตรการศึกษา บัณฑิต ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของกลุ่ม ทดลองระหว่างก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้นภายหลังได้รับการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการ เรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตนิสิตในกลุ่มทดลองมีความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนภาพรวมทั้ง 7 หน่วยการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแยก ทดสอบสมมติฐานในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่า นิสิตมีความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น เรียนสูงขึ้นทุกหน่วยการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมมีความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่เพิ่มขึ้นภายหลังได้รับการเรียนรู้ด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่การกำกับตนเองในด้านการเรียนในฐานะที่เป็นตัวแปรร่วมไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการทดสอบสมมติฐานในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่า กลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1, 5 และ 7

สุภาวดี คำนาดี (2551: 132-136) ศึกษาการวิจัยและพัฒนากระบวนการกำกับตนเองสำหรับการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเอง คะแนนเจตคติ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อานวัณน์ บุตรจันทร์ (2552: 75-82) ศึกษาผลของการสอนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเองในรายวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกำกับตนเองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกำกับตนเองหลังการเรียนการสอนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเองในรายวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ไม่ได้เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์ กลุ่มที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเอง และกลุ่มที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยไม่ใช้กลวิธีในการกำกับตนเองในรายวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต และเพื่อสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนเสริมด้วยพอดคาสต์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 75 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่มกลุ่มละ 25 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยไม่ใช้กลวิธีในการกำกับตนเอง กลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเอง และกลุ่มควบคุมคือ กลุ่มที่ไม่ได้เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและคะแนนการกำกับตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเมื่อนิสิตเกิดกระบวนการกำกับตนเองขึ้นในตนเองจะทำให้ความถี่ในการเข้าใช้งานเว็บไซต์สูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งรวมไปถึงการทำกิจกรรมการกำกับตนเองต่างๆสูงขึ้นด้วยเช่นกัน เพราะผู้เรียนมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจนจึงทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ถูกทางซึ่งส่งผลถึงการทำ

ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย รวมถึงการที่ผู้เรียนสามารถเลือกดาวน์โหลดเนื้อหาบทเรียนจากบนเว็บไซต์ได้และพกพาไปศึกษาในสถานที่ต่างๆ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนให้กับตนเอง ซึ่งเหมือนกับการกำจัดอุปสรรคในการเรียนทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนได้มากขึ้นก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้น นิสิตที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยไม่ใช้กลวิธีในการกำกับตนเอง นิสิตที่เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเอง และนิสิตที่ไม่ได้เรียนเสริมด้วยพอดคาสต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การใช้สื่อในการสอนเสริมนั้นมีความน่าสนใจ และมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้งานของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการหาความรู้เพิ่มเติม และเรียนเสริมเพื่อทบทวนบทเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะข้อจำกัดในเรื่องสถานที่ในการเรียนเสริมนั้นลดน้อยลง อีกทั้งสื่อยังทำให้ผู้เรียนเห็นภาพในการเรียนชัดเจนขึ้นมากกว่าการอ่านหนังสือทบทวนเพียงอย่างเดียว จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนเสริมพอดคาสต์เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สื่อที่ใช้มีความน่าสนใจ ความรู้ที่ได้รับเพิ่มเติมและการทบทวนบทเรียน และความยาวของการนำเสนอเนื้อหาของสื่อที่เหมาะสม อีกทั้งยังง่ายและสะดวกต่อการใช้งานจึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนเสริมพอดคาสต์

สภาพร สุธุข (2554: 94-110) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และศึกษาเปรียบเทียบระดับการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีภูมิหลังต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกลุ่มเทพมหานคร จำนวน 820 คน ที่ได้มาจากการสุ่ม 2 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้านได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียน การยึดตัวแบบ การเลี้ยงดูของครอบครัว และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้ร้อยละ 88 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการกำกับตนเองด้านความมีวินัยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการกำกับตนเองด้านความมีวินัยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น และระดับผลการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงมีระดับการกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับการกำกับตนเองด้วยความมีวินัยสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 และนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับสูงมีการกำกับตนเองด้านความมีวินัยมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำ

นุชจรี บุญเกต (2554: 164-178) ศึกษาผลของวิธีกำกับการเรียนบนเว็บและวิธีการสอนเสริมในการเรียนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของวิธีกำกับการเรียนบนเว็บและวิธีสอนเสริมในการเรียนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้วิธีกำกับการเรียนบนเว็บต่างกันในการเรียนแบบผสมผสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า นักศึกษาที่ใช้วิธีกำกับการเรียนบนเว็บแบบ ERL และแบบ SERL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากแบบ SRL อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ใช้วิธีกำกับการเรียนบนเว็บแบบ SERL มีทักษะการกำกับตนเองในการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาที่ใช้แบบ ERL อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่ได้รับวิธีสอนเสริมในชั้นเรียนที่ต่างกันในการเรียนแบบผสมผสานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีกำกับการเรียนบนเว็บและวิธีสอนเสริมในชั้นเรียนในการเรียนแบบผสมผสานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดพัฒนาการทักษะการกำกับตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่าวิธีการสอนแบบ SERL+ Quiz & Discussion มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาความสามารถในการกำกับการเรียน (Regulation ability) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการกำกับตนเองในการเรียน ภายใต้เงื่อนไขดังนี้ นักศึกษาตระหนักและกระตือรือร้นต่อการกำกับตนเองในการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน นักศึกษามีวินัยและบันทึกการกำกับตนเองร่วมกับทำหน้าที่ติดตามเพื่อนผ่านอีเมล (E-Mail) อย่างสม่ำเสมอ และนักศึกษาได้ตรวจสอบความเข้าใจของตนเองกับเนื้อหา ฝึกตั้งคำถามหาคำตอบและฝึกทำข้อสอบและพยายามเข้าชั้นเรียนตามเวลาที่กำหนด

งานวิจัยในต่างประเทศ

แคปปรา, และคณะ (Caprara GV., and Other.2008: 525-529) ศึกษาการวิเคราะห์บทบาทของรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ด้วยการกำกับตนเองกับความต่อเนื่องทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาค้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตรวจสอบและพัฒนาประสิทธิภาพการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ด้วยการกำกับตนเองโดยประเมินจากความต่อเนื่องในการศึกษาทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนอิตาลี จำนวน 412 คน พบว่า นักเรียนถ้าหากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีจะสะท้อนให้เห็นถึงการกำกับตนเองในการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง ก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการพัฒนาวิชาการและเลื่อนระดับในการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

ข้อสังเกตจากการศึกษาพบว่านักเรียนชายมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการกำกับตนเองและรับรู้ความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองลดลงเมื่ออายุเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผลการเรียนและความต่อเนื่องทางวิชาการ

โชวฮียูน (Cho-Hee Yoon. 2009: 203-214) ได้ศึกษาการเรียนรู้แบบกำกับตนเองและปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการรับรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศเกาหลีใต้ โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 166 คนโดยคัดเลือกจาก 9 ห้องเรียน ของโรงเรียนรัฐบาล โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกแบบรายงานตนเองในเรื่องเป้าหมายการเรียนรู้การรับรู้ความสามารถของตนเองการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองและกิจกรรมในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จาก การศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง และกิจกรรมในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์นั้นเป็นปัจจัยทางตรงที่มีอิทธิพลต่อทักษะการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนส่วนการใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองสามารถทำนายให้เห็นถึงทักษะการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้

ซัลเกอร์ เซมร่า และเทคคายา ซีเรน (SungurS; & Tekkaya C. 2010: 307-317) ศึกษาผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการกำกับตนเอง และการสอนแบบดั้งเดิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการเรียนรู้ปัญหาตามวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมในแง่มุมต่าง ๆ ของการเรียนรู้ โดยเรียนรู้ด้วยการกำกับตนเองของนักเรียนที่มีการสร้างแรงจูงใจและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 61 คน โดยใช้วิธีการสุ่มนักเรียนในระดับชั้นเดียวกันออกมา 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการกำกับตนเองมีรายละเอียดของวิธีการคิดระดับการวางแผนเป้าหมาย แรงจูงใจ และพยายามในการเรียนรู้ที่สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า การศึกษาตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนนั้นส่วนใหญ่จะถูกศึกษาในลักษณะของตัวแปรต้นในงานวิจัยเชิงทดลอง ที่มีตัวแปรตามในการทดลองเป็นด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลอันเนื่องมาจากวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นตัวแปรต้น ส่วนในต่างประเทศก็มีการทำงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรการกำกับตนเองในฐานะของตัวแปรต้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนจึงมีผลทำให้ตัวแปรตามอื่น ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตามรายงานผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากการให้ความสนใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การทบทวนบทเรียนมากยิ่งขึ้น ถือเป็นกลวิธีในการกำกับตนเองของผู้เรียนอีกอย่างหนึ่งที่แสดงออกทางพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จที่ตนเองตั้งเอาไว้เพื่อที่จะทำให้ตนเองนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งความสามารถในการกำกับตนเองและการรับรู้

ความสามารถของตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนและการพัฒนาความต่อเนื่อง
ความสามารถทางวิชาการของบุคคลอีกด้วย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นสังคมเสมือนจริงที่ผู้คนสามารถใช้เพื่อทำความรู้จักกัน ร่วมแบ่งปันสิ่งที่สนใจให้แกกัน และเชื่อมโยงกันไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งร่วมกัน โดยอาศัยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงเรียกการบริการในรูปแบบนี้ว่า “บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือ Social Networking Service (SNS)” ซึ่งจะเป็นไปในรูปแบบของเว็บไซต์ที่มีการสร้างระบบเครือข่ายสังคม สำหรับผู้ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยใช้สิ่งเหล่านี้ในการบรรยายหรืออธิบายสิ่งที่สนใจ และกิจกรรมที่ได้ทำหรือเชื่อมโยงกับผู้อื่น รวมทั้งนำเสนอและแสดงข้อมูลส่วนตัว บทความ รูปภาพ รูปถ่าย ผลงาน พบปะแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสนใจหรือกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน รวมไปถึงเป็นแหล่งของข้อมูลจำนวนมากที่ผู้ใช้สามารถมีส่วนในการสร้างสรรค์เนื้อหาได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคลปัจจุบันนี้มีเว็บไซต์ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์จำนวนมาก เช่น My Space, Facebook, Youtube, Likedin, Hi5 เป็นต้น

โดยในปัจจุบันถือว่ามีผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มากมาย โดยแต่ละเว็บไซต์ต่างก็มีการคิดค้นรูปแบบต่าง ๆ ที่แปลกใหม่เข้ามาเพื่อเอาใจผู้ใช้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มฟังก์ชันเพื่อสร้างจุดเด่นที่แตกต่างจากคู่แข่ง สำหรับเว็บไซต์เหล่านี้เราสามารถนำประยุกต์ใช้กับงานในด้าน ๆ ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านธุรกิจ การท่องเที่ยว การสื่อสารโทรคมนาคม หรือแม้กระทั่งในด้านการศึกษาที่น่าเอาคุณลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอนในลักษณะของการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ร่วมกันนำเสนอผลงานและการทำงานกลุ่ม กลุ่มเว็บไซต์บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ (กุลธวัช สมารักษ์. 2555: 25) ดังนี้

1) กลุ่มประเภทเปิดเผยตัวตน เป็นกลุ่มเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้จะมีการนำเสนอตัวตนและเผยแพร่เรื่องราวของตนเองผ่านเว็บไซต์ดังกล่าวบนโลกอินเทอร์เน็ต โดยที่ผู้ใช้งานสามารถเขียนบันทึกข้อมูลของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นรูปถ่าย บทความ หรือเรื่องราวอื่น ๆ และสร้างกลุ่มเพื่อนขึ้นมาโดยผ่านการแนะนำจากระบบเครือข่าย เช่น Myspace.com, Hi5.com, Facebook.com, Twitter.com เป็นต้น

2) กลุ่มประเภทเผยแพร่ผลงาน เป็นกลุ่มเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เน้นการนำเสนอผลงานของทั้งตนเอง หรือกลุ่มเครือข่าย โดยสามารถนำเสนอได้ในหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นไฟล์วิดีโอ รูปภาพ หรือไฟล์เสียง ก็ตาม เช่น Youtube.com, Flickr.com เป็นต้น

3) กลุ่มประเภทสำหรับกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เหล่านี้เพื่อแบ่งปันให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ดู บางครั้งในบางเว็บไซต์ก็มีการนับจำนวนตัวเลขผู้เข้าชมสิ่งที่น่าสนใจเหล่านั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงว่าข้อมูลนั้นอยู่ในความนิยมของผู้เข้าชม เช่น Zickr, Duocore.tv เป็นต้น

4) กลุ่มประเภทที่ผู้ใช้งานสามารถใช้เพื่อทำงานร่วมกันได้ เป็นกลุ่มการบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้สิทธิ์แก่สมาชิกในกลุ่มสามารถนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็น เรื่องราวต่าง ๆ ได้โดยการบันทึกเพิ่มเติมเพื่อเป็นการขยายฐานข้อมูลนั้นได้ เช่น Wikipedia ที่อยู่ในรูปแบบของการต่อยอดสารานุกรมที่อนุญาตให้บุคคลภายนอกสามารถเพิ่มเติมข้อมูล แก้ไขได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดเป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ Google Maps ที่ผู้ให้บริการสามารถสร้างแผนที่กำหนดจุดของตนเองขึ้นมา หรือแบ่งปันข้อมูลแผนที่ให้กับบุคคลอื่น พร้อมอธิบายความสำคัญหรือข้อมูลของสถานที่นั้น ๆ

ด้วยความที่การติดต่อสื่อสารแบบเครือข่ายโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นพื้นที่ให้ผู้คนเข้ามาทำความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์กันผ่านบริการเครื่องมือต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการแสดงความรูปร่าง ภาพเคลื่อนไหว หรือคลิปวิดีโอ จนมีการพัฒนากลายมาเป็นแอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานได้ดังนี้

1) ประเภทเครือข่ายข้อมูลที่เป็นแหล่งความรู้ ซึ่งลักษณะคล้ายกับเป็นไดอารี่ออนไลน์ โดยที่ผู้ใช้งานสามารถเขียนบทความ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เผยแพร่โดยผ่านทางผู้ให้บริการเว็บบล็อกต่าง ๆ โดยแต่ละเว็บบล็อกก็อาจมีการจัดแบ่งประเภทเอาไว้ตามความสนใจของผู้ใช้บริการ เช่น Blogger.com, Bloggang.com

2) ประเภทเครือข่ายที่มีการแพร่ภาพและวิดีโอ ผู้ใช้งานสามารถแบ่งปันรูปภาพ คลิปเสียง หรือวิดีโอ เพื่อให้ผู้อื่นมาเข้าชมหรือดาวน์โหลดไปใช้งานได้ตามความสนใจ ซึ่งมีจุดเด่นตรงที่ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา และไม่จำกัดจำนวนครั้งของการใช้งาน เช่น Youtube.com

3) ประเภทเครือข่ายที่มีการแลกเปลี่ยนรูปภาพและซื้อขายรูปภาพออนไลน์ ในลักษณะของการฝากรูปและแบ่งปันรูปภาพออนไลน์ โดยใช้หน่วยความจำประเภทคลาวด์ (Cloud) ซึ่งสะดวกต่อการใช้งานอย่างมาก เช่น Flickr.com, Photobucker.com

4) ประเภทเครือข่ายที่ใช้ประโยชน์เพื่อการซื้อขายสินค้า หรือประมูลสินค้าออนไลน์ จะมีลักษณะเป็นตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการรวบรวมร้านค้าออนไลน์เอาไว้มากมาย ซึ่งจะมีการแบ่งประเภทหมวดหมู่ประเภทสินค้าเอาไว้ โดยที่ผู้ขายสามารถใช้พื้นที่นี้ในการประกาศขายสินค้าหรือโฆษณาสินค้า ในขณะที่ผู้ซื้อเองก็สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยต่อรองกับผู้ขายสินค้าได้เช่นกัน

5) ประเภทเครือข่ายเพื่อใช้ประโยชน์ในการติดต่อสร้างสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อน ทั้งเพื่อนเก่าหรือหาเพื่อนใหม่ เน้นการพูดคุยกันโดยทั่วไปทั้งในรูปแบบของการส่งข้อความ ภาพนิ่ง

ภาพเคลื่อนไหว คลิปเสียง คลิปวิดีโอ ซึ่งในแต่ละผู้บริการก็จะมีพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามา เพื่อเพิ่มความสะดวกและทำให้การติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกมีลูกเล่นมากขึ้น เช่น การเล่นเกม ร่วมกันระหว่างสมาชิก ผ่าน Facebook เป็นต้น

6) ประเภทเครือข่ายที่ใช้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันสำหรับผู้ที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกันผ่านรูปแบบของกระดานข่าว (Webboard) โดยผู้ใช้งานสามารถตั้งกระทู้เพื่อเปิดประเด็นในการสนทนาหรือการสื่อสาร และผู้อื่นก็สามารถเข้ามาเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวสารนั้นหรือติดตามความเคลื่อนไหวที่ตนเองสนใจได้ เช่น Pantip.com, Mthai.com, Kapook.com

การสร้างเครือข่ายการทำงานในแต่ละประเภทนั้นล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มธุรกิจและการทำงานเพื่อสังคมที่ต้องการจำนวนยอดผู้เข้าชมหรือผู้ร่วมงานจำนวนมาก ๆ สำหรับในด้านธุรกิจอาจใช้ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ในการจัดหางาน หรือคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมต่อประเภทงานได้ ส่วนในด้านของสังคมวิทยาจะเป็นในเรื่องของรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น โดยที่ไม่มีขอบเขต กล่าวคือ ไม่สามารถรู้ได้หมดว่าบุคคลในเครือข่ายมีใครเป็นสมาชิกบ้าง หรือมองเห็นได้เป็นรูปธรรม และมีลักษณะความสัมพันธ์เป็นไปใน 3 รูปแบบด้วยกัน คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายแห่งการติดต่อสื่อสาร และเครือข่ายความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งทุกคนในเครือข่ายนั้นต่างก็มีอิสระจากกัน แต่ด้วยในโครงสร้างนั้นก็จะมีการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนอยู่บ้านว่าเป็นญาติ เพื่อน ครอบครัวกันหรือไม่ รวมถึงอาจแสดงถึงลักษณะทางอารมณ์ในการแสดงความไม่พอใจ ความขัดแย้ง ความคิดเห็น คุณค่า วิสัยทัศน์ได้ โดยอาจอาศัยบทบาทของความเป็นเครือข่ายเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ดีขึ้นได้

ทั้งนี้ยังอาจแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อีก 5 ประเภทตามลักษณะของการรวมกลุ่มกัน ดังนี้

- 1) การแสดงตัวตนและภาพลักษณ์ของตนเอง (Identity Network) ในรูปแบบของการแสดงผลงานความเป็นตัวเองให้กับผู้อื่นได้รับรู้ เช่น Hi5.com, Facebook.com, Youtube.com
 - 2) การรวมกลุ่มกันจากความสนใจร่วมกัน (Interested Network) เช่น Zickr.com
 - 3) กลุ่มเครือข่ายที่รวมกันเพื่อการทำงานร่วมกัน (Collaborative Network) เช่น Wikipdia.org, Google Maps
 - 4) การสวมบทบาทของผู้ใช้งานในโลกเสมือนจริงผ่านโลกออนไลน์ (Gaming/Virtual Reality) เป็นการจำลองตัวตนและสวมบทบาทในการอยู่ในสังคมเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น
 - 5) ใช้เพื่อการทำงานในอาชีพต่าง ๆ (Professional Network)
- แต่ทั้งนี้ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะมีส่วนประกอบหลักที่ปรากฏคล้ายคลึงกันอยู่ 5 ส่วนประกอบด้วยกันดังนี้

1) โปรไฟล์ (Profile) เป็นหน้าเว็บไซต์ที่ผู้ใช้บริการจะบอกตัวตนและแสดงข้อมูลส่วนตัวของตนเอง เช่น ชื่อนามสกุล อายุ เพศ ที่อยู่อาศัย ความเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ซึ่งจะแสดงในรูปแบบของเนื้อหารูปภาพ ข้อความ ภาพถ่าย คลิปเสียงวิดีโอ และแต่ตามที่ถูกให้บริการนั้นมีให้ และสามารถตั้งค่าความเป็นส่วนตัวหรือสาธารณะได้ตามความต้องการ

2) เครือข่ายของผู้ใช้ (Network Contact) เป็นการเข้าค้นหาข้อมูลของบุคคลอื่นเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกันภายในเครือข่ายเดียวกัน โดยที่บุคคลนั้นจำเป็นต้องเป็นสมาชิกเว็บไซต์ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เดียวกันกับผู้ใช้บริการ ซึ่งบางครั้งอาจจำเป็นต้องได้รับอนุญาตในการเข้าใช้หรือเข้าถึงบุคคลนั้นจากเจ้าตัวก่อน

3) การส่งข้อความ (Messaging) ผู้ใช้บริการสามารถฝากข้อความหรือส่งข้อความถึงเพื่อสมาชิกคนอื่น ๆ โดยอาจเอาไว้หน้าโปรไฟล์ก็ได้ ซึ่งในบางครั้งจะเรียกว่าการคอมเมนต์ (Comment)

4) การแบ่งปันเนื้อหา (Content Sharing) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อความหรือเนื้อหาระหว่างเพื่อนสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการอัปโหลดรูปภาพ หรือไฟล์วิดีโอ การเขียนบทความบนบล็อกต่าง ๆ เพื่อให้เพื่อนสมาชิกเข้ามาเยี่ยมชมหรือใช้งาน

5) การเพิ่มคุณค่าของหน้าโปรไฟล์ตนเอง (Add-Value Content) เพื่อทำให้เป็นการดึงดูดให้ผู้มาเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ตนเองได้เห็นว่ามีความสวยงาม น่าสนใจมากยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มกิจกรรมให้ผู้บริการเข้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น เช่น เกม โปรแกรมเสริมต่าง ๆ บนหน้าโปรไฟล์ เป็นต้น

4.2 ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network)

การบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network Service) เป็นการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นไปในลักษณะของการเชื่อมโยงข้อมูล ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการทำงาน หรือกิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน โดยใช้สื่อสังคม (Social Media) เป็นตัวกลางในการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้ให้บริการกระทำผ่านหน้าเว็บไซต์ของตนเอง ซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นสิ่งที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยได้มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ว่าเป็นการรวมกลุ่มบุคคลซึ่งติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านสื่อสังคมเพื่อใช้ประโยชน์ในการรับส่งและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน รวมถึงเป็นจุดศูนย์รวมเพื่อพบปะพูดคุยกันของบุคคลที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกันได้ เช่น การพบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน การนัดหมายกิจกรรมต่าง ๆ การขอความร่วมมือในการช่วยเหลือบุคคลผู้ประสบภัย เป็นต้น ทั้งนี้ถ้ามองในแง่มุมของปรากฏการณ์เครือข่ายสังคมออนไลน์ นั้นเป็นไปในลักษณะของการสร้างชุมชนออนไลน์ โดยที่บุคคลจะสามารถใช้เพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันผลประโยชน์ กิจกรรม หรือความสนใจเฉพาะเรื่อง โดยอาศัยระบบพื้นฐานของเว็บไซต์ที่ทำให้เกิดการโต้ตอบกันระหว่างผู้ติดต่อซึ่งเว็บไซต์เหล่านี้ก็จะมีพื้นที่เอาไว้ให้ผู้คนได้เข้ามาทำความรู้จักกัน รวมถึงมีบริการเครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้

ผู้ใช้บริการใช้ในการสร้างเครือข่าย สร้างเนื้อหาสาระ สร้างสรรค์ผลงาน ตามความสนใจและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง รวมถึงในปัจจุบันยังมีการเชื่อมโยงเข้าบริการทางอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ที่ผู้ใช้บริการมีความคุ้นเคยและใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail), เว็บบอร์ดบล็อก (WebBoard Blog) เข้าไว้ด้วยกันให้ผู้ใช้บริการสามารถแบ่งปันข้อมูล (Sharing) ไปยังบริการต่าง ๆ เหล่านี้ได้ จนกลายเป็นการเชื่อมโยงข้อมูล ตัวตน และความสนใจเข้ากับผู้คนในเครือข่ายที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่เพื่อนของตนเองเท่านั้นแต่ยังรวมถึงเพื่อนของเพื่อนได้โดยผ่านหลากหลายช่องทางของการเชื่อมต่อ ซึ่งถ้ามองในมุมของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นถือว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนโดยผ่านเว็บไซต์ในรูปแบบของการเชื่อมโยงจากเพื่อนสู่เพื่อน เช่น การใช้บริการผ่านเว็บไซต์ Hi5.com, Facebook.com, Twitter.com เป็นต้น (ทวิพงศ์ ศรีสุวรรณ. 2553: 51) บางครั้งคำว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์อาจถูกเรียกในอีกหลายชื่อไม่ว่าจะเป็น “เครือข่ายมิตรภาพ” หรือ “กลุ่มสังคมออนไลน์” โดยที่สิ่งเหล่านี้เป็นเทคโนโลยีอันหนึ่งที่เข้ามาช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เชื่อมโยงบุคคลเข้าด้วยกันรวมถึงการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายกับเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมร่วมกันของคนในกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ทำให้เครือข่ายสังคมนี้ขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ (ชนากิตต์ ราชพิบูลย์. 2553: 30) โดยที่การสร้างชุมชนใหม่บนโลกอินเทอร์เน็ตถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร และสามารถใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านธุรกิจ ความบันเทิง และการศึกษาได้ และในปัจจุบันผู้คนในสังคมก็ใช้ชีวิตอยู่กับสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ในการบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ รูปภาพ และวิดีโอ ที่ผู้ใช้จัดทำขึ้นหรือพบเจอจากสื่อต่าง ๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับเพื่อนและผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนได้รับรู้ผ่านทางเว็บไซต์ของผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์เปรียบเสมือนกับสังคมเสมือนจริง (Virtual Community) ที่มีขึ้นเพื่อใช้ในการสื่อสาร จัดเก็บข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลของคนในเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้าด้วยกัน และเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ ข้อมูล ความคิด ร่วมกันผลิตผลงานต่าง ๆ ร่วมกัน โดยที่สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการโต้ตอบกันผ่านสังคมเสมือนจริงที่ไม่ผูกติดกับเวลา สถานที่ ขอบเขตของหน่วยงาน และในทุก ๆ ด้านที่บุคคลนั้นสามารถพัฒนาความสัมพันธ์ของตนเองขึ้นได้โดยผ่านระบบออนไลน์ ส่วนบอยด์ และอีลลิสัน (Boyd and Ellison. 2007: 215) สรุปว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นเว็บไซต์ที่ให้คุณค่าได้ดำเนินการสร้างข้อมูลส่วนตัวของตนเองบนพื้นที่สาธารณะหรือกึ่งสาธารณะภายในระบบเครือข่ายอย่างมีขอบเขต และดำเนินการเชื่อมต่อรายการต่าง ๆ เข้ากับผู้ใช้ที่มีความประสงค์ยินยอมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลเพื่อติดต่อสื่อสารกัน อีกทั้งผู้ใช้งานยังสามารถเข้าชมรายการที่มีความหลากหลายต่าง ๆ ของบุคคลอื่นในระบบได้อย่างอิสระ อีกทั้งเครือข่ายสังคมออนไลน์ยังเป็นตัวสร้างทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ (Social Interaction) สร้างสังคมเครือข่าย (Networked Communities) และเสริมสร้างทักษะของการเรียนรู้ (Learning Skills) ผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของสื่อดิจิทัลต่าง ๆ เช่น ภาพถ่าย วิดีโอ การส่งข้อความ อันเห็นได้จากการสร้าง

สัมพันธภาพระหว่างกันของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน หรือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านธุรกิจ หรือแม้แต่ในกลุ่มผู้ใช้ทั่ว ๆ ไปที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงเครือข่ายไปได้ในทุกหนทุกแห่งทั้งกลุ่ม เพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนบ้าน ผู้ร่วมงาน เพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่กำลังมีการพัฒนารุดหน้าอย่างรวดเร็วภายใต้อิทธิพลของยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์อย่างมากในปัจจุบัน (Kommers. 2011: 11-15; Joosten Tanya. 2012: 9)

ดังนั้นจากความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้มองเห็นถึงความเหมือนกันในมุมมองของการรวมกลุ่มกันของบุคคล การเชื่อมโยงกันของบุคคล ผ่านการทำความรู้จักกันหรือสื่อสารกัน โดยผ่านเว็บไซต์ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ บนระบบอินเทอร์เน็ต โดยตัวผู้ให้บริการเองสามารถใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือแบ่งปันข้อมูลไม่ว่าจะเป็นข้อความ รูปภาพ วิดีโอ หรือสื่ออื่น ๆ ร่วมกัน หรือแม้แต่การทำงาน ร่วมกันได้ อีกทั้งในมุมมองของปรากฏการณ์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มองว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นเป็นเหมือนรูปแบบของสังคมเสมือนจริงบนโลกอินเทอร์เน็ต เป็นพื้นที่ในการนำเสนอ ตัวตน ข้อมูลส่วนตัว ความสนใจต่าง ๆ ของตนเองให้กับผู้อื่นได้รับรู้ และใช้เป็นสื่อกลางในการ เข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นร่วมกัน รวมถึงเป็นแหล่งในการพบปะกับเพื่อนที่พบเจอกันทั้งในโลกของความ เป็นจริง หรือแม้แต่เพื่อนของเพื่อนก็ตาม โดยสิ่งเหล่านี้สามารถทำได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของ เวลา สถานที่ และสภาพต่าง ๆ เพราะฉะนั้นบุคคลจึงสามารถสร้างความสัมพันธ์ขึ้นผ่านระบบ ออนไลน์ได้ด้วยตนเอง และเห็นถึงความแตกต่างที่มองว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นเป็นเหมือน ตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต คุณธรรมจริยธรรม เข้าด้วยกันและเป็นตัว หนึ่งที่สามารถทำให้มนุษย์นั้นเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมกัน อันจะช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ไปพร้อม ๆ กับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในโลกยุคปัจจุบันที่ไม่ได้มุ่งเน้นแค่ เพียงเพื่อความบันเทิงและการติดต่อสื่อสารอีกต่อไป ซึ่งสามารถสรุปรวมได้ถึงความหมายของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้ว่า หมายถึง เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการ ติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่รู้จักกันและไม่รู้จักกันบนเครือข่ายสังคมออนไลน์เดียวกัน ภายใต้เนื้อหาสาระที่ผู้ให้บริการนั้นสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนตัว ภาพถ่าย รูปภาพ ไฟล์วิดีโอ ไฟล์เสียงต่าง ๆ และความสนใจที่มีร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นทั้งใน ด้านของการทำงาน หรือการแสวงหาความรู้ ความสนใจต่าง ๆ อีกทั้งผู้ให้บริการยังสามารถ ติดต่อกันได้ด้วยหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นด้วยทางข้อความ ไฟล์เสียง กระดานสนทนาต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันก็มีผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ให้ผู้ให้บริการได้เลือกใช้อยู่มากมายทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้ของผู้ใช้งานเองที่จะพิจารณาว่าเว็บไซต์ใดตอบสนองต่อความต้องการของ ผู้ใช้งานได้ตรงประเด็นที่สุด

4.3 บทบาทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

หลักทฤษฎีการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอน คือ หลักปรัชญาการเรียนรู้แบบการเชื่อมโยงนิยม (Connectivism Theory) ของซีเมนส์

Siemens (2006: 5) ที่เป็นอิทธิพลมาจากการมองว่าเทคโนโลยีเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของขอบข่ายการเรียนรู้ในรูปแบบของการบูรณาการระหว่าง 3 ปรัชญาเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นหลักปรัชญาพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ปรัชญาพุทธินิยม (Cognitivism) และปรัชญาสรคนิยม (Constructivism) ซึ่งส่งผลก่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลเครือข่ายระหว่างกัน จนก่อให้เกิดทักษะการสร้างองค์ความรู้ โดยมีหลักแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้ (เอกภพ คณะฤทธิ์. 2556: 28)

- 1) พลังความคิดของมนุษย์ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างสรรค์องค์ความรู้อย่างต่อเนื่องอย่างไม่หยุดนิ่ง
- 2) การเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลและความรู้ถือเป็นหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์
- 3) มนุษย์มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งโดยทั่วไปมนุษย์อาจจะไม่ใช้วิธีการเรียนรู้ในรูปแบบเดียวกันในแต่ละบุคคลก็ได้
- 4) ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องย่อมเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการสร้างองค์ความรู้ นั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น
- 5) การพัฒนาและสะสมองค์ความรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในสังคมมนุษย์
- 6) ปัจจัยสำคัญในการสร้างทักษะการเรียนรู้ นั้นก็คือความสามารถในการเชื่อมโยงประสบการณ์ ความคิด และมโนทัศน์ต่าง ๆ บูรณาการเข้าด้วยกัน
- 7) การสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้นั้นทำให้เกิดองค์ความรู้ที่มีความถูกต้อง และมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน
- 8) กระบวนการของการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ กระบวนการตัดสินใจในการเลือกการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยผ่านการเลือกข้อมูลสารสนเทศอย่างรอบคอบและมีวิจารณญาณ

ซึ่งความรู้นั้นมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทุกวัน ทำให้ความรู้นั้นมีอายุการใช้งานค่อนข้างสั้น ความรู้ที่ทันสมัยในวันนี้อาจจะล้าสมัยไปในเวลาอันรวดเร็วเนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้มนุษย์ในปัจจุบันยังไม่จำเป็นต้องเรียนรู้แค่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถเรียนรู้ได้จากทุกที่อันเป็นผลมาจากการที่ความรู้ข้อมูลข่าวสารนั้นมีจำนวนมาก มนุษย์จึงต้องรู้จักปรับตัวให้มีความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลาและยุคสมัย โดยที่สภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์ในการเรียนรู้ (Learning Ecology) นั่นคือ การสนับสนุนสภาพแวดล้อมหรือการสนับสนุนพัฒนาการของผู้เรียน การปรับปรุงการเปลี่ยนแปลงและการตอบสนอง ระบบการจัดการตนเอง / การชี้นำตนเองของแต่ละบุคคล และมีโครงสร้างที่ไม่เป็นทางการ มีความหลากหลาย และเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต

โดยการเรียนรู้และความรู้ถือเป็นการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่งดังนั้นในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้จึงมีองค์ประกอบสำคัญของความรู้ คือ ต้องเป็นความรู้ที่สามารถหาได้อย่างไม่เป็นทางการ / ไม่มีโครงสร้าง สืบค้นได้โดยอาศัยเครื่องมือที่ทันสมัย เป็นความรู้ที่เหมาะสมกับช่วงเวลานั้น มีความ

นำเชื่อถือ มีความเรียบง่าย สามารถกระจายความรู้และเชื่อมต่อข้อมูล รวมถึงความรู้นั้นต้องมีความคงทนในการรองรับการใช้งานได้สูง

ซึ่งการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายนั้นถือเป็นกุญแจสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมภายในมีการเชื่อมต่อเครือข่ายหมายถึงระบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมซึ่งระบบดังกล่าวผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบมีความสมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับ

ดังนั้นในการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้ด้วยการผสมผสานสื่อหลาย ๆ ชนิด โดยอาจจะทำเป็นคลังความรู้ให้กับนักเรียน และให้นักเรียนนำเอาความรู้นั้นเข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน และมีส่วนร่วมมีกันระหว่างนักเรียนในการผลิตผลงานของตนเอง โดยการเรียนรู้นั้นอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนก็ได้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการบูรณาการความรู้เดิมของตนเองจนทำให้เกิดความรู้ที่คงทนได้ ซึ่งนักเรียนสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากผลงาน หรือการประเมินตามสภาพจริงในห้องเรียน เนื่องจากความรู้ในปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วาสนา สังข์พุ่ม. 2554: 25)

เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นสามารถเอาเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ โดยที่สื่อเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดอิสระในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต้นอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทบาทของการสื่อสารโดยเป็นการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ประกอบการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์เพราะค่าก็มีจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้ใช้งานต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมต่อลักษณะของการใช้งาน (Kommers. 2011: 11-15; Megan Poore. 2013: 5)

คุณลักษณะที่พึงปรารถนาในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การเน้นทำให้ผู้เรียนเกิดความกล้าแสดงออกของของตน เพราะในบางครั้งผู้เรียนเมื่อเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวก็อาจไม่กล้าแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้สอน หรือบางคนอาจคิดไม่ทัน หรือไม่กล้าถามข้อสงสัยต่าง ๆ จึงทำให้ผลการเรียนรู้นั้นไม่ได้เป็นผลเท่าที่ควร ตัวผู้สอนเองก็อาจต้องมาเสียเวลาในการอธิบายถึงสิ่งเหล่านั้นซ้ำ ๆ ซึ่งการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนนั้นก็ถือว่าเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะแสดงออกได้อย่างเต็มที่ถึงข้อสงสัย หรือใช้เวลาในการศึกษาสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะเป็นการรบกวนผู้อื่น เพราะเนื่องจากการที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสะดวกของตนเองนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ได้ที่ดี เนื่องจากผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสมาธิในการเรียน ซึ่งการที่ผู้เรียนนั้นถูกกำหนดให้เรียนในรูปแบบปกตินั้นมักพบปัญหาของความไม่พร้อมของผู้เรียน เกิดการรบกวนจากสิ่งเร้ารอบข้างอื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียนและเรียนได้อย่างไม่เต็มที่ ซึ่งการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ก็ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในเวลา และสถานที่ที่เหมาะสม และใช้ระยะเวลาตามแต่ที่ตนเอง

กำหนดขึ้นได้ จึงสามารถส่งผลเต็มที่ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยอาจใช้ระยะเวลาเรียนที่สั้นลง รวมถึงในปัจจุบันแหล่งข้อมูลความรู้นั้นมีอยู่อย่างมหาศาลและถูกจัดเก็บในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ผู้เรียนจึงสามารถใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ได้ รวมทั้งผู้เรียนอาจร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการตั้งคำถามของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ หรือบุคคลอื่นโดยทั่วไปได้ อันเป็นการนำไปสู่พลังของการศึกษาปรึกษาหารือเชิงวิชาการที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ จากการเข้าถึงซึ่งคำถามและแนวคิด คำตอบของสาระเนื้อหาต่าง ๆ หรือข้อสงสัยได้เพิ่มมากขึ้น (เจนจิรา ธรรมสุจริต. 2556: 25-27)

มนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคมที่จำเป็นต้องมีการสื่อสารซึ่งกันและกัน แต่เดิมในอดีตนั้นรูปแบบของการสื่อสารของมนุษย์ก็ยังไม่สลับซับซ้อนมากมายนัก ส่วนใหญ่มักเป็นการสื่อสารแบบปากเปล่า ใช้ชนกพิราบสื่อสาร แต่พอต่อมาความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก็ทำให้เกิดการสื่อสารโดยใช้รูปแบบของจดหมาย โทรเลข ระบบวิทยุ และพอเริ่มเข้าสู่ยุคของการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นรูปแบบของการสื่อสารก็เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมากโดยอาศัยเทคโนโลยีความเจริญของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการสื่อสารของมนุษย์ผ่านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เช่น บริการ IRC (Internet Relay Chat) โปรแกรมสนทนา (Chat Room) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail หรือ E-Mail) เว็บบอร์ด (Webboard) เป็นต้น จวบจนปัจจุบันการสื่อสารเข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้ส่งสารนั้นสามารถแบ่งปันข้อมูลไม่ว่าจะเป็นทั้งในแบบรูปภาพ ตัวอักษร หรือภาพเคลื่อนไหว ต่อบุคคลอื่นที่เป็นผู้รับสารโดยผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตได้ หรือจะเป็นการโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยตนเองก็ได้ ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้กันบ่อยในปัจจุบันเช่น บล็อก (Bloggging) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and Microblogging) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. 2554: 100)

1) บล็อก (Bloggging) มาจาก Webblog เป็นประเภทของระบบจัดการเนื้อหาที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ในการเผยแพร่และแบ่งปันเนื้อหาสาระ บทความต่าง ๆ ผ่านการโพสต์ลงในบล็อก รวมถึงใช้สำหรับแสดงความคิดเห็นส่วนตัวต่อกัน โดยจุดเด่นของบล็อกอยู่ที่การสื่อสารถึงกันระหว่างผู้เขียนบล็อกกับผู้อ่านบล็อกนั้นสามารถทำได้โดยผ่านการแสดงความคิดเห็น (Comment) ซึ่งเว็บบล็อกที่มีผู้นิยมใช้เป็นอย่างมากอย่างเช่น Blogger

2) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and Microblogging) ซึ่งถือเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากเป็นรูปแบบการสื่อสารที่พัฒนามาจากการใช้บล็อกในการสื่อสาร แต่มีการจำกัดจำนวนขนาดของการโพสต์ข้อความในแต่ละครั้งเอาไว้ เช่น อย่างทวิตเตอร์ที่มีการจำกัดจำนวนเอาไว้ที่ 140 ตัวอักษร ซึ่งในปัจจุบันถือเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ผู้คนนิยมเลือกใช้เนื่องจากใช้งานง่าย และใช้เวลาไม่มากนักในการโพสต์ข้อความ และสามารถใช้

งานได้ผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือแท็บเล็ต (Tablet) ต่าง ๆ รวมทั้งยังเป็นที่ยอมรับอย่างมากในองค์กรต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้เพื่อแจ้งกิจกรรม และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของหน่วยงาน องค์กร และภาคธุรกิจ

3) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ให้บริการมุ่งหวังให้บริการแก่บุคคลทั่วไปในการติดต่อสื่อสารกันทั้งกับเพื่อนที่รู้จักกันมาก่อนหรือภายหลังทางออนไลน์ก็ตาม ซึ่งเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่ละชนิดก็จะมีรูปแบบหรือเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะมียอดประกอบหลักที่เหมือนกัน คือ โปรไฟล์ (Profile) เพื่อใช้ในการแสดงข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของบัญชี ซึ่งจะมีความละเอียดมากน้อยขนาดไหนก็ขึ้นอยู่กับผู้ให้ข้อมูลด้วย การเชื่อมต่อ (Connecting) เพื่อใช้ในการสร้างเครือข่ายออนไลน์ระหว่างเพื่อนหรือคนรู้จักและไม่รู้จักที่ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นด้วยระบบออนไลน์ และการส่งข้อความ (Messaging) หรือการแสดงความคิดเห็น (Commenting) โดยอาจเป็นการส่งข้อความส่วนตัวถึงกันหรือข้อความถึงบุคคลทั่วไปแบบเป็นสาธารณะก็ได้ ซึ่งปัจจุบันก็มีเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่ยอมรับอย่างมากก็คือ เฟซบุ๊ก (Facebook)

4) การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) เป็นเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ที่ผู้ใช้งานนั้นสามารถอัปโหลด (Upload) ไฟล์สื่อผสม (Multimedia) ขึ้นสู่เว็บไซต์เพื่อแบ่งปันข้อมูลแก่ผู้ใช้งานทั่วไปซึ่งในปัจจุบันนี้ได้รับความนิยมอย่างมากเพราะด้วยความที่สื่อผสมเองมีอยู่อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสไลด์โชว์รูปภาพ วิดีโอต่าง ๆ ข้อความ ประกอบกับเครื่องมือในการสร้างสรรค์สื่อเหล่านี้ก็ค่อนข้างง่ายขึ้นมากในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลทำให้การเผยแพร่ข้อมูลประเภทไฟล์สื่อผสมนี้สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว โดยเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยม เช่น Youtube Flickr และ Slideshar

เครือข่ายสังคมออนไลน์เน้นรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จำนวนของผู้คนที่ติดต่อกันนั้นจะมีจำนวนมากขึ้นและขยายวงกว้างมากขึ้น รวมถึงการนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงสำคัญ ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมได้จริง ซึ่งถ้าจะจำแนกลักษณะเฉพาะหรือจุดเน้นของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่ผู้ให้บริการมักที่จะนำเสนอผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) นั้นก็สามารถสรุปได้ดังนี้

1) เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือภายในเครือข่ายโดยที่ผู้ให้บริการเป็นผู้สร้างโปรไฟล์ของตนเองเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เช่น Facebook และ Myspace เป็นต้น

2) เน้นในการเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือแม้กระทั่งการเล่าเรื่องราวที่พบเจอในชีวิตประจำวัน โดยผู้ใช้มักเลือกใช้บริการกลุ่มเว็บบล็อก

3) เน้นเผยแพร่ข้อมูลสั้น และความเร็ว สามารถบอกทวิตไลน์ และสถานที่ได้ เช่น Twitter เป็นต้น

4) เน้นการเพิ่มเติมความรู้ โดยให้ผู้ให้บริการหรือบุคคลทั่วไปสามารถเป็นผู้แก้ไขเพิ่มเติมความรู้ซึ่งกันและกันได้ตลอดเวลา เช่น Wikipedia เป็นต้น

5) เน้นการเผยแพร่เนื้อหาเฉพาะ ที่อยู่ในรูปแบบของไฟล์ภาพ เสียง และวิดีโอ เช่น Youtube หรือ Flickr เป็นต้น

ซึ่งความหลากหลายของรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลไปยังผู้ใช้จำนวนมากเป็นผลให้มีการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ไปใช้งานต่าง ๆ ที่เห็นเป็นรูปธรรมอย่างมาก เช่น ในการหาเสียงเลือกตั้ง การตามหาสิ่งของ การปลุกระดมเพื่อชุมนุมเรียกร้องต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งการขอความช่วยเหลือต่าง ๆ โดยที่เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็เข้ามามีส่วนทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการรับส่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มากขึ้นด้วย หากจะนำเอาข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนย่อมทำให้เกิดผลสำคัญในหลายลักษณะดังนี้

1) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียนเดียวกัน เนื่องจากบรรยากาศของการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านความสัมพันธ์ของคนในเครือข่ายเดียวกัน โดยที่ถ้าเป็นในชั้นเรียนนั้นผู้สอนและผู้เรียนก็ถือว่าอยู่ในระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน ดังนั้นในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็จะเป็นเช่นนั้นด้วยเช่นกัน ซึ่งก็อาจก่อให้เกิดความใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และนำไปสู่การเกิดการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจริงได้ หรือแม้แต่การเฝ้าติดตามหรือเฝ้าระวังพฤติกรรมของผู้เรียนได้ผ่านการติดตามข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เรียนโพสต์ได้อีกด้วย

2) เกิดการกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้าง โดยผ่านการตั้งประเด็นในการแลกเปลี่ยนข้อสงสัยต่าง ๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ และก็เป็นเครื่องมือที่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการกระตุ้นผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ผู้สอนก็ใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ และให้ผู้เรียนติดตามสิ่งเหล่านั้นผ่านระบบออนไลน์ได้ในทุกที่และทุกเวลา

3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ตามความสนใจและความถนัดของตน ในกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์จำพวกเว็บบล็อกนั้นถือเป็นระบบที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลผลงาน ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และผู้สอน อีกทั้งสามารถนำไปสู่การขยายผลความรู้เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชั้นเรียนได้อีกด้วย

4) การส่งเสริมการอ่านและการจดบันทึก โดยสะท้อนผ่านรูปแบบของการเขียนข้อความได้ในหลาย ๆ ลักษณะ เช่น ข้อความสั้น ๆ อย่างระบบทวิตเตอร์ (Twitter) ข้อความโพสต์แสดงความคิดเห็นตามเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือบทความต่าง ๆ จากระบบเว็บบล็อก (Blog) เป็นต้น

ขณะเดียวกันในมุมมองที่มองว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นมีข้อดีก็ย่อมมีข้อเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการได้เช่นกัน เช่น ถ้าหากผู้ใช้บริการเป็นเด็กผู้ปกครองอาจต้องมีความจำเป็นในการดูแลอย่างใกล้ชิดในการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานเพื่อความบันเทิง ความจำเป็นใน

การเลือกซื้ออุปกรณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งถ้าหากผู้สอนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนำเสนอข้อมูลไปยังผู้เรียนเป็นหลักก็อาจจะก่อให้เกิดการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลของผู้เรียนได้ การรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและขาดวิจารณญาณของผู้เรียน เนื่องจากการเข้าใช้งานผู้เรียนอาจจะเข้าสู่การเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่ผู้สอนก็ไม่สามารถเข้าไปจำกัดการเข้าถึงข้อมูลนั้นได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้อาจต้องใช้วิธีการหมั่นตรวจสอบดูแลการใช้ข้อมูลของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด อีกทั้งในการเข้าถึงข้อมูลหรือการนำเสนอเนื้อหาสาระต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้วิจารณญาณในการเผยแพร่หรือนำเสนอข้อมูล หรือแม้กระทั่งการสืบค้นข้อมูลที่บางครั้งอาจจะมีผลผลิตเกิดขึ้นหรือนำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นปัญหาในเวลาต่อมาได้

แนวทางในการปฏิบัติเพื่อนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ในชั้นเรียน เมื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์มีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่เนื่องจากในปัจจุบันก็ถือว่าเป็นการยากที่ผู้สอนจะปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความทันสมัย และทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนได้ทุกที่ในตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์ได้ดังนี้

- 1) ควรศึกษาธรรมชาติของระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่จะนำมาใช้อย่างชัดเจน
- 2) ควรศึกษาความพร้อมของผู้เรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
- 3) ควรเป็นต้นแบบที่ดีในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นมารยาททางสังคมที่ควรใช้ในการสนทนา หรือการวางตัวที่ดีในสังคมออนไลน์
- 4) หมั่นติดตามพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดสร้างเครือข่ายสังคมของกลุ่มผู้ปกครองและผู้สอนขึ้นมาเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการช่วยกำกับดูแลผู้เรียนในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โซเชี่ยลคอนสตรัคติวิสต์ (Social Constructivist) ของไวริอตสกี ที่เชื่อว่าการมีปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดวัฒนธรรม และกิจกรรมทางสังคมอันส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Anita. 2007: 52-62) ซึ่งผู้สอนสามารถทำหน้าที่ในการพัฒนาระดับสติปัญญาของผู้เรียนได้ โดยที่ผู้เรียนจะสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเพื่อน ครู หรือพ่อแม่ รวมถึงบุคคลอื่นๆในสังคม ดังนั้นผู้สอนจึงต้องออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเกิดปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนนำเอาเทคโนโลยีต่างๆมาใช้เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องมือสื่อสารทางไกล หรือบริการต่างๆที่มีอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ กระดานสนทนา และห้องสนทนา เพื่อเป็นสื่อกลางในการสนทนา อภิปราย ค้นคว้าร่วมกับผู้อื่นที่อยู่ห่างไกลจากชั้นเรียน โดยที่เครื่องมือสื่อสารเหล่านี้จะมีส่วยช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล การจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โซเชี่ยลคอนสตรัคติวิสต์ (Social Constructivist) เข้ากับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

นั้นจะมีส่วนในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน และการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน (Ruey. 2010: 99-105) ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ถือเป็นเครื่องมือที่มีส่วนในการสนับสนุนปฏิสัมพันธ์ต่อสังคมภายนอกของผู้เรียน และเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ทางออนไลน์ เนื่องจากสามารถใช้ได้ทั้งในรูปแบบของมิตการประสานเวลาที่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนและผู้สอนออนไลน์พร้อมกัน ซึ่งจะทำให้สามารถโต้ตอบกันได้ทันที เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ที่ผู้สอนต้องการได้รับการตอบสนองจากผู้เรียนในทันที โดยอาจใช้โปรแกรมสนทนา (Chat) เป็นเครื่องมือโดยอาศัยการพิมพ์ข้อความโต้ตอบกันโดยสามารถสนทนาทั้งในรูปแบบของห้องสนทนาหรือการสนทนายบุคคล หรือการประชุมทางไกลด้วยวิดีโอทัศน์ (VDO Conference) ที่ทำให้สามารถพูดคุยกันแบบเห็นหน้าคู่สนทนาได้พร้อมกัน และรูปแบบของมิตต่างเวลาที่เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้โดยที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องออนไลน์พร้อมกัน โดยสามารถใช้ผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ในการติดต่อกันทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือกระดานอภิปราย (Forum) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความร่วมมือกัน อีกทั้งสามารถตั้งหัวข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นไปมาร่วมกับผู้อื่นได้ ระบบบล็อก (Blog) ในการเขียนบันทึกการเรียนรู้ต่างๆประจำวัน โดยสามารถบันทึกและให้ผู้อื่นเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นได้ การสร้างวิกิ (Wiki) ผ่านเฟซบุ๊กด็อกส์ ที่สามารถใช้สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันโดยสามารถบันทึกและใช้สำหรับการทำงานร่วมกันได้ในพื้นที่ส่วนกลางที่สร้างร่วมกัน ทั้งนี้หลักการของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโซเซียลคอนสตรัคติวิสต์ (Social Constructivist) นั้นมีองค์ประกอบ 6 ประการที่ต้องคำนึงถึง คือ (กุลชัย กุลตานิซ. 2557: 367-373)

1) ต้องเกิดการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการมีปฏิสัมพันธ์ในตนเอง ระหว่างผู้เรียนกับผู้อื่น และผู้เรียนกับเนื้อหา หรือแม้แต่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

2) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ใหม่จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสังคมร่วมกับบุคคลอื่น

3) ความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitating Learning) การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนเพื่อมุ่งเน้นการแบ่งปันประสบการณ์และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้สอนอาจต้องให้คำแนะนำกับผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางความคิด ฝึติดตามพัฒนาการของผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะ และอำนวยความสะดวกต่างๆในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

4) การเรียนรู้จากเรื่องจริง (Authentic Learning) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน โดนผู้สอนอาจใช้วิธีการยกตัวอย่างบางประเด็นที่พบเจอในชีวิตประจำวัน

5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered Learning) ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้จากการศึกษาด้วยตนเองหรือจากประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่ โดยผ่านการศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสนใจ หรือความสามารถของตนเองที่มีอยู่

6) การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง (High Quality Learning) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง ในเนื้อหาหรือบทเรียนที่เป็นผลกระทบและเกิดขึ้นในชีวิตจริง

4.4 ประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อการเรียนการสอน

เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทอย่างมากกับผู้คนในสังคมยุคปัจจุบันเนื่องจากความเจริญด้านเทคโนโลยีของระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนก็มีการนำเอาประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ประโยชน์อย่างมากอย่างแพร่หลาย

1) เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการสื่อความหมาย สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นตัวเชื่อมโยงทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงประสบการณ์จากการเรียนรู้สิ่งเหล่านั้น

2) สามารถทำให้ผู้เรียนประหยัด และเหมาะสมต่อการใช้งานเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคม ทักษะคิดและการยอมรับ

3) เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเสริมประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้ใช้งานร่วมกัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ช่องทางในการเรียนรู้จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย

4) ช่วยเปิดโอกาสในการเสริมสร้างทักษะความรู้ได้อย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะในการใช้สื่อประเภทดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง พูลรี Poore (2013: 6-9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการเรียนการสอนเอาไว้ในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจดังนี้

4.1) ด้านการเสริมสร้างสติปัญญาและความรู้ (Intellectual Benefit) ซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analysis) การตีความหมาย (Interpretation) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการรู้จักวิพากษ์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ (Critique) รวมถึงยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล (Validation) การตรวจสอบและการประเมินผล (Assessment and Evaluation) โดยสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนผ่านกิจกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการอ่านและการเขียน การมองเห็นในการถอดรหัสและสื่อความหมายต่อการเรียนรู้ และเป็นการเรียนการสอนที่ความน่าสนใจที่ใช้เพื่อการเรียนในสังคมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคใหม่ได้ สุดท้ายจากการใช้งานทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะของการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นไม่

ว่าจะเป็น การสร้างข้อมูล อัปโหลดข้อมูล การจัดการข้อมูล รวมทั้งพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อประเภทอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นได้อีกด้วย

4.2) ด้านกระบวนการสื่อสารการมีส่วนร่วม และการสร้างสังคม (Benefits for Communication Collaboration and Socialization) ของผู้เรียน โดยช่วยในการส่งผ่านและสื่อสารข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือผู้เรียนด้วยกันเองได้ สามารถใช้ในการทำงานร่วมกันของผู้เรียน โดยผู้สอนต้องเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมอันจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมถึงยังเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกันอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และทำให้เกิดการสร้างสรรคผลงานที่มีคุณภาพร่วมกัน อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการปรับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในการสื่อสาร และร่วมมือกันในการเรียนรู้แบบระบบช่วยเหลือจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์อันก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกลุ่มผู้เรียนด้วยกันผ่านรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการตั้งคำถาม คำตอบ การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการเรียนรู้ และยังทำให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนและเสริมสร้างประสบการณ์ทางความคิด และประเด็นที่สนใจร่วมกับผู้อื่นซึ่งก็เป็นการเปิดโลกทัศน์ที่กว้างขวางให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

4.3) ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ (Motivational Benefits) ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ และนำผลงานไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามความต้องการ หรือคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอผลงานนั้นให้น่าสนใจมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดความพยายามในการเรียนรู้ที่เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงผลย้อนกลับมายังผู้เรียนให้ได้ทราบ ผ่านมุมมองของผู้อื่น เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นในการทำงานต่อไป และสร้างการจัดระบบงานด้วยตนเองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศด้วยกันของกลุ่มผู้เรียนเอง ซึ่งย่อมส่งผลให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นและมีความเป็นระบบมากขึ้น รวมถึงการง่ายต่อการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นผลสะท้อนกลับไปสู่ตัวผู้เรียนที่สามารถทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็วทั้งจากผู้สอนและบุคคลอื่น การใช้เป็นช่องทางในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและสืบค้นข้อมูลทางการเรียนรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ และเป็นการเข้าถึงแหล่งความรู้โดยไม่ต้องพึ่งพาแต่การเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติเท่านั้น ซึ่งถือเป็นประโยชน์ทั้งกับตัวผู้เรียนและตัวผู้สอนอีกด้วย และยังสามารถใช้ประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบ สื่อสารกับผู้ปกครองในการติดตามดูแลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางที่สามารถใช้ประโยชน์ได้งานสะดวก และรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารในสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ในโลกยุคออนไลน์ได้อย่างทั่วถึงผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย

โรนัลด์ แวกเนอร์ (Ronald Wagner. 2011: 51-52) ได้นำเสนอการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์บนเฟซบุ๊ก และทวิตเตอร์มาปรับใช้ในการเรียนการสอนเอาไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ประกอบการเรียนการสอน โดยใช้เฟซบุ๊กเป็นเสมือนกับการจัดการความรู้ให้กับผู้เรียน และใช้เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลอ้างอิง หรือประกาศประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับผู้เรียน รวมถึงเป็นการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนนอกห้องเรียน และอาจก่อให้เกิดการอภิปรายกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ผ่านการนำเสนอผ่านกรณีศึกษาต่าง ๆ

ส่วนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทวิตเตอร์ (Twitter) ประกอบการเรียนการสอนนั้นสามารถใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ในประเด็นที่ผู้เรียนสนใจได้ และสามารถตอบข้อสงสัยหรือประเด็นที่มีปัญหาของผู้เรียนได้ผ่านระบบข้อความแบบสั้น ๆ รวมถึงเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดในการสรุปและนำเสนอข้อมูล สามารถลดข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และตารางในการเรียนรู้ให้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสถานที่และตลอดเวลาได้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางในการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอน (เอกภพ คณะฤทธิ์. 2556: 33)

1. ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในฐานะของสื่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาคลิปวิดีโอจาก Youtube เข้ามาใช้เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนในการนำเข้าสู่บทเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจถึงความคิดรวบยอดได้ชัดเจนมากขึ้น การอัปโหลดข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคลิปวิดีโอ บทความ ใบความรู้ ใบคำสั่งงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่กำลังเรียนอยู่ การนำเอารูปภาพต่าง ๆ จากเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบการเรียนการสอน เช่น ภาพจากข่าวประจำวัน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ทั้งในเวลาเรียนจากการเรียนรู้ร่วมกัน และนอกห้องเรียนได้

2. ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่สนใจ เช่น ผ่านเครือข่าย Facebook Twitter เป็นต้น ในการแจ้งข่าวสาร ภาระงาน หรือเชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้หรือศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน

3. ใช้ในการมอบหมายงาน แสดงความคิดเห็น แบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนและบุคคลอื่น ผ่านการรู้จักแสดงความคิดเห็นคอมเมนต์ต่าง ๆ ที่มีประโยชน์และสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเรียนรู้ปรากฏการณ์ทางสังคม วิถีคิด ความคิดต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย

4.5 ผลดี และผลเสียของการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีส่วนกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกวันนี้เพิ่มขึ้นซึ่งมนุษย์ก็มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่างๆไปตามกระแสนิยมของกลุ่มผู้ใช้กลุ่มต่างๆและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อดีและข้อด้อย ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ (แสงเดือน ผ่องพุ่ม. 2556: 17)

4.5.1 ผลดี หรือประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อชีวิตมนุษย์

1) ประโยชน์ในด้านสังคม แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงผู้คนเข้าหากัน ซึ่งบางบุคคลมีเพื่อนที่เป็นสมาชิกร่วมกันในเครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าพันคน หรือหมื่นคน โดยที่เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นทำให้บุคคลเหมือนมีตัวตนอยู่บนไซเบอร์สเปซ (Cyber Space) เนื่องจากบุคคลมักจะแสดงตัวตนของความเป็นตัวเองสะท้อนผ่านหน้าโปรไฟล์ (Profile) ของตนเอง เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจ หรือบางทีก็เน้นการใส่เนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับรูปถ่ายในชีวิตประจำวัน เรื่องราวของตนเองและคนใกล้ชิด รวมไปถึงลูกเล่นต่าง ๆ ที่มีอยู่บนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เห็นเหมือนกับการทำให้บุคคลนั้นดูเหมือนมีตัวตนจริงอยู่ทั้งบนโลกแห่งความเป็นจริงและโลกออนไลน์

2) ประโยชน์ในการตลาดและการโฆษณา ด้วยความที่ชีวิตคนในปัจจุบันผูกติดอยู่กับโลกออนไลน์มากกว่าการดูสื่อทางโทรทัศน์ หรือวิทยุ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กลุ่มธุรกิจหลาย ๆ กลุ่มจึงหันมาให้ความสนใจกับการทำสื่อโฆษณาผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเข้าถึงผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ใช่แค่เพียงเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่ในการแบ่งปันข้อมูลรูปภาพเท่านั้น แต่ยังถูกใช้พัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในการแนะนำสินค้า และสถานที่จัดจำหน่ายสินค้า โดยที่สมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นเป็นผู้แชร์ (Sharing) ข้อมูลเทรนด์สินค้าต่าง ๆ เหล่านี้เอง ตรงนี้ต่างก็เป็นสิ่งที่นักการตลาดให้ความสนใจ และใช้เป็นที่ทำให้รับรู้ถึงความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้ข้อมูลเหล่านี้มาช่วยในการโฆษณาและเสนอขายสินค้าต่อผู้บริโภค ดังนั้นเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงถึงเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ อีกทั้งยังเป็นการทำให้สินค้าและบริการนั้นเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี และสามารถวัดผลความเจริญเติบโตของธุรกิจที่ถือว่าการลงทุนที่มีความคุ้มค่า และน่าจับตามองในสังคมโลกยุคปัจจุบัน โดยมีจุดแข็งอยู่ที่การเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม หรือกลุ่มเครือข่ายสังคมที่มีความหลากหลายและซับซ้อน และสามารถใช้เป็นสื่อโฆษณาที่ทรงพลังอย่างมาก ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะของการบอกจากปากต่อปากต่อ ๆ กันไปในกลุ่มของผู้บริโภค อันเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ผ่านสมาชิกที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นจริง ทำให้ผู้บริโภคไม่รู้สึกเหมือนถูกบังคับให้รับฟัง ในส่วนของผู้ประกอบการเป็นการทำให้ผู้ประกอบการรับรู้ถึงความคิดเห็น ผลตอบรับ หรือข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ผลิตภัณฑ์ได้อย่างรวดเร็ว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

3) ประโยชน์ด้านการเมือง ปัจจุบันมีการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามาใช้ในการนำเสนอข้อมูลในการเมืองเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์การเลือกตั้ง หรือการหาเสียงในการเลือกตั้ง เพราะเนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้คนได้เป็นจำนวนมากและใช้การลงทุนน้อยแต่ได้ผลที่มาก ผ่านการแชร์ข้อมูลของบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์นั่นเอง ซึ่งทำให้บุคคลหนึ่งกลายเป็นบุคคลสาธารณะและมีคนรู้จักไปได้ในชั่วข้ามคืน ซึ่งถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ

นักการเมืองที่ต้องการสร้างพื้นที่ข่าวให้กับตนเอง เพื่อให้เกิดความสนใจและเป็นจุดสนใจของประชาชน

4) ประโยชน์ด้านการศึกษา ปัจจุบันมีการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนเป็นจำนวนมาก ด้วยกระแสของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ก็ทำให้อินเทอร์เน็ตทำหน้าที่เสมือนกับห้องสมุดขนาดใหญ่ที่เก็บรวบรวมข้อมูล และสามารถเข้าถึงได้ง่ายจากทั่วทุกมุมโลก และยังเครือข่ายสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้นก็ทำให้นาเอาประโยชน์จากตรงนี้มาใช้ในการติดต่อสื่อสาร สืบค้นข้อมูล เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.5.2 ผลเสียของเครือข่ายสังคมออนไลน์

1) เครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ผู้ใช้บริการเสียเวลาในการใช้ชีวิตอยู่บนโลกออนไลน์อย่างเปล่าประโยชน์ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้บริการที่เสพติดสังคมออนไลน์ต้องมีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต จนไม่เป็นอันทำงาน และเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเช็คความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาเพียงเท่านั้น ในบางกรณีไม่ได้ต้องการเข้ามาเพื่อแสวงหาความรู้ หรือติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

2) การที่เครือข่ายสังคมออนไลน์เริ่มมีอิทธิพลกับชีวิตของผู้คนในสังคมมากขึ้น ก็ถือเป็นช่องทางของผู้ผลิตในการเข้าถึงการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภคอย่างทั่วถึง ดังนั้นผู้บริโภคจึงเหมือนกับตกเป็นเหยื่อของรับรู้ข้อมูลจากการโฆษณาสินค้าและบริการของผู้ผลิตไปทันที

3) บางครั้งการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุคคลในรูปแบบเดิมที่ขาดการอัปเดตข้อมูล หรือความเคลื่อนไหว อาจถูกมองว่าเป็นการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบไร้ประโยชน์ เนื่องจากไม่ได้เกิดการเชื่อมโยงกันของกลุ่มคนไม่ว่าจะจากเพื่อน เพื่อนของเพื่อน ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ โดยที่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายของการใช้งาน รวมทั้งในการติดต่อเชื่อมโยงกันนั้นในบางทีก็หาเหตุผลไม่ได้ว่าทำไมผู้คนแต่ละคนถึงต้องมีความสัมพันธ์ติดต่อเชื่อมโยงกัน จึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่ในการสร้างความคุ้นเคยกันต่อไปได้

จากทั้งผลดีและผลเสียของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กล่าวมานั้น ทำให้เห็นว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นหากผู้ใช้บริการรู้จักใช้งานไปในทางที่เป็นประโยชน์กันตนเอง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น รวมถึงสร้างสรรค์และเข้าร่วมกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมก็ถือว่าเป็นสิ่งที่เป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการเป็นอย่างยิ่ง และยิ่งในปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นต่างก็มีสื่อที่ยั่วยุอยู่มากมาย ผู้ใช้บริการจึงต้องมีความรอบคอบและรู้จักแยกแยะการใช้งานอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปสู่ความปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีกฎหมายเข้ามาให้การรองรับการกระทำผิดทางสื่อออนไลน์ก็ตาม แต่ก็อาจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึง ถ้าหากผู้ใช้บริการยังขาดจิตสำนึกและเลือกใช้งานอย่างไม่เหมาะสม

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ งานวิจัยภายในประเทศ

กุลธวัช สมารักษ์ (2551: 113-117) ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริง ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ หลักการรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริงมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้กรณีศึกษาด้วยวิดีโอแชร์ริงมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วนิดา กุลจิตติภักดี (2554: 97-103) ศึกษาการพัฒนาวิดิทัศน์ เรื่อง มลพิษทางน้ำบนเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสื่อวิดิทัศน์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิดิทัศน์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิดิทัศน์และเพื่อศึกษาผลจากการประเมินตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า วิดิทัศน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.52$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยวิดิทัศน์ พบว่าได้ค่า t เท่ากับ 28.382 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน คะแนนจากการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนที่เรียนจากวิดิทัศน์เรื่องมลพิษทางน้ำ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมกัน ผลงานของผู้เรียนอยู่ในระดับดี ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าการพัฒนาสื่อวิดิทัศน์ เรื่องมลพิษทางน้ำบนเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยวิธีการเรียนแบบร่วมกันมีประสิทธิภาพดี สามารถใช้สอนและเรียนรู้ด้วยตนเองได้

ทวีพงศ์ ศรีสุวรรณ (2553: 115-119) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาฟิสิกส์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาฟิสิกส์ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาฟิสิกส์ที่พัฒนาขึ้น

เพื่อประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาฟิสิกส์ที่พัฒนาขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คนที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ วิชาฟิสิกส์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และด้านการออกแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เนื่องจากการนำเสนอเนื้อหาโดยการใช้ปัญหาของผู้เรียนเป็นฐาน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อการเรียนรู้ที่ตรงกับปัญหาของตนเอง โดยมีการนำเสนอแบบภาพประกอบให้ตรงกับเนื้อหาและเสียงประกอบ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับสถานการณ์ปัญหาที่เตรียมไว้ให้ได้ตลอดเวลา คะแนนการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นจากก่อนเรียน ผลการประเมินกิจกรรมตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และจากการประเมินความพึงพอใจได้ผลระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาฟิสิกส์มีค่าเท่ากับ 4.38 ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาฟิสิกส์นี้มีห้องสนทนาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมีการออกแบบให้มีความน่าสนใจชวนติดตาม ก็เลยทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนและส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาฟิสิกส์ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ศรัณยา อินทรภิรมย์ (2556: 92-96) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องระบบการจذبทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องระบบการจذبทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนแบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องระบบการจذبทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนแบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องระบบการจذبทรัพยากรสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและบนเครือข่ายสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ผสมผสานทั้ง 3 กิจกรรมซึ่งเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมเฟซบุ๊ก และการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเวลาเรียน โดยนักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นจากก่อนเรียน เพราะการให้สมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันอยู่กลุ่มเดียวกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือกัน ผู้เรียนที่เรียนด้วยกระบวนการการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและเครือข่ายสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีความพึงพอใจในระดับมาก เพราะทำให้สมาชิกทุกคนในทีมได้แสดงความคิดเห็นลงมือทำงานและช่วยเหลือกัน และสนุกสนานกับการแข่งขันเกมในกิจกรรมโต้แข่งขันซึ่งมีคะแนนและรางวัลเป็นสิ่งจูงใจจึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ที่มีผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้การประเมินตามสภาพจริงในการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและเครือข่ายสังคม โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT อยู่ในเกณฑ์ระดับดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ช่วยเหลือกัน และมีส่วนในการแข่งขัน ได้รู้จักนิสัยใจคอเพื่อนมากขึ้น และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

เอกญา แววกิติ (2555: 97-103) ศึกษารูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมที่มีผลต่อความรับผิดชอบทางสังคม เพื่อสร้างบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบทางสังคมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมกับนักศึกษาที่เรียนจากการสอนปกติ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมกับนักศึกษาที่เรียนจากการสอนปกติ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 61 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองที่เรียนบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างบทเรียนตามรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมมีประสิทธิภาพ 88.52/87.41 เป็นไปตามเกณฑ์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมหลังเรียนระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่าง

กัน คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมมีผลต่อความรับผิดชอบทางสังคมมีค่าเฉลี่ย 4.11 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

โจนส์ และเบสฟอร์ด (Jones; & Bedford. 2008: 112-119) ได้ศึกษาพัฒนาการใช้บล็อกสองภาษาในการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส เพื่อให้นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยวอลลองกอง ประเทศออสเตรเลีย จำนวน 200 คน ให้ความสนใจในการใช้ภาษาฝรั่งเศสในการสื่อสารทั้งด้านการเขียน การอ่าน และการพูดได้ตรงกันกับนักศึกษาที่ศึกษาภาษาฝรั่งเศสอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งทางมหาวิทยาลัยทั้งสองได้ทำการตกลงที่จะเริ่มพัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้ในการสร้างบล็อกในการพัฒนาการศึกษาภาษาฝรั่งเศสร่วมกัน จากการศึกษาพบว่า เว็บล็อกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างมากในการพัฒนาด้านภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต่างประเทศก็คือ การพัฒนาภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยวอลลองกอง และการพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงการขยายประสบการณ์การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของนักศึกษาจากสังคมวัฒนธรรมและภาษาจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง โดยที่เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งก็คือเว็บล็อกเป็นเครื่องมือที่เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนได้เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าใจบริบทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วย เช่น อีเมล เว็บล็อกถือว่าเป็นนวัตกรรมที่เป็นที่นิยมในการนำมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยเหลือในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ที่นักศึกษาจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

จัสโคล, ไฮเบอร์เกอร์ และโลเคน (Junco R., Heiberger G; & Loken E.. 2010: 67-78) ได้ศึกษาผลการใช้ทวิตเตอร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่มีต่อการนัดพบกันเพื่อสร้างการเรียนรู้และผลการเรียน โดยได้มีการทดลองถึงผลของการใช้ทวิตเตอร์ในช่วงระยะเวลา 1 ภาคเรียน เพื่อดูการตอบสนองให้ความร่วมมือ การสนทนาร่วมกัน โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษา คือ การนัดพบกันเพื่อสร้างการเรียนรู้และผลการเรียนของนักศึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการศึกษานั้นมีทั้งหมดจำนวน 120 คนได้มาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนในวิชาความเชี่ยวชาญด้านสุขภาพเบื้องต้น โดยแบ่งเป็น 70 คนในกลุ่มทดลอง และ 55 คนในกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการนัดพบกันเพื่อสร้างการเรียนรู้และผลการเรียนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากการตัดสินใจนำเอาทวิตเตอร์เข้ามาช่วยในการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ซึ่งให้เกิดผลทางบวกขึ้นได้ระหว่างการนัดพบกันเองของนักศึกษาหรือการนัดพบรวมกลุ่มกันของทั้งนักศึกษา กับอาจารย์ผู้สอน รวมไปถึงการที่นักศึกษาได้มีการนัดพบกันและติดต่อสื่อสารกันซึ่งทำให้เกิดการสร้างการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้นนั้นยังส่งผลทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นในกลุ่มทดลองอย่างชัดเจน และจากการวิเคราะห์การทวิตข้อความการนัดพบกันของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีการจัดอ่านหนังสือ

ร่วมกัน และมีแรงบันดาลใจในการติดต่อกันเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านของนักศึกษาต่อกันมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจต่อการเรียนของนักศึกษา ถึงแม้จะมีการพูดคุยกันเรื่องอื่น ๆ บ้างก็ตาม

เอมี ฮัทชิสัน และเว่ย หวัง (Amy Hutchison & Wei Wang.2012: 115-126) ได้ศึกษาการตอบสนองของครูที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เว็บบล็อกในการจัดการศึกษา โดยใช้รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตอบสนองของครูที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เว็บบล็อกสอนในวิชาวรรณกรรมเด็ก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 15 คน เป็นครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรสาขาวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มหาวิทยาลัยมิสเวสเทิร์น ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า บล็อกนั้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการส่งเสริมการสื่อความหมายของวรรณกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่ในฐานะของผู้สอน ต้องพึงระลึกว่า นักเรียนทั้งหมดไม่ผลิตเพลลิกกับระบบเครือข่ายสังคม และตอบรับสังคมออนไลน์ได้ทั้งหมด เพราะนักเรียนมีลักษณะที่แตกต่างกันมากเกี่ยวกับวิธีการสื่อสารของแต่ละคน ครูจึงต้องตระหนักและพิจารณาถึงสิ่งอื่น ๆ ร่วมด้วยในการตัดสินใจใช้บล็อกในเว็บสังคมเครือข่ายออนไลน์ ถึงแม้ว่าบล็อกและเว็บไซต์เครือข่ายสังคมจะถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในทุกวัยก็ตาม

มุฮัมหมัด, นอร์ริดา และโมฮัมหมัด (Muhammad, Norlida; & Mohamad. 2010: 179-183) ได้ศึกษาสภาพการนำเอาสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กไปใช้สำหรับการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพของการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กไปใช้ในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่สำรวจกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแซนด์มาเลเซีย (USM) จำนวน 300 คน พบว่า การใช้เฟซบุ๊กเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถเรียนวิชาภาษาอังกฤษได้ง่ายและสะดวกมากขึ้นด้วยการศึกษาด้วยตนเอง หรือใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมด้วย รวมถึงยังเป็นประโยชน์ต่อการคิดวิเคราะห์ในการเลือกรับรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ของนักศึกษา อีกทั้งยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีสภาพยืดหยุ่นตามแต่ที่นักศึกษาต้องการ ทำให้นักศึกษาสามารถทบทวนบทเรียนหรือเรียนรู้ได้อย่างอิสระทำให้รู้สึกผ่อนคลาย และด้วยคุณสมบัติของการเชื่อมโยงนักศึกษาหลากหลายระดับเข้าด้วยกันได้นั้นทำให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า ปัจจุบันได้มีการนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะนำมาใช้ร่วมกับวิธีการสอน โดยการออกแบบวิธีการสอนที่ผสมผสานเอาลักษณะเด่นของตัวเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีส่วนในการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ได้ประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดที่ศึกษามานี้ตัวแปรเครือข่ายสังคมออนไลน์ถูกใช้ในฐานะของตัวแปรต้นทั้งหมด และถูกใช้ในการวิจัยเชิงทดลองเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการศึกษาในต่างประเทศนั้นก็ใช้ตัวแปรเครือข่ายสังคมออนไลน์ถูกใช้ในฐานะของตัว

แปรต้นเช่นกัน แต่จะมีรูปแบบของการวิจัยที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ หรือเชิงทดลอง ตามข้อมูลการศึกษาข้างต้น

ดังนั้นจากการศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม โดยมีตัวแปรการกำกับตนเองด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์ และวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วมครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่าง
2. การกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนทั้งหมด 4,312 คน ของโรงเรียนเครือข่ายกลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน

การเลือกตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 77 คน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ในการได้มาซึ่งตัวอย่างที่มีความเหมาะสม ดังนี้

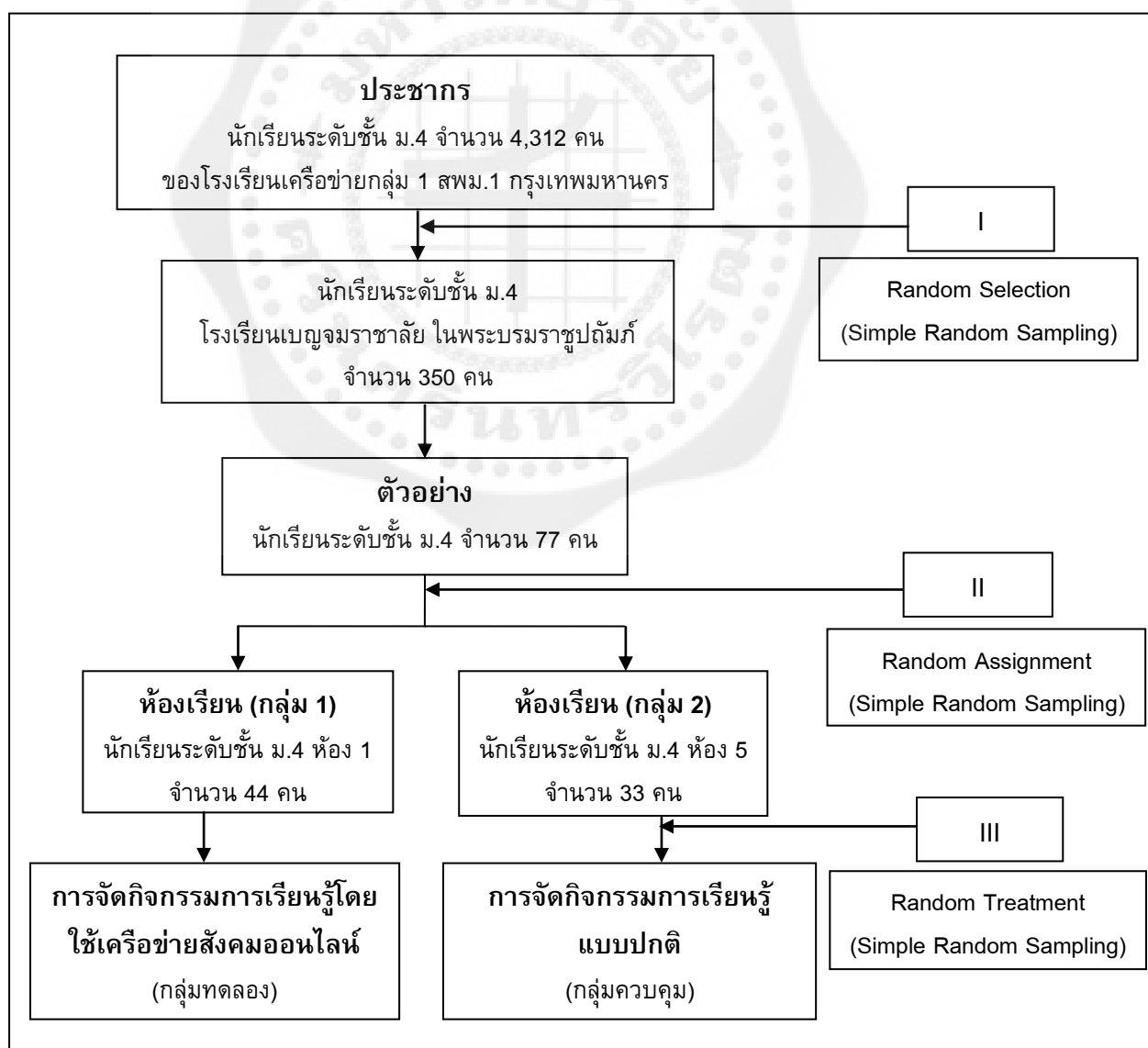
ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจากการสุ่มตัวอย่างจึงได้ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 350 คน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดจำนวนตัวอย่างโดยได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power Version 3.1.9.2 โดยกำหนดค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยของอนุภูมิ คำยัง (2552: 155) ได้ค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.95 กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระบุอำนาจการทดสอบที่ .95 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 68 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 จำนวน 9 คน เพื่อเป็นการป้องกันอัตราการขาดหายของตัวอย่างและเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถ

ปฏิบัติการทดลองในสถานการณ์จริงได้ (สมชาย วรภิเษมกุล. 2554: 183) รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 77 คน

ขั้นตอนที่ 3 การแบ่งตัวอย่างเข้าสูการทดลอง (Random Assignment) ที่ได้มาจากการคำนวณตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power Version 3.1.9.2 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้ตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 (Group 1) และกลุ่มที่ 2 (Group 2) รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 ห้องเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Random Treatment) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 1 จำนวน 44 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 5 จำนวน 33 คน เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยที่ตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกันเนื่องจากการจัดห้องเรียนเป็นแบบละความสามารถของนักเรียน

ภาพประกอบ 6 แสดงการเลือกตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัย

2. การกำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

2.1 เนื้อหา และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาจากสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ในรายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส 31102 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียงลำดับของเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 เรื่อง ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบและโครงสร้างทางสังคม

สัปดาห์ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม

สัปดาห์ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สัปดาห์ที่ 4 เรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย

สัปดาห์ที่ 5 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะและประเภทของวัฒนธรรม

สัปดาห์ที่ 6 เรื่อง วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

สัปดาห์ที่ 7 เรื่อง ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล

สัปดาห์ที่ 8 เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงามและวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งหมด 16 คาบเรียน

2.2 การดำเนินการทดลอง

2.2.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ที่มีกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้ (Paul D. L.; & Jeanne E. O. 2014: 237-238)

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม (Group)	การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดการกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
กลุ่มทดลอง (Group 1)	Obs ₁₁	Tx ₁	Obs ₁₂
กลุ่มควบคุม (Group 2)	Obs ₂₁	Tx ₂	Obs ₂₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

Group 1	คือ	กลุ่มทดลอง
Group 2	คือ	กลุ่มควบคุม
Obs ₁₁	คือ	ผลที่วัดได้ก่อนการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการกำกับตนเองในด้านการเรียนในกลุ่มทดลอง
Obs ₁₂	คือ	ผลที่วัดได้หลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการกำกับตนเองในด้านการเรียนในกลุ่มทดลอง
Obs ₂₁	คือ	ผลที่วัดได้ก่อนการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการกำกับตนเองในด้านการเรียนในกลุ่มควบคุม
Obs ₂₂	คือ	ผลที่วัดได้หลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการกำกับตนเองในด้านการเรียนในกลุ่มควบคุม
Tx ₁	คือ	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
Tx ₂	คือ	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีแบบปกติ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอยู่ 5 ชนิด ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.3 แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

3.5 แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษาแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบถึงหลักการ เป้าหมาย เจตนารมณ์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียน

2) วิเคราะห์เนื้อหาจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในรายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส 31102 เพื่อนำมากำหนดเนื้อหา และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการพัฒนาความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

3.1.2 ขั้นสร้างเครื่องมือ

1) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียน โดยใช้ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 12 ส่วนสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 สาระการเรียนรู้

ส่วนที่ 2 มาตรฐานและตัวชี้วัด

ส่วนที่ 3 สมรรถนะของผู้เรียน

ส่วนที่ 4 สาระสำคัญ

ส่วนที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ (K) ทักษะ/กระบวนการ (P)

และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

ส่วนที่ 6 สาระการเรียนรู้

ส่วนที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โซเชี่ยลคอนสตรัคติวิสต์ของไวทือตส์กับกระบวนการแปลงความรู้เป็นฐานในการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนในขั้นสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การโพสต์ (Post)

ขั้นที่ 2 การแชร์ (Share)

ขั้นที่ 3 คอมเมนต์ (Comment)

ผ่านการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก (Facebook) ตามหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในแต่ละสัปดาห์

ส่วนที่ 8 สื่อการเรียนรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้

ส่วนที่ 9 ภาระงาน และชิ้นงาน

ส่วนที่ 10 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนที่ 11 บันทึกผลหลังการสอน

ส่วนที่ 12 ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3.1.3 ขั้นตอนการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เสนอประธานควบคุมปริมาณนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา หรือเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนสาขาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีรายนามตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมสื่อการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและให้สามารถสื่อความหมายถึงเนื้อหาที่สอนได้อย่างชัดเจนและถูกต้องมากขึ้น

3) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไปใช้กับตัวอย่าง

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษาแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบถึงหลักการ เป้าหมาย เจตนารมณ์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการ

สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียน

2) วิเคราะห์เนื้อหาจากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ ตามคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในรายวิชาสังคมศึกษา 2 รหัสวิชา ส 31102 เพื่อนำมากำหนดเนื้อหา และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

3.2.2 ขั้นสร้าง

1) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติเรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียนโดยใช้ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ประกอบด้วย 12 ส่วนสำคัญ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 สารการเรียนรู้
- ส่วนที่ 2 มาตรฐานและตัวชี้วัด
- ส่วนที่ 3 สมรรถนะของผู้เรียน
- ส่วนที่ 4 สารสำคัญ
- ส่วนที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ (K) ทักษะ/กระบวนการ (P) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
- ส่วนที่ 6 สารการเรียนรู้
- ส่วนที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการบรรยายประกอบสื่อ Power Point ตามหัวข้อที่ผู้วิจัยกำหนดให้ในแต่ละสัปดาห์
- ส่วนที่ 8 สื่อการเรียนรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้
- ส่วนที่ 9 ภาระงาน และชิ้นงาน
- ส่วนที่ 10 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- ส่วนที่ 11 บันทึกผลหลังการสอน
- ส่วนที่ 12 ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3.2.3 ขั้นการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมปริมาณนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของขั้นตอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน

5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา หรือเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนสาขาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีรายนามตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมคำอธิบายของเนื้อหาบางประเด็น และการสรุปเนื้อหาจากสื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น

3) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติไปใช้กับตัวอย่าง

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (ในชั้นเรียนและบนเฟซบุ๊ก) 1. ครูอธิบายขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ และรูปแบบการใช้เฟซบุ๊กในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนฟัง 2. ครูเปิดหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา และให้นักเรียนล็อกอินเข้าเฟซบุ๊กของตนและเปิดหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา และให้นักเรียนเปิดดูคลิปวิดีโอ รูปภาพ หรือข้อความที่ครูแชร์ไว้ให้หน้าเพจเฟซบุ๊ก 3. ครูกำหนดประเด็นคำถามให้นักเรียนที่หน้าเพจเฟซบุ๊ก โดยครูกำหนดระยะเวลาให้นักเรียน 5 นาทีในการเข้าไปโพสต์เพื่อตอบคำถามบนหน้ากระดานสนทนาประเด็นคำถาม 4. ครูสรุปประเด็นและเชื่อมโยงกับประเด็นคำถาม ขั้นสอน (ในชั้นเรียนและบนเฟซบุ๊ก) ขั้นโพสต์ (Post) (บนเฟซบุ๊ก) 5. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละเท่า ๆ กัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับสลากเพื่อเลือกประเด็นหัวข้อที่จะศึกษา 6. ครูมอบหมายประเด็นหัวข้อที่จะศึกษาให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม 7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่หัวข้อที่กลุ่มได้รับ โดยสืบค้นจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มต่างสืบค้นข้อมูลและมา สรุปเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกัน และดำเนินการตั้งประเด็นคำถามของกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ร่วมกันกับเพื่อน	ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. ครูให้นักเรียนดูคลิปวิดีโอ รูปภาพ หรือข้อความ และครูตั้งคำถามและซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ 2. ครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติมเพิ่มเติม เชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน 3. ครูอธิบายเกี่ยวกับประเด็นความรู้ โดยที่ระหว่างสอนครูใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นบางช่วงเวลาระหว่างอธิบาย โดยในแต่ละคำถามครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ตอบคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ โดยครูจะเป็นผู้ถามคำถาม และให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันอภิปราย และร่วมกันสรุป และครูอธิบายเพิ่มเติม 4. ครูแจกใบงานหรือแบ่งกลุ่มให้นักเรียนเริ่มทำกิจกรรมตามที่ครูได้ออกแบบกิจกรรมไว้

ตาราง 2 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
ในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนโพสต์ประเด็นคำถามของกลุ่มขึ้นบนหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา โดยครูจะให้เวลา 10 นาที ขั้นการแชร์ (Share) (ในชั้นเรียนและบน เฟซบุ๊ก) 8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยใช้วิธีการเข้าไปตอบประเด็นคำถามที่กลุ่มอื่นโพสต์เอาไว้ โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันคิดและสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่มีความน่าเชื่อถือได้ของทั้งข้อมูลและแหล่งที่มา เพื่อสรุปเป็นคำตอบของกลุ่ม และนำไปโพสต์คำตอบพร้อมทั้งเว็บไซต์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามในช่องคอมเมนต์ของกลุ่มอื่นจนครบทุกกลุ่ม โดยครูจะให้เวลา 20 นาที 9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มที่เป็นเจ้าของประเด็นคำถามทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลคำตอบและความรู้ที่ได้จากการคอมเมนต์ของเพื่อนในกลุ่มอื่นๆ และนำมาพิจารณาร่วมกันภายในกลุ่มว่าจากคำตอบและข้อมูลของเพื่อนนั้นเพียงพอต่อการตอบคำถามที่กลุ่มของตนเองตั้งไว้หรือไม่ และยังมีประเด็นใดที่จะต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ และให้ดำเนินการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตอบประเด็นคำถามให้ชัดเจนมากขึ้น 10. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากขั้น 9 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอความรู้ของตนเอง (คลิปวิดีโอ / Info Graphic / Mind Mapping) และนำผลงานมาโพสต์ส่งผลงานบนหน้าเว็บเพจ เฟซบุ๊ก รายวิชา โดยครูกำหนดเวลาให้ 30 นาที	5. ครูสรุปความรู้ที่ได้รับจากการทำใบงานหรือกิจกรรม

ตาราง 2 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
ชั้น การ ค อ ม เม น ต์ (Comment) (บนเฟซบุ๊ก) 11. ครูให้นักเรียนแต่ละคนลือกอินเฟซบุ๊กของตนเองและเข้าไปศึกษาผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อผลงานกลุ่มของเพื่อน โดยกำหนดให้นักเรียนต้องคอมเมนต์ใน 3 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 สรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากการศึกษาผลงานของกลุ่มเพื่อน ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของตนเองต่อความรู้ที่ได้รับ ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลงานของกลุ่มเพื่อน โดยครูกำหนดเวลาให้ 30 นาที ขั้นสรุป (ในชั้นเรียน) 12. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปประเด็นความรู้ที่ได้รับ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนบนเฟซบุ๊ก และออกมาแนะนำเสนอเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม โดยครูจะให้เวลากลุ่มละ 2-3 นาทีในการนำเสนอ 13 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ของบทเรียนในแต่ละหัวข้อ โดยครูใช้วิธีการสุ่มตัวแทนนักเรียน 2-3 คนช่วยในการสรุปประเด็นความรู้ และครูแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของนักเรียน ประเมินผลงานกลุ่มของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผลงานของตนเองต่อไป	ขั้นสรุป 6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมและเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อเฉลยข้อคำถามต่าง ๆ ในใบงานหรือจากกิจกรรม และครูอธิบายเพิ่มเติม

3.3 แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขั้นเตรียม

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากหลักสูตรการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสร้างแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมที่ต้องการวัดของความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.3.2 ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) สร้างแบบสอบถามวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเชิงตัวเลข (Numerical Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด ปฏิบัติบ่อยครั้งหรือมีความรู้สึกในระดับมาก ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง ปฏิบัติบางครั้งหรือมีความรู้สึกในระดับน้อย และไม่เคยปฏิบัติเลยหรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคำนวณจำนวนข้อของแบบสอบถามโดยใช้หลักที่ว่าจำนวนข้อของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับตัวอย่างควรมีจำนวนข้อของแบบสอบถามเป็นจำนวน 1.5 เท่าของแบบสอบถามที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ แล้วเหลือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้ข้อคำถามทั้งหมดได้ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคุณลักษณะความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของข้อคำถามไว้ ดังนี้

ระดับคะแนน	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
5 คะแนน	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบางครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด
4 คะแนน	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับมาก	นักเรียนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบางครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับน้อย
3 คะแนน	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
2 คะแนน	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบางครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับน้อย	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับมาก
1 คะแนน	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติบางครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.34 – 5.00	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับสูง
2.67 – 4.33	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับปานกลาง
1.00 – 2.66	นักเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่ำ

2) นำแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสนอประธานควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็น อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หรือสาขาจิตวิทยาทางการศึกษา โดยมีรายนามตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบลักษณะการ

ใช้คำถาม ความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องทางด้านภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การให้คะแนน	ความหมาย
+1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการ
0 คะแนน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการ
-1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการ

โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 41 ข้อ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ที่ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพเหมาะสม และนำข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับแก้ไขภาษาของข้อคำถามบางข้อให้มีความถูกต้อง กระชับ และชัดเจนเพื่อป้องกันพฤติกรรมตามนิยามเชิงปฏิบัติการได้ชัดเจนขึ้น

3) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และข้อคำถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทำการจัดพิมพ์แบบสอบถาม และนำไปเพื่อทดสอบหาคุณภาพต่อไป

4) นำแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ได้จากข้อ 3) ไปทดลองใช้กับตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม

5) นำผลคะแนนที่ได้จากข้อ 4) มาวิเคราะห์หาคุณภาพแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยหาค่าอำนาจจำแนก (r) แบบรายข้อโดยวิธีการหาสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-total Correlation) ได้ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกมากกว่า .20 จำนวน 39 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.71 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.94

6) จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้จริงกับตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
1.	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ถึงแม้ผู้อื่นจะมีความคิดเห็นแตกต่างกับข้าพเจ้าก็ตาม					
2.	ส่วนใหญ่เพื่อนจะยอมรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
3.	ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ					
4.	ข้าพเจ้ากล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานของตนเองและเพื่อนขณะทำงานกลุ่ม					
5.	ข้าพเจ้าสามารถจับประเด็นสำคัญเพื่อแสดงความคิดเห็นได้					

3.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขั้นเตรียม

1) ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.4 – ม.6 ของสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่ ส 2.1.2 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัด
เกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่ ส 2.1.5 วิเคราะห์ความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง
เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล
พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ (K) ให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องสังคมมนุษย์และ
วัฒนธรรมไทยจำนวนทั้งหมด 8 แผน คือ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์กรประกอบและ
โครงสร้างทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะและประเภทของ
วัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง วัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ ของไทยและการ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรม
สากล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และวิธีการเลือก
รับวัฒนธรรมสากล

2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ
และตำราเกี่ยวกับเทคนิคการวัดผล (ชวาล แพรัตกุล. 2552: 140-175)

3) สร้างผังวิเคราะห์โครงสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม
ศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้
มาตรฐานและตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้ (K) เพื่อสามารถสร้างแบบทดสอบให้
ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมด้านการจำการเข้าใจ การประยุกต์ใช้และการวิเคราะห์ ตามแนวคิด
ของเบนจามิน บลูม (Anderson L.W. & Krathwohl D.R.. 2001: 4) เป็นเกณฑ์ในการในการกำหนด
พฤติกรรมที่ต้องการวัดตั้งกล่าวจากหน่วยการเรียนรู้และจำนวนข้อของแบบทดสอบ

ตาราง 3 ผังโครงสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

เนื้อหา / หัวข้อเรื่อง	ระดับพฤติกรรมด้านความรู้				รวม
	การจำ	การเข้าใจ	การประยุกต์ใช้	การวิเคราะห์	
1. ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบทางสังคม และโครงสร้างทางสังคม	2	2	-	3	7
2. สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม	2	2	-	4	8
3. การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	1	5	-	2	8
4. ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย	1	4	1	3	9
5. ความหมาย ความสำคัญ ประเภทของวัฒนธรรม ลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรม	1	2	-	2	5
6. วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย	2	3	-	6	11
7. ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล	1	1	-	1	3
8. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม และวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล	1	2	3	3	9
รวม	11 (18.33 %)	21 (35.00 %)	4 (6.67 %)	24 (40.00 %)	60 (100 %)

4) นำตารางผังโครงสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย เสนอประธานควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาความเหมาะสม

3.4.2 ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบเป็นตัวเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยตามผังโครงสร้างจำนวน 60 ข้อ

2) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอประธานควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่สอนสาขาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอน และสาขาที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการ โดยมีรายนามตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องกับพฤติกรรมด้านความรู้ที่ต้องการวัด ความถูกต้องทางด้านภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การให้คะแนน	ความหมาย
+1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
0 คะแนน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
-1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Consistency : IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ที่ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพเหมาะสม และนำข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมาปรับปรุงแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับแก้ไขภาษาของข้อคำถามบางข้อให้มีความถูกต้อง กระชับ และชัดเจนเพื่อป้องกันระดับพฤติกรรมด้านความรู้ให้ชัดเจนขึ้น และปรับปรุงตัวเลือกบางข้อที่มีการใช้ภาษาที่มีความคลุมเครือสามารถตอบหลายคำตอบให้ชัดเจนขึ้น

3) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และข้อคำถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทำการจัดพิมพ์แบบทดสอบและนำไปเพื่อทดสอบหาคุณภาพต่อไป

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่ได้จากข้อ 3) ไปทดลองใช้กับตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5) นำผลคะแนนที่ได้จากข้อ 4) มาวิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งสามารถจำแนกความสามารถของกลุ่มผู้เรียนได้ และมีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.2-0.8 ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีระดับความยากง่ายเหมาะสมเอาไว้ จำนวน 54 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.97

6) นำผลคะแนนที่ได้จากข้อ 4) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson Reliability) มีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.97

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 32102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

ขั้นการจำ

ข้อ 000. ข้อคำถาม สถาบันใดทำหน้าที่ในการให้ความรู้แก่สมาชิกในช่วงแรกของชีวิต
ตัวเลือก

- 1) สถาบันศาสนา
- 2) สถาบันการศึกษา
- 3) สถาบันครอบครัว
- 4) สถาบันการเมืองการปกครอง

คำตอบ

3) สถาบันครอบครัว เนื่องจากเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูสมาชิกที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อปลูกฝังการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

ขั้นการเข้าใจ

ข้อ 001. ข้อคำถาม ข้อใดเป็นลักษณะพื้นฐานของสังคมมนุษย์ที่ทุกสังคมต้องมี
ตัวเลือก

- 1) การอยู่ร่วมกันเพื่อความอยู่รอด
- 2) การอยู่แยกกันเป็นกลุ่ม ๆ ของคนในสังคม
- 3) สังคมมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตน
- 4) การเปรียบเทียบความสามารถของตนกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

คำตอบ

3) สังคมมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตน เนื่องจากในทุกสังคมจะมีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของตนเองขึ้น และมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้นจากรุ่นสู่รุ่น จนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสังคมนั้น ๆ ในที่สุด

ชั้นการประยุกต์ใช้

ข้อ 002. ข้อคำถาม “ผู้คนส่วนใหญ่นิยมตัดบาตรด้วยข้าวและอาหาร ซึ่งในบางพื้นที่อาจตัดบาตรด้วยสิ่งของอื่นแทน โดยขึ้นอยู่กับเทศกาลและประเพณีของท้องถิ่น” จากข้อความข้างต้น หากเด็กชายณเดชน์ ต้องเข้าร่วมการตัดบาตรทำบุญเนื่องในประเพณีวันเข้าพรรษาที่จังหวัดสระบุรี จะต้องเลือกสิ่งของในข้อใดใส่บาตร

ตัวเลือก

- 1) น้ำผึ้ง
- 2) ข้าวเหนียว
- 3) ข้าวหลามจี
- 4) ดอกของต้นเข้าพรรษา

คำตอบ

4) ดอกของต้นเข้าพรรษา เนื่องจากการตัดบาตรดอกไม้เนื่องในวันเข้าพรรษาถือเป็นประเพณีสำคัญของจังหวัดราชบุรีที่ถือปฏิบัติกันมานาน โดยนิยมใช้ดอกไม้ในการตัดบาตร โดยเฉพาะดอกเข้าพรรษา ซึ่งเป็นไปตามความเชื่อว่าการตัดบาตรด้วยดอกไม้จะได้านิสงส์ที่สูงยิ่งกว่าการใส่บาตรด้วยสิ่งอื่น

ชั้นการวิเคราะห์

ข้อ 003. ข้อคำถาม ผลกระทบในข้อใดที่เกิดจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว

ตัวเลือก

- 1) สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว
- 2) ทำให้สังคมได้สมาชิกที่ไม่มีคุณภาพ
- 3) การขาดระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิต
- 4) การแต่งกายตามกระแสแฟชั่นตะวันตก

คำตอบ

3) การขาดระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิต เนื่องจากสถาบันครอบครัวถือเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในการสร้างแบบแผนของการดำเนินชีวิต หรือเป็นตัวอย่างให้กับสมาชิกได้ยึดถือและปฏิบัติตาม

3.5 แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ขั้นเตรียม

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน จากหลักสูตรการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนตามแนวคิดของซิมเมอร์แมน (Zimmerman B. J. 1998: 73-86) เพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสร้างแบบประเมินการกำกับตนเองในด้านการเรียนของนักเรียน

3) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมที่ต้องการวัดของการกำกับตนเองในด้านการเรียน

3.5.2 ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1) สร้างแบบสอบถามวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเชิงตัวเลข (Numerical Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด ปฏิบัติบ่อยครั้งหรือมีความรู้สึกในระดับมาก ปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง ปฏิบัติบางครั้งหรือมีความรู้สึกในระดับน้อย และไม่เคยปฏิบัติเลยหรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณจำนวนข้อของแบบสอบถามโดยใช้หลักที่ว่าจำนวนข้อของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับตัวอย่างควรจะมีจำนวนข้อของแบบสอบถามเป็นจำนวน 1.5 เท่าของแบบสอบถามที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ แล้วเหลือข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้ข้อคำถามทั้งหมดได้ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคุณลักษณะการกำกับตนเองในด้านการเรียนของข้อคำถามไว้ ดังนี้

ระดับคะแนน	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
5 คะแนน	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยไม่เคยปฏิบัติเลยหรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด
4 คะแนน	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับมาก	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติบางครั้งหรือมีความรู้สึกในระดับน้อย
3 คะแนน	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติค่อนข้างบ่อยหรือมีความรู้สึกในระดับปานกลาง
2 คะแนน	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติบางครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับน้อย	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติบ่อยครั้ง หรือมีความรู้สึกในระดับมาก
1 คะแนน	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยไม่เคยปฏิบัติเลยหรือมีความรู้สึกในระดับน้อยที่สุด	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนโดยปฏิบัติเป็นประจำ หรือมีความรู้สึกในระดับมากที่สุด

และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยการกำกับตนเองในด้านการเรียน ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.34 – 5.00	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนระดับสูง
2.67 – 4.33	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนในระดับปานกลาง
1.00 – 2.66	นักเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนในระดับต่ำ

2) นำแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนเสนอประธานควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็น อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา และจิตวิทยาการศึกษา มีคุณวุฒิปริญญาเอกสาขาการวัดและประเมินผลทางการ ศึกษา และสาขาจิตวิทยาทางการศึกษา โดยมีรายนามตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบลักษณะการ ใช้คำถาม ความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องทางด้าน ภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ต้องการ วัด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การให้คะแนน	ความหมาย
+1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมที่ ต้องการ
0 คะแนน	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและ พฤติกรรมที่ต้องการ
-1 คะแนน	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการและ พฤติกรรมที่ต้องการ

ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ที่ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มี คุณภาพเหมาะสม และนำข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมาปรับปรุง แก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้ปรับแก้ไขภาษาของข้อคำถามบางข้อให้มีความถูกต้อง กระชับ และชัดเจนเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดตามนิยามเชิงปฏิบัติการได้ชัดเจนขึ้น

3) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และข้อคำถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว มาทำการจัดพิมพ์แบบสอบถาม และนำไปเพื่อทดสอบหาคุณภาพต่อไป

4) นำแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนที่ได้จากข้อ 3) ไปทดลองใช้กับ ตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่นำไปใช้ในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม

5) นำผลคะแนนที่ได้จากข้อ 4) มาวิเคราะห์หาคุณภาพแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยหาค่าอำนาจจำแนก (r) แบบรายข้อโดยวิธีการหาวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item - total Correlation) ได้ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกมากกว่า .20 จำนวน 51 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.74 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.92

6) จัดพิมพ์แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน เพื่อนำไปใช้จริงกับตัวอย่าง ตัวอย่างแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
1.	ถ้าข้าพเจ้าพบเจองานที่มีความยาก ข้าพเจ้ามักเลือกทำเฉพาะงานในส่วนที่ง่าย ๆ					
2.	ข้าพเจ้าขอให้ครูช่วยอธิบายอีกครั้ง เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
3.	ข้าพเจ้าปรึกษาเพื่อนและครูเพื่อหาทางออก เมื่อเกิดปัญหาในการเรียนหรือการทำงาน					
4.	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทั้งที่ความคิดนั้นจะไม่ตรงกับความคิดของข้าพเจ้าก็ตาม					
5.	ข้าพเจ้าใช้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้านการเรียนและการทำงานด้วยตนเอง					

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเตรียมห้องและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน (Smartphone) แท็บเล็ต (Tablet) ที่มีแอปพลิเคชันเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ทำข้อตกลงพร้อมทั้งกฎระเบียบต่าง ๆ ในการเรียนร่วมกันในห้องเรียน

2. ชี้แจงวิธีการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ให้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองทราบ

3. วัดผลก่อนการทดลองกับผู้เรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

4. ดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองที่กำหนดไว้ โดยใช้ระยะเวลาในการสอนตามตารางสอนที่ทางโรงเรียนกำหนดในห้องเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลาคาบเรียนละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน รวม 8 สัปดาห์ โดยการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม

เรื่องที่ 2 สถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม

เรื่องที่ 3 การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เรื่องที่ 4 ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการพัฒนาสังคมไทย

เรื่องที่ 5 ความหมาย ความสำคัญ ประเภทของวัฒนธรรม ลักษณะและความสำคัญของวัฒนธรรม

เรื่องที่ 6 วัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

เรื่องที่ 7 ความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมสากล

เรื่องที่ 8 การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงามและวิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

5. หลังจากเรียนครบจำนวน 8 สัปดาห์ แล้วผู้วิจัยดำเนินการวัดผลหลังการทดลองกับผู้เรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือ

1) วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC)

2) วิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบรายข้อ และรายฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

3) วิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) แบบรายข้อของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

4) วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย โดยใช้วิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ด้วยสูตร KR-20

5) วิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่าง และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (α -CoefficientCronbach)

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

1) ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ MANOVA โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ (ยูทซ์ ไกยวรรณ. 2556: 18)

1.1) ตัวแปรตามและตัวแปรร่วมจะต้องเป็นข้อมูลที่อยู่ในมาตรวัดแบบอันตรภาค (IntervalScale) หรือมาตราส่วน (Ratio Scale)

1.2) ตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) ของตัวแปรตามด้วยแผนภูมิการกระจาย (Scatter Diagram)

1.3) ตรวจสอบเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของทุกกลุ่ม (Homogeneity of Covariance Matrices) โดยใช้ Box's Test เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวแปรตามต้องไม่แตกต่างกัน หรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

1.4) ตรวจสอบความแตกต่างของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในแต่ละตัวแปรตามระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ โดยใช้วิธีของ Levene's Test (Levene's Test of Equality Of Error Variances) ซึ่งความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (Error Variance) ของแต่ละชุดตัวแปรตามนั้นต้องมีค่าเท่ากัน คือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

1.5) ทดสอบการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบโค้งปกติ (Normality) ของตัวแปรตาม ด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test โดยต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) จึงหมายถึงตัวแปรตามนั้นมีการแจกแจงข้อมูลแบบเป็นโค้งปกติ

1.6) ตรวจสอบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามด้วย Bartlett's Test Of Sphericity โดยตัวแปรตามต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยผลการทดสอบต้องมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2) วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยายของข้อมูลพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย คะแนน (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย และแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2 โดยใช้คะแนนจากแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย และแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามแบบทางเดียว (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้คะแนนจากแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.2.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) ค่าเฉลี่ย (M)
- 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5.2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่นำมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้สูตรค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence)

2) ค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

3) ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับผลรวมทั้งหมด (Item Total Correlation)

4) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

4.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

4.2) แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α -Coffcient Cronbach)

5.2.3 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

1) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย และคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการ

เรียนเป็นตัวแปรร่วมเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2

2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา 2 ส 31102 เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย และคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วมเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA)

3) เปรียบเทียบขนาดอิทธิพล โดยใช้โปรแกรม Effect Size Calculator โดย Marley W. Watkins. ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายขนาดอิทธิพลของ Jacob Cohen ซึ่งแบ่งเกณฑ์ขนาดอิทธิพลออกเป็น 3 ระดับ (Jacob Cohen. 1988: 285-287) ดังนี้

ขนาดอิทธิพล (d)	ความหมาย
0.2	ระดับน้อย (Small Effect Size)
0.5	ระดับกลาง (Medium Effect Size)
0.8	ระดับมาก (Large Effect Size)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของค่าความแตกต่างระหว่างข้อมูลและค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมยกกำลังสอง (Mean Square)
F	แทน	สถิติทดสอบ (F-test)
p-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)
MIN	แทน	คะแนนต่ำสุด
MAX	แทน	คะแนนสูงสุด
Sk	แทน	ค่าความเบ้
Ku	แทน	ค่าความโด่ง
df	แทน	ระดับความอิสระ (degree of freedom)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษา และเวลาที่ใช้ในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้านวิชาสังคมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ข้อมูลพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่ง ของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

1.3 ข้อมูลพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนและความถี่ ของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

2.1 ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2

2.2 ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษา และเวลาที่ใช้ในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้านวิชาสังคมศึกษา

นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีจำนวนทั้งหมด 44 คน มีที่เรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาอยู่จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 และไม่ได้เรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 88.60 โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองใช้ระยะเวลาในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้านวิชาสังคมศึกษาประมาณเฉลี่ยคนละ 44 นาที โดยมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 26.87 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีจำนวนทั้งหมด 33 คน มีที่เรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาอยู่จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ

9.10 และไม่ได้เรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 โดยนักเรียนในกลุ่มควบคุมใช้ระยะเวลาในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้านวิชาสังคมศึกษาประมาณเฉลี่ยคนละ 43 นาที โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 20.33 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษา และเวลาที่ใช้ในการทบทวนบทเรียนและทำการบ้านวิชาสังคมศึกษา

ตัวอย่าง	N	การเรียนพิเศษ วิชาสังคมศึกษา				เวลาที่ใช้ในการทบทวน บทเรียนและทำการบ้านวิชา สังคมศึกษา (นาที)	
		เรียน		ไม่เรียน		M	SD
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
กลุ่มทดลอง	4	5	11.40	39	88.60	44.20	26.87
	4						
กลุ่มควบคุม	3	3	9.10	30	90.90	43.93	20.33
	3						

1.2 ข้อมูลพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่ง ของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและ หลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยจำแนกข้อมูลทั้ง 3 ตัวแปรออกเป็นดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนการทดลองต่ำสุดเท่ากับ 83 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 179 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 140.88 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.49 ค่าความเบ้เท่ากับ -.32 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .63 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 87 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 183 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 143.18 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.41 ค่าความเบ้เท่ากับ -.25 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .51 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ

ด้านที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 24 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 40

คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.25 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.84 ค่าความเบ้เท่ากับ -.78 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .27 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 34 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 47 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.93 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.95 ค่าความเบ้เท่ากับ -.12 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ -.50 ซึ่งมีค่าความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ

ด้านที่ 3 การกำกับตนเองในด้านการเรียน

เมื่อพิจารณาคะแนนการกำกับตนเองในด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 107 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 228 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 170.90 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 23.47 ค่าความเบ้เท่ากับ -.11 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .76 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 119 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 233 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 182.36 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 23.68 ค่าความเบ้เท่ากับ -.35 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .63 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าความเบ้และค่าความโด่งของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ตัวแปร	N	MIN	MAX	M	SD	Sk	Ku
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้							
ก่อนการทดลอง	44	83	179	140.88	19.49	-.32	.63
หลังการทดลอง	44	87	183	143.18	19.41	-.25	.51
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ก่อนการทดลอง	44	24	40	34.25	3.84	-.78	.27
หลังการทดลอง	44	34	47	40.93	2.95	-.12	-.50
การกำกับตนเองในด้านการเรียน							
ก่อนการทดลอง	44	107	228	170.90	23.47	-.11	.76
หลังการทดลอง	44	119	233	182.36	23.68	-.35	.63

1.3 ข้อมูลพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่ง ของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม โดยจำแนกข้อมูลทั้ง 3 ตัวแปรออกเป็นดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนการทดลองต่ำสุดเท่ากับ 87 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 188 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 134.03 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 20.47 ค่าความเบ้เท่ากับ .34 มีลักษณะเบ้ขวา และค่าความโด่งเท่ากับ 1.35 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 111 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 195 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 144.93 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17.86 ค่าความเบ้เท่ากับ .70 มีลักษณะเบ้ขวา และค่าความโด่งเท่ากับ .60 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ

ด้านที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 15 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 45 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.84 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.75 ค่าความเบ้เท่ากับ -.90 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ 1.33 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 31 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 44 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.24 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.41 ค่าความเบ้เท่ากับ -.24 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ -.81 ซึ่งมีค่าความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ

ด้านที่ 3 การกำกับตนเองในด้านการเรียน

เมื่อพิจารณาคะแนนการกำกับตนเองในด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 113 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 193 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 154.72 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 19.88 ค่าความเบ้เท่ากับ -.10 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ -.31 ซึ่งมีค่าความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ ส่วนคะแนนหลังการทดลองมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 97 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 240 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 175.21 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 28.63 ค่าความเบ้เท่ากับ -.11 มีลักษณะเบ้ซ้าย และค่าความโด่งเท่ากับ .80 ซึ่งมีค่าความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่าความเบ้และค่าความโด่งของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	N	MIN	MAX	M	SD	Sk	Ku
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้							
ก่อนการทดลอง	33	87	188	134.03	20.47	.34	1.35
หลังการทดลอง	33	111	195	144.93	17.86	.70	.60
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ก่อนการทดลอง	33	15	45	33.84	6.75	-.90	1.33
หลังการทดลอง	33	31	44	38.24	3.41	-.24	-.81
การกำกับตนเองในด้านการเรียน							
ก่อนการทดลอง	33	113	193	154.72	19.88	-.10	-.31
หลังการทดลอง	33	97	240	175.21	28.63	-.11	.80

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สรุปได้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มที่นำมาใช้เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีการแจกแจงข้อมูลแบบโค้งปกติจึงสามารถวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไปได้

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเท่าเทียมของตัวอย่างของตัวแปรความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test for independent) โดยพบว่า

ตัวแปรความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 140.88$, $M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 134.03$, $df = 75$, $p\text{-value} = .139$)

ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนเรียนมี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 34.25$, $M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 33.84$, $df = 47.352$, $p\text{-value} = .761$)

ตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนเรียนมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 170.90$, $M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 154.72$, $df = 75$, $p\text{-value} = .002$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเท่าเทียมของตัวอย่างของตัวแปรความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเองในด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน ส่วนตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีการกำกับตนเองในด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีการกำกับตนเองในด้านการเรียนที่สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แสดงให้เห็นว่าตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่มีความเท่าเทียมกัน ดังนั้นตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนจึงมีความเหมาะสมในการเป็นตัวแปรร่วม

2.1 ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุพหุ (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า

จากการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลของตัวแปรตามด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test เพื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ โดยใช้คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน พบว่า คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่า $p\text{-value} = .052$ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า $p\text{-value} = .245$ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลทั้งหมดมีการแจกแจงแบบปกติ

จากการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยใช้สถิติ Box's M พบว่า คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า Box's M = 3.026 p-value = .399 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปรตามทั้งสองตัวมีเมทริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของประชากรมีความเป็นเอกพันธ์กัน และเมื่อทดสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามทั้งสองด้วยสถิติ Levene's Test พบว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p-value = .426) ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน และความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p-value = .140) ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตัวแปรตามโดยใช้สถิติ Bartlett's test of Sphericity พบว่า ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p-value = .000) ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กัน

ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบสถิติ และสามารถทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2 เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยต่อไปได้ ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

Shapiro-Wilk		Statistic	df	p-value
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้		.982	88	.245
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		.972	88	.052
Box's M	F	df1	df2	p-value
3.026	.983	3	1331280.000	.399
Bartlett's test of Sphericity			df	p-value
126.397			2	.000
Levene's Test	F	df1	df2	p-value
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	.641	1	86	.426
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.224	1	86	.140

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรร่วมการกำกับตนเองในด้านการเรียนตามข้อตกลงเบื้องต้นของการเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) พบว่า ตัวแปรร่วมการกำกับตนเองในด้านการเรียนมีอิทธิพลต่อ ตัวแปรตามความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2 มีค่า p-value = .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	สถิติทดสอบ	Value	F	Hypothesis df	Error df	p-value
Intercept	Pillai's Trace	.696	96.185*	2.000	84.000	.000
	Wilks' Lambda	.304	96.185*	2.000	84.000	.000
	Hotelling's Trace	2.290	96.185*	2.000	84.000	.000
	Roy's Largest Root	2.290	96.185*	2.000	84.000	.000
Self Regulated	Pillai's Trace	.531	47.598*	2.000	84.000	.000
	Wilks' Lambda	.469	47.598*	2.000	84.000	.000
	Hotelling's Trace	1.133	47.598*	2.000	84.000	.000
	Roy's Largest Root	1.133	47.598*	2.000	84.000	.000
Time (Test)	Pillai's Trace	.472	37.493*	2.000	84.000	.000
	Wilks' Lambda	.528	37.493*	2.000	84.000	.000
	Hotelling's Trace	.893	37.493*	2.000	84.000	.000
	Roy's Largest Root	.893	37.493*	2.000	84.000	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียนเป็นตัวแปรร่วม พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 37.493$, $p\text{-value} = .000$) ซึ่ง

สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 8

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มในแต่ละตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรด้านการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 2.304$, $p\text{-value} = .133$) โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนเล็กน้อย ($M_{\text{หลังเรียน}} = 143.18$, $M_{\text{ก่อนเรียน}} = 140.88$)

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 75.853$, $p\text{-value} = .000$) โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($M_{\text{หลังเรียน}} = 40.93$, $M_{\text{ก่อนเรียน}} = 34.25$) ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

Source	Dependent Variable	SS	df	MS	F	p-value
Corrected Model	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	985.797	2	492.898	41.585*	.000
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	17031.546	2	8515.773	46.331*	.000
Intercept	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1958.868	1	1958.868	165.268*	.000
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2057.902	1	2057.902	11.196*	.001
Self Regulate	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.569	1	3.569	.301	.585
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	16915.626	1	16915.626	92.031*	.000
Time (Test)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	899.061	1	899.061	75.853*	.000
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	423.516	1	423.516	2.304	.133
Error	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	10007.476	85	11.853		
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	15623.351	85	183.804		
Total	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	126344.000	88			
	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1807939.000	88			

ตาราง 9 (ต่อ)

Source	Dependent Variable	SS	df	MS	F	p-value
Corrected	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1993.273	87			
Total	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	32654.898	87			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของการทดลอง โดยใช้โปรแกรม Effect Size Calculator โดย Marley W.Watkins. พบว่า ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ของการทดลองต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่ากับ 0.1181 (Cohen's $d = 0.1181$) แสดงว่าความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย (Small Effect Size)

และค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ของการทดลองต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.1923 (Cohen's $d = 0.1923$) แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอยู่ในระดับน้อย (Small Effect Size)

2.2 ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA)

การทดสอบข้อตั้งของเบื้องต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียน พบว่า

จากการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลของตัวแปรตามด้วยสถิติ Shapiro-Wilk Test เพื่อทดสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ โดยใช้คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน พบว่า คะแนนความสามารถในการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีค่า $p\text{-value} = .554$ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า $p\text{-value} = .173$ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลทั้งหมดมีการแจกแจงแบบปกติ

จากการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยใช้สถิติ Box's M พบว่า คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า Box's M = 1.052 $p\text{-value} = .796$ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ตัวแปรตามทั้งสองตัวมีเมตริกซ์ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของประชากรมีความเป็นเอกพันธ์กัน และเมื่อทดสอบความแปรปรวนของตัวแปรตามทั้งสองด้วยสถิติ Levene's Test พบว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .145$) ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกัน และความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .375$) ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกัน

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตัวแปรตามโดยใช้สถิติ Bartlett's test of Sphericity พบว่า ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .000$) ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กัน

ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ หลังเรียนทั้งหมดเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบสถิติ และสามารถทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยต่อไปได้ ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

Shapiro-Wilk		Statistic	df	p-value
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้		.986	77	.554
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		.977	77	.173
Box's M	F	df1	df2	p-value
1.052	.340	3	563843.329	.796
Bartlett's test of Sphericity			df	p-value
123.354			2	.000
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2.170	1	75	.145
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.795	1	75	.375

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรร่วมการกำกับตนเองในด้านการเรียนตามข้อตกลงเบื้องต้นของการเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) พบว่า ตัวแปรร่วมการกำกับตนเองในด้านการเรียนมีอิทธิพลต่อ ตัวแปรตามความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Wilks' Lambda มีค่า p-value = .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	สถิติทดสอบ	Value	F	Hypothesis df	Error df	p-value
Intercept	Pillai's Trace	.791	137.799*	2.000	73.000	.000
	Wilks' Lambda	.209	137.799*	2.000	73.000	.000
	Hotelling's Trace	3.775	137.799*	2.000	73.000	.000
	Roy's Largest Root	3.775	137.799*	2.000	73.000	.000
Self Regulated	Pillai's Trace	.446	29.415*	2.000	73.000	.000
	Wilks' Lambda	.554	29.415*	2.000	73.000	.000
	Hotelling's Trace	.806	29.415*	2.000	73.000	.000
	Roy's Largest Root	.806	29.415*	2.000	73.000	.000
Group	Pillai's Trace	.181	8.039*	2.000	73.000	.001
	Wilks' Lambda	.819	8.039*	2.000	73.000	.001
	Hotelling's Trace	.220	8.039*	2.000	73.000	.001
	Roy's Largest Root	.220	8.039*	2.000	73.000	.001

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติในด้านความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีตัวแปรด้านการกำกับตนเองในการเรียนเป็นตัวแปรร่วม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปร

การกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.039$, $p\text{-value} = .001$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 11

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มในแต่ละตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรด้านการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นตัวแปรร่วม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 2.540$, $p\text{-value} = .115$) โดยที่นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เล็กน้อย ($M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 144.93$, $M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 143.18$)

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 13.725$, $p\text{-value} = .000$) โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ($M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 40.93$, $M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 38.24$) ดังรายละเอียดแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามของความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

Source	Dependent Variable	SS	df	MS	F	p-value
Corrected Model	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	11820.366	2	5910.183	29.849*	.000
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	138.522	2	69.261	6.864*	.002
Intercept	ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	5128.415	1	5128.415	25.901*	.000
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2562.365	1	2562.365	253.929*	.000

ตาราง 12 (ต่อ)

Source	Dependent Variable	SS	df	MS	F	p-value
Self Regulate	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	11762.115	1	11762.115	59.403	.445
	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	2.131	1	2.131	.211*	.003
Group	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	503.009	1	503.009	2.540	.115
	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	138.498	1	138.498	13.725*	.000
Error	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	14652.309	74	198.004		
	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	746.725	74	10.091		
Total	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	1621705.000	77			
	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	122729.000	77			
Corrected Total	ความสามารถในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	26472.675	76			
	ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน	885.247	76			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของการทดลอง โดยใช้โปรแกรม Effect Size Calculator โดย Marley W.Watkins. พบว่า ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ของการทดลองต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่ากับ 0.093 (Cohen's $d = 0.093$) แสดงว่า ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติสูงกว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ในระดับน้อย (Small Effect Size)

และค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ของการทดลองต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.853 (Cohen's $d = 0.853$) แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอยู่ในระดับมาก (Large Effect Size)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปร พหุนามแบบทางเดียว โดยผู้วิจัยมีกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัยมีดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ภายหลังการควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ภายหลังการควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนเครือข่ายกลุ่ม 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 4,312 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 77 คน โดยผู้วิจัยเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และใช้การกำหนดจำนวนตัวอย่างโดยได้มาจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power Version 3.1.9.2 โดยกำหนดค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยของอนุกุมิ ค่ายัง (2552: 155) ได้ค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.95 กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระบุอำนาจการทดสอบที่ .95 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 68 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 10 อีกจำนวน 9 คน เพื่อเป็นการป้องกันอัตราการขาดหายของตัวอย่างและเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถปฏิบัติการทดลองในสถานการณ์จริงได้ (สมชาย วรภิเษมกุล. 2554: 183) รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 77 คน และแบ่งตัวอย่างเข้าสูการทดลอง (Random Assignment) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้ตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 (Group 1) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 1 จำนวน 44 คน และกลุ่มที่ 2 (Group 2) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 5 จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2 ห้องเรียน โดยที่ตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเท่าเทียมกันเนื่องจากการจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที จำนวน 8 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียน และผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการ

วิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในรายวิชาสังคมศึกษา 2 ส31102 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรม แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 54 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.97 และมีค่าความเชื่อมั่น ($KR-20$) ของแบบทดสอบเท่ากับ 0.97 แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.71 และมีค่าความเชื่อมั่น (Coefficient – α) ของแบบวัดเท่ากับ 0.94 และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่น (α - Coefficient) ของแบบวัดเท่ากับ 0.92 และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยแบ่งตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Non-Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ Hotelling's T^2 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Multivariate Analysis of Covariance : MANCOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการประยุกต์ใช้แบบแผนการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามในครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 37.493$, $p\text{-value} = .000$) โดยเมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 2.304$, $p\text{-value} = .133$) โดยมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($M_{\text{หลังเรียน}} = 143.18$, $M_{\text{ก่อนเรียน}} = 140.88$) มีค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ในระดับน้อย เท่ากับ 0.1181 (Cohen's $d = 0.1181$) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 75.853$, $p\text{-value} = .000$) โดยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($M_{\text{หลังเรียน}} = 40.93$, $M_{\text{ก่อนเรียน}} = 34.25$) มีค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) อยู่ในระดับน้อย เท่ากับ 0.1923 (Cohen's $d = 0.1923$)

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.039$, $p\text{-value} = .001$) โดยเมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 2.540$, $p\text{-value} = .115$) โดยที่นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ($M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 144.93$, $M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 143.18$) มีค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ในระดับน้อย เท่ากับ 0.093 (Cohen's $d = 0.093$) และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 13.725$, $p\text{-value} = .000$) โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ($M_{\text{กลุ่มทดลอง}} = 40.93$, $M_{\text{กลุ่มควบคุม}} = 38.24$) มีค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 0.853 (Cohen's $d = 0.853$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทยที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการประยุกต์ใช้แบบแผนการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนามในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยเมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเพียงเล็กน้อย และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบภายใต้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโซเซียลคอนสตรัคติวิสต์ของไวร็อตสกีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง เรียนรู้สิ่งใหม่ภายใต้ความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2556: 112) โดยผู้วิจัยได้เพิ่มกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแนวคิดของกระบวนการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge Conversion) 4 ขั้นตอน (Bahra Nicholas, 2001: 170-173) คือ 1) การเปลี่ยนแปลงความรู้โดยกระบวนการทางสังคม (Socialization) ด้วยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติแบ่งปันประสบการณ์ความรู้ที่ตนเองได้รับผ่านการโพสต์ (Post) ประเด็นข้อคำถามที่ตนเองสงสัยและต้องการหาคำตอบและเรียนรู้จากประเด็นคำถามของผู้เรียนคนอื่นในชั้นเรียน 2) การนำความรู้สู่ภายนอก (Externalization) ด้วยการให้ผู้เรียนรู้จักเปรียบเทียบข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูลของตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนเองสงสัย และตัดสินใจคัดเลือกข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือได้ในการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อนำไปสู่การแชร์ (Share) ข้อมูลเพื่อแบ่งปันข้อมูลกับผู้เรียนคนอื่นในชั้นเรียน 3) การผสมผสานความรู้ (Combination) ด้วยการให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนในแต่ละประเด็น ผู้เรียนจะต้องสามารถสรุปประเด็นความรู้เป็นของตนเองผ่านการแสดงความคิดเห็น (Comment) และ 4) การนำความรู้เข้าสู่ภายใน (Internalization) ด้วยการประมวลความรู้และนำเสนอความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียนสร้างสรรค์เป็นผลงานที่แตกต่างกัน โดยที่ผลงานนั้นจะแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนและตอบคำถามในประเด็นที่ผู้เรียนสงสัยตั้งแต่แรกด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฐิสิตา ศิริรัตน์ (2551: 207-230) ที่พบว่า รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนระบบเครือข่ายนั้นมีส่วนช่วยในการ

พัฒนาศักยภาพในตนเองของผู้เรียนโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดเห็นประสบการณ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสนทนาและอภิปรายร่วมกันมากขึ้น ทำให้ได้ความรู้เพิ่มสูงขึ้นจากการติดต่อสื่อสารพูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และด้วยข้อจำกัดบางประการจึงส่งผลทำให้ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยและไม่ได้มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยข้อจำกัดดังนี้

1) เนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อาจเป็นเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและยากต่อการทำความเข้าใจของผู้เรียน เช่น การจัดระเบียบทางสังคม ที่ผู้เรียนต้องวิเคราะห์และแยกแยะองค์ประกอบและประเภทของการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากเพราะผู้เรียนต้องแยกแยะพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้คนในสังคมว่าสิ่งใดเป็นการควบคุมทางสังคม หรือสิ่งใดเป็นการขัดเกลาทางสังคม จากการสังเกตการศึกษาข้อมูลของผู้เรียนยังพบว่ายังมีคลาดเคลื่อนด้านความเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ผู้เรียนต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจค่อนข้างมากซึ่งส่งผลให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้สอนจึงต้องแก้ปัญหาด้วยการอธิบายและยกตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เข้าใจผ่านกระบวนการอธิบายในชั้นเรียนร่วมกับการใช้ผลงานของนักเรียนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมาเป็นสื่อประกอบในการอธิบาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์นั้นได้ถูกต้องและชัดเจน

2) การเข้าถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในบางชั่วโมงเรียน พบว่า บางครั้งมีข้อจำกัดด้านการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถึงแม้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องคอมพิวเตอร์ก็ตาม จึงทำให้ผู้เรียนต้องนำกิจกรรมต่างๆกลับไปทำต่อนอกห้องเรียน จึงอาจทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ได้

3) เมื่อผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านไประยะหนึ่งแล้ว พบว่า ผู้เรียนบางรายยังขาดความสามารถในการตั้งคำถาม การวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูล และการสรุปข้อมูล จึงทำให้บางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่บางครั้งผู้เรียนบางรายเลือกข้อมูลจากความสะดวกในการเข้าถึงเป็นข้อมูลแรกมาใช้โดยผ่านการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมด จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ใช้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบางประเด็นมีความคลาดเคลื่อน และส่งผลต่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไปของผู้เรียน

4) การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์บางรายยังคงเป็นการแสดงความคิดเห็นในประเด็นของการนำเสนอข้อมูลของผู้เรียนร่วมชั้นเรียนเท่านั้น ซึ่งยังขาดการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากผลงานของเพื่อนร่วมชั้น จึงอาจส่งผลทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

5) เมื่อพิจารณาถึงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งในข้อคำถามในแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนรู้นั้นมีทั้งข้อคำถามในเชิงพฤติกรรม และความรู้สึก ดังนั้นเมื่อผู้เรียนตอบแบบวัดจึงอาจเกิดความสับสนและมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้ โดยที่บางครั้งผู้เรียน

นั้นอาจมีความรู้สึกว่าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นแบบกลุ่มจึงทำให้อาจยังไม่ได้ถึงขั้นการลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง จึงอาจทำให้ได้คำตอบของการวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล และสร้างความสนใจที่เป็นการช่วยพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนได้ด้วยตนเองตามระดับความสามารถและลักษณะของการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างอิสระ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถเรียนรู้และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นของตนเองและเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดขึ้น จึงส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิฆัมพร สมรูป (2555: 51-58); วิวัฒน์ เรืองนรา (2555: 61-67); ดวงพร หวานเย็น (2556: 129-132) ที่พบว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ช่วยให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียน เข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และยังมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์จึงส่งผลให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่คะแนนทดสอบหลังการเรียนด้วยเครือข่ายสังคมออนไลน์สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ เมื่อควบคุมตัวแปรการกำกับตนเองในด้านการเรียน โดยเมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนมีความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์หลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเครือข่ายสังคมออนไลน์อาศัยพื้นที่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียนร่วมกัน โดยผู้สอนจะทำหน้าที่ในการแนะนำขั้นตอนในการเรียนรู้และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนให้ได้แสดงออกถึงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ลลิตวิภาส (2554: 69-72) ที่พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการเข้าใช้ชุมชนออนไลน์นั้นประกอบด้วยครูผู้สอน ชุมชนออนไลน์ นักเรียน ปฏิสัมพันธ์ และข้อมูลย้อนกลับ โดยที่จากการบันทึกพฤติกรรมการเข้าใช้ของนักเรียนแล้วพบว่า นักเรียนเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนอยู่ในระดับดีมากจากการเข้าใช้ชุมชนออนไลน์ไม่ว่าจะ

เป็นการทำกิจกรรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความรู้ และสามารถลดข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างของเวลาและสถานที่ได้ ทั้งนี้ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่การเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นสามารถเข้าถึงได้สะดวกและง่ายมากขึ้นจึงเป็นเรื่องยากที่จะสามารถควบคุมการเข้าถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมในการทดลองครั้งนี้ได้อย่างสมบูรณ์โดยปราศจากการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นอกห้องเรียนของผู้เรียนได้ งานวิจัยของพรานภา เวียงคำ (2557: 81-88) ที่พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านความบันเทิงมากที่สุด เนื่องจากแอปพลิเคชันต่าง ๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถดึงดูดให้นักเรียนเกิดความสนใจในการใช้บริการไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง อ่านนิตยสารออนไลน์ เกมต่าง ๆ ส่วนการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านการศึกษานั้นเป็นเรื่องรองลงมา โดยส่วนมากนักเรียนจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อค้นหาข้อมูลในการทำการบ้าน หรือใช้เป็นช่องทางในการส่งไฟล์งาน ส่งการบ้าน ค้นหาข้อมูลด้านการศึกษา และใช้ในการติดต่อสื่อสารกันเป็นลำดับสุดท้าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชีวา เทพพิทักษ์ (2559: 66-77) ที่พบว่า การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีประโยชน์กับนักศึกษาในด้านการพัฒนาการเรียนรู้จากการได้รับความรู้เรื่องต่างๆด้วยตนเองผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ และด้านสังคมในการได้พบเพื่อนใหม่ สังคมใหม่ และส่งเสริมความเข้าใจกับกลุ่มเพื่อน ส่วนการพัฒนาทักษะในด้านอื่นๆจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นเป็นไปได้น้อย

ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโซเซียลคอนสตรัคติวิสต์ของไวร็อตสกี (ทัญญีภัทรา สุดแก้ว, 2554: 66-67) ที่สรุปได้ว่า ผู้เรียนเป็นผู้สร้างกระบวนการเรียนรู้อันนำมาสู่ความรู้ต่างๆด้วยตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และผสมผสานความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่ตนเองมีและนำความรู้นั้นไปใช้ได้ต่อไป โดยผู้เรียนจะรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองภายใต้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณนิภา ปานหนู (2559: 175-181) ที่พบว่า การเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีความหลากหลายทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้และแสดงศักยภาพของตนเองในด้านความคิด การแสวงหาความรู้ การสร้างองค์ความรู้ การกระทำและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันมากกว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการบรรยายเพียงอย่างเดียวส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อาจต้องคำนึงถึงการเข้าถึงในการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นทั้งความพร้อมด้านเทคนิคและตัวผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ปัญหาที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็คือ การใช้งานของระบบอินเทอร์เน็ตที่ขาดความเสถียร ทำให้การจัดการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง และในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สำหรับผู้เรียนบางคนที่ไม่เคยใช้มาก่อนก็ต้องอาศัยเวลาในการทำความคุ้นเคย ซึ่งผู้สอนอาจต้องใช้เวลานานในห้องเรียนในการดูแลให้คำปรึกษาและแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ได้

1.2 การพัฒนาด้านความรู้และทักษะหรือความสามารถของผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้สอนต้องมีเวลาในการตรวจสอบข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะกับผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มากพอเพื่อคอยสนับสนุนและแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

1.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยอาจต้องพึงระวังความโน้มเอียงของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่ได้รับจนทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของผู้เรียน ผู้วิจัยควรนำเสนอแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำทางในการสืบค้นข้อมูลให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เรียนได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วมากขึ้น

2.2 เนื้อหาสาระบางเนื้อหาผู้วิจัยอาจต้องวางแผน และออกแบบการจัดการเรียนรู้ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความยากง่ายของเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามกระบวนการและขั้นตอนได้อย่างต่อเนื่องและครบถ้วน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผู้วิจัยจำเป็นต้องทำความเข้าใจร่วมกับผู้ร่วมวิจัยถึงลักษณะและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เพื่อให้การวิจัยสามารถเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์และเป็นไปตามระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. (2555). สื่อสังคม และเครือข่ายสังคมเพื่อการเรียนการสอน.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม 2555 - ธันวาคม 2555. 1-18
- กิดานันท์ มลิทอง. (2558). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ:
ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- กุลชัย กุลตวนิชและคณะ. (2557). Facebook : การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดโซเซียล
คอนสตรัคติวิสต์. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 41 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน. 367-373
- กุลวิช สมารักษ์. (2556). การเรียนแบบผสมผสานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้กรณีศึกษาด้วย
วิดีโอแชตริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ ค.อม. (เทคโนโลยีการ
เรียนรู้และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าพระนครเหนือ.
- เกศริน วงษ์มัน. (2553). ผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในการเรียนของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนศรีนครินทรวิถียา (พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา) สังกัด
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะ
แนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขนิษฐา บำรุงลาน. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชา
คอมพิวเตอร์กราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญชีวา เทพพิทักษ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ของ
นักศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายใน
จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เจนจิรา ธรรมสุจริต. (2556). ยุทธศาสตร์โครงการพัฒนาทักษะ ICT เพื่อการเรียนรู้สำหรับครูสอนดี.
วิทยานิพนธ์คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยาพร ก่อเกียรติคุณ. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะครู พฤติกรรมผู้นำ การ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับพลวัตการเรียนรู้ของครู
มัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2550). *E-Instructional Design : วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ปาปัดดา และคณะ. (2555). *สื่อสังคมเพื่อการศึกษาสร้างสรรค์ในยุคเครือข่ายสังคม*. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (64-76)
- ชนัดดา พรหมมี. (2550). *ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อวินัยในการฝึกซ้อมกีฬาของนักกีฬาประเภททีมอายุ 12-15 ปี โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนากิตต์ ราชพิบูลย์. (2553). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ค.อม. (ครุศาสตร์เทคโนโลยี)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ชนิธดา เกตุอำไพ. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์บางประการกับการกำกับตนเองในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลธร เวชศาสตร์. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคทกับการสอนแบบธรรมสภาจัจฉา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวาล แพร่ตกุล. (2552). *เทคนิคการวัดผล.พิมพ์ครั้งที่ 7*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ช่อทิพย์ ศรีสุคนธ์รัตน์. (2555). *การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6*. วิทยานิพนธ์ คม. (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ณัฐฐิสิตา ศิริรัตน์. (2551). *รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายตามแนวคิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสำหรับบุคลากรทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ คม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร หวานเย็น. (2556). *การจัดการเรียนการสอนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องการเขียนเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

- ทวีพงศ์ ศรีสุวรรณ. (2553). การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานบนเครือข่ายสังคมออนไลน์วิชาฟิสิกส์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ทิฏฐิภัทรา สุดแก้ว. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ติฉิมพร สมรูป. (2555). การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคกลุ่มร่วมมือ เรื่อง ภัยธรรมชาติของไทยและของโลก ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นักรบ บุญถาวร. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชจรี บุญเกต. (2554). ผลของวิธีกำกับการเรียนบนเว็บและวิธีสอนเสริมในการเรียนแบบผสมผสานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการกำกับตนเองในการเรียนของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด.(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ เลิศมณีพงศ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการทำปรินญานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บดินทร์ วิจารณ์. (2549). การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2549). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส.
- ประพนธ์ ผาสุขยัต. (2550). การจัดการความรู้ฉบับมือใหม่หัดขับ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไย้ไหม.
- ปัทมา ชุมศรี. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พชรกมล เต็มใจ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนแบบซิปปา โมเดลกับการสอนแบบ 4 MAT. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พรานนภา เวียงคำ. (2557). ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การศึกษาวิทยาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์)). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พลรพี ทุมมาพันธ์. (2554). ผลการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมของครูที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง. วิทยานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2548). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2550). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : แฮสส์ ออฟ เคอร์มีส์.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). "สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต". วารสารนักบริหาร, 31(4), 99-103.
- เพ็ญศรี ศรีสวัสดิ์. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนเอ็มเลิร์นนิ่งโดยใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติด้านอีเลิร์นนิ่ง พ.ศ. 2556. วันที่ 5 – 6 สิงหาคม 2556. คณะศึกษาศาสตร์ สุพรรณบุรี: สถาบันการพลศึกษา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพศาล หวังพานิช. (2546). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภิริดี ฤทธิเดช. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบเพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการกำกับตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. วิทยานิพนธ์ คด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธิ์ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2556). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัชฎา ยศบุตร. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิจัย และรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบทอดที่ใช้กระบวนการกลุ่ม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระวี แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณีเฟสบุ๊คกับการพัฒนาผู้เรียน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ฉบับพิเศษประจำปี 2556.5(4)
- ลวพร ทองอยู่เรือน. (2550). ผลของการใช้กลวิธีการกำกับตนเอง ในบทเรียนบนเว็บวิชาวิทยาศาสตร์ในระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีแบบการเรียนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ลัลณ์ลลิต สืบประดิษฐ์. (2551). เปรียบเทียบผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ที่มีสถานการณ์จำลองประกอบบทเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการสอนปกติ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา กุลจิตติภักดี. (2554). การพัฒนาวิทัศน์ เรื่อง มลพิษทางน้ำบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการเรียนแบบร่วมกัน. วิทยานิพนธ์ ค.อม. (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- วิจารณ์ พานิช. (2547). องค์การการเรียนรู้และการจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร
- _____. (2551). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- _____. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.
- วิชุดา รัตนเพียร. (2545). การเรียนการสอนผ่านเว็บ : ทางเลือกใหม่ของเทคโนโลยีการศึกษาไทย. จดหมายข่าวศูนย์สนเทศการเรียนการสอน. 10. 1-3 (ม.ค.-มิ.ย. 2545) : หน้า 17-22
- วรรณนิภา ปานหนู. (2559). การส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (คอมพิวเตอร์ศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- วิลาวัณย์ พรพัชรพงศ์. (2557). การเพิ่มพูนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสมัครงานของ นักศึกษาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ด้วยกลวิธีการใช้สื่อสังคมออนไลน์แบบเฟซบุ๊ก. วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. การประชุมวิชาการมหาสารคามวิจัย ครั้งที่ 10.
- วิวัฒน์ เรืองนรา. (2555). การสร้างบทเรียนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่องระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเสวีวิทยารัชมังคลาภิเษก จังหวัด สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ค.อม. (เทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วาสนา สังข์พุ่ม. (2554). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีเชื่อมโยงนิยม. วารสารการ อาชีวและเทคนิคศึกษา. 1(2), กรกฎาคม – ธันวาคม.
- ศรัณยา อินทภิรมย์. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างห้องเรียนปกติและ บนเครือข่ายสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องระบบการจัดเก็บทรัพยากร สารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ คม. (เทคโนโลยีการจัดการระบบ สารสนเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริลักษณ์ ศรีกันต์. (2552). ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลชลประทานกุล อำเภอพล จังหวัด ขอนแก่น. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวินิต อรรถวุฒิกุล. (2551). การพัฒนากระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์สนับสนุน การเรียนรู้อย่างร่วมมือตามแนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อสร้างพฤติกรรมการสร้าง ความรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาริการ, กระทรง. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์สารสนเทศการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2557). สถิติการใช้ Social Media ของคนไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://ridcnrct.blogspot.com/p/blog-page_18.html. (วันที่ค้นข้อมูล : 17 สิงหาคม 2558).
- สถาพร สุ่มสุข. (2554). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองด้านความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย วรกิจเกษมกุล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ ครั้งที่ 3). อุตรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมสรรค์ กันยาหลง. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา).บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

สุชาติ ลลิตวิภาส. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นการเข้าใช้ชุมชนออนไลน์ เรื่อง โปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอัสสัมชัญ ประถม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรัชมา ไชยกาล. (2553). *ผลของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนบล็อกด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องตามหลักการ นำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.วิทยานิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพมหานคร :บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

สุภาวดี คำนาดี. (2551). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการกำกับตนเองสำหรับการจัดการเรียนการสอน คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

แสงเดือน ผ่องพุ่ม. (2556). *บทความวิชาการ เรื่อง สื่อสังคมออนไลน์ : แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้.วารสารสารวุฒิสภา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ปีที่ 3 ฉบับที่ 20 ตุลาคม 2556.*

อนุภูมิ ค่ายัง. (2552). *การประยุกต์ใช้แบบแผนการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมสำหรับตรวจสอบผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการพัฒนาความรู้ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต : กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

อานวัณณ์ บุตรจันทร์. (2552). *ผลการสอนเสริมด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีในการกำกับตนเองใน รายวิชาการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการกำกับตนเองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ คม. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

อัจฉรา บุญชุม. (2556). *การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์เพื่อการสื่อสาร ด้านการป้องกันควบคุมโรคเบาหวานสำหรับนักวิชาการสาธารณสุข.วิทยานิพนธ์ วท.ด. (วิทยาศาสตร์การกีฬา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- อุทุมพร จามรมานและคณะ. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชา 24402 การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกภพ คณะฤทธิ์. (2556). ศึกษาการเรียนการสอนพหุศิลป์ศึกษาเชิงแบบแผนร่วมกับสื่อสังคม (Social Media) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกญา แววกักดี. (2555). รูปแบบการสอนเชิงบูรณาการเครือข่ายสังคมที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Anderson, L. W. and Krathwohl, D. R., et al (Eds.). (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Allyn & Bacon. Boston. MA (Pearson Education Group)
- Amy Hutchison & Wei Wang. (2012). *Blogging within a social networking site as a form of literature response in teacher education course*. Educational Media International Vol. 49, No. 4, December 2012, 263 – 275.
- Anita W. (2007). *Education Psychology*. 10th edition. Person Education.
- Bahra Nicholas. (2001). *Competitive knowledge management*. New York : Palgrave Houndmills.
- Baumeister S. Roy & Matthew Gailliot & C. Nathan DeWall and Megan Oaten. (2006, December). *Self-Regulation and Personality: How Interventions Increase Regulatory Success, and How Depletion Moderates the Effects of Traits on Behavior*. Journals of Personality. 74(6) : 1773-1802.
- Bloom S. Benjamin. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York :Kingsport Press.
- Caprara, G. Vand Other. (2008). *Longitudinal analysis of the role of perceived self-efficacy for self-regulated learning in academic continuance and achievement*. Journal of Educational Psychology. Vol 100(3). Aug 2008. 525-534.
- Cho-Hee Yoon. (2009). *Self-Regulated Learning and Instructional Factors in the Scientific Inquiry of Scientifically Gifted Korean Middle School Students*. Gifted Child Quarterly. 53(3): 203-216.
- Cohen J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. 2nd ed. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

- Contantin Bratianu & Ivona Orzea. (2013). *Knowledge Strategies in Using Social Networks*. Management Dynamics in the Knowledge Economy Journal. College of Management: National University of Political Studies and Public Administration. May. vol.1(1). P.25-38.
- Davic J. Skyrme. (2004). *Information Managers: Do We Need Them?*. [Online]. www.skyrme.com/kmpresentations/online_2004.pdf.
- Dron J. & Anderson T. (2009). *Lost in social space: Information retrieval issues in Web 1.5*. Journal of Digital Information. 10(2) Retrieved. Jan 2009. P.1-15.
- Jones H. & Bissoonauth Bedford A. (2008). *Developing a bilingual blog as a platform for language learning in French: A pilot study*. Proceedings of the Second Emerging Technologies Conference 2008 (pp. 112-119).
- Joosten, Tanya. (2012). *Social media for educators*. Wiley/Jossey-Bass, San Francisco.
- Boyd, d. m. and Ellison, N. B. (2007). 'Social network sites: Definition, history, and scholarship', Journal of Computer-Mediated Communication Vol. 13, Issue 1, p210-230, Blackwell.
- Junco R., Heiberger G. and Loken E. (2010). *The effect of twitter on college student engagement and grades*. Communication Technology in Education.
- Kermally Sultan. (2002). *Effective knowledge management: A best practice blueprint*. Chichester. UK : John Wiley & Sons.
- Kharabsheh R. (2007). *Antecedents of knowledge sharing*. Electronic Journal of Knowledge Management. Vol.5. 4 (Special Issue).
- Kommers, P.A.M. (2011). A global concern. In R. Kvasnicka (Ed.), *Information and Communication Technology in Education* (pp. 11-15). Roznov pod Radhostern: Universitas Ostraviensis.
- George Siemens. (2008). *Learning and Knowing in Networks: Changing roles for Educators and Designers*. ITFORUM for Discussion January 27, 2008 from itforum.coe.uga.edu/Paper105/Siemens.pdf
- Megan Poore. (2013). *Using Social Media in the Classroom*. SAGE Publications Ltd. 288
- MuhammadK.K., Norlida A. and Mohamad J.Z.A. (2010). *Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education?*. The internet and Higher Education Vol. 13 (4). December 2010. PP.179-187

- Nicole B. Ellison, Jennifer L. Gibbs and Matthew S. Weber. (2015). *The Use of Enterprise Social Network Sites for Knowledge Sharing in Distributed Organizations: The Role of Organizational Affordances*. American Behavioral Scientist. Jan 2015. Vol. 59 Issue 1. P.103-123. 21P.
- Leedy P. D., Ormrod J. E. (2014). *Practical Research Planning and Design*. Published January 1st 2012 by Pearson Education
- Philippe Byosiére, Denise J. Luethge. (2008). *Knowledge domains and knowledge conversion: an empirical investigation*. Journal of Knowledge Management. Vol.12. Iss: 2. P.67-78.
- Pilot & Hungler. (1998). *Understanding Self-Regulation Learning*. California : Jossey-Bass.
- Rob James. (2012). *Using Social Media In The Classroom for Real-World Learning*. Edutopia e-Journals. 7 May 2012. P.1-10.
- Ruey S. (2010). *A case study of constructivist instructional strategies for adult online learning*. British Journal of Education Technology. 41(5). P.706-720.
- Shih-Ming Pi, Chen-Huei Chou and Hsiu-Li Liao. (2013). *A study of Facebook Groups member knowledge sharing*. Computers in Human Behavior. Volume 29. Issue 5. September 2013. P.1971-1979.
- Stan Bumgardner and Kirk Knestis. (2011). *Social Networking as a Tool for Student and Teacher Learning*. District administration Journals. May 2011. P.1-5.
- Sungur S. & Tekkaya C. (2010). *Effects of Problem-Based Learning and Traditional Instruction on Self-Regulated Learning*. The Journal of Educational Research. Volume 99. Issue 5. 2010 P.307-320.
- Ugochi I.N., Akmar I.M., and Fauzi A.K.A. (2013). *Knowledge sharing behaviour of postgraduate students in University of Malaya*. The Electronic Library. Vol.31 Iss : 6. P.713-726.
- Wagner Ronald. (2011). *"Social Media Tools for Teaching and Learning"* Athletic Training Education Journal. 6(1) (January – March 2011) : 51 – 52
- Zimmerman J. Barry. (1989). *A Social cognitive view of self-regulated academic learning*. Journal of Educational Psychologist. 36(3): 147-151.
- Zimmerman J. Barry. (1990). *Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview*. Journal of Educational Psychologist. 25(1): 3-17.
- Zimmerman J. Barry. (1990). *Student differences in Self-Regulated Learning: Relating Grade, Sex and Giftness to Self-Efficacy and Strategy Use*. Journal of Educational Psychologist. 82(1): 51-59.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร	ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์และสังคม
วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่ณารมย์เลิศ	ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อาจารย์ ดร.ยุวรี ผลพันธิน	ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. อาจารย์ ดร.อัญชลี สุขในสิทธิ์	ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุปบล	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชติศรีมี จันทน์สุนทร	อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.เกศินี คุรุณาสวัสดิ์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.กานต์วี บุษยานนท์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะนา	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. อาจารย์ ดร.ชัยรัตน์ โตศิลา	ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศร 0519.12/3319

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เนื่องด้วย นายอลงกรณ์ อัครโสวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ ปรินญาณินพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สวทันพรกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปรึกษาปรินญาณินพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอลงกรณ์ อัครโสวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิทางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 529 1464

ที่ ศธ 0519.12/ 0336

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ มิถุนายน 2559

เรื่อง ขออนุญาตบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องด้วย นายอลงกรณ์ อัสวโสวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา
ศักยภาพมนุษย์ (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
ที่มีต่อความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 : การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม” โดยมี อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.กานต์วี บุษยานนท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงาน
ในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้
นายอลงกรณ์ อัสวโสวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธิธำรง)

คณะบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 529 1464

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (KR-20)
- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (α -Coffcient)
- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน
- ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน (α -Coffcient)

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด (IOC) ของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
4	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
5	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
13	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
16	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	คัดเลือก
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
20	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
25	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	คัดเลือก
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
31	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
39	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	คัดเลือก
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
46	+1	0	+1	+1	0	3	0.60	คัดเลือก
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
54	+1	0	+1	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
59	+1	+1	+1	0	0	3	0.60	คัดเลือก
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก

จากตาราง 13 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 60 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสามารถคัดเลือกนำไปใช้ได้

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ผลการวิเคราะห์	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
1	0.44	ผ่านเกณฑ์	0.62	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
2	0.50	ผ่านเกณฑ์	0.71	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
3	0.36	ผ่านเกณฑ์	0.51	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
4	0.24	ผ่านเกณฑ์	0.38	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
5	0.46	ผ่านเกณฑ์	0.63	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
6	0.50	ผ่านเกณฑ์	0.63	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
7	0.46	ผ่านเกณฑ์	0.66	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
8	0.58	ผ่านเกณฑ์	0.74	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
9	0.70	ผ่านเกณฑ์	0.97	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
10	0.66	ผ่านเกณฑ์	0.92	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
11	0.60	ผ่านเกณฑ์	0.83	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
12	0.60	ผ่านเกณฑ์	0.16	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
13	0.64	ผ่านเกณฑ์	0.86	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
14	0.66	ผ่านเกณฑ์	0.92	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
15	0.68	ผ่านเกณฑ์	0.97	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
16	0.02	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.14	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
17	0.34	ผ่านเกณฑ์	0.48	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
18	0.64	ผ่านเกณฑ์	0.89	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
19	0.20	ผ่านเกณฑ์	0.36	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
20	0.40	ผ่านเกณฑ์	0.61	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
21	0.24	ผ่านเกณฑ์	0.39	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
22	0.40	ผ่านเกณฑ์	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
23	0.40	ผ่านเกณฑ์	0.48	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
24	0.60	ผ่านเกณฑ์	0.76	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
25	0.52	ผ่านเกณฑ์	0.72	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
26	0.54	ผ่านเกณฑ์	0.74	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
27	0.40	ผ่านเกณฑ์	0.54	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
28	0.68	ผ่านเกณฑ์	0.93	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก ง่าย (p)	ผลการ วิเคราะห์	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ผลการ วิเคราะห์	ผลการพิจารณา
29	0.44	ผ่านเกณฑ์	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
30	0.52	ผ่านเกณฑ์	0.65	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
31	0.36	ผ่านเกณฑ์	0.52	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
32	0.38	ผ่านเกณฑ์	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
33	0.30	ผ่านเกณฑ์	0.41	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
34	0.36	ผ่านเกณฑ์	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
35	0.30	ผ่านเกณฑ์	0.45	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
36	0.20	ผ่านเกณฑ์	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
37	0.50	ผ่านเกณฑ์	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
38	0.48	ผ่านเกณฑ์	0.66	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
39	0.38	ผ่านเกณฑ์	0.54	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
40	0.20	ผ่านเกณฑ์	0.33	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
41	0.42	ผ่านเกณฑ์	0.60	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
42	0.08	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.21	ผ่านเกณฑ์	คัดออก
43	0.62	ผ่านเกณฑ์	0.86	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
44	0.24	ผ่านเกณฑ์	0.29	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
45	0.50	ผ่านเกณฑ์	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
46	0.54	ผ่านเกณฑ์	0.71	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
47	0.52	ผ่านเกณฑ์	0.70	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
48	0.40	ผ่านเกณฑ์	0.52	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
49	0.64	ผ่านเกณฑ์	0.85	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
50	0.26	ผ่านเกณฑ์	0.41	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
51	0.08	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.21	ผ่านเกณฑ์	คัดออก
52	0.38	ผ่านเกณฑ์	0.49	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
53	0.48	ผ่านเกณฑ์	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
54	0.14	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.32	ผ่านเกณฑ์	คัดออก
55	0.58	ผ่านเกณฑ์	0.78	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
56	0.68	ผ่านเกณฑ์	0.97	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
57	0.20	ผ่านเกณฑ์	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก ง่าย (p)	ผลการ วิเคราะห์	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ผลการ วิเคราะห์	ผลการพิจารณา
58	0.56	ผ่านเกณฑ์	0.77	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
59	0.42	ผ่านเกณฑ์	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
60	0.08	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.09	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก

จากตาราง 14 พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านเกณฑ์และสามารถคัดเลือกนำไปใช้ได้มีจำนวน 54 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.97 และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.97 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้ในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 54 ข้อ

ตาราง 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัด
ความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
11	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
21	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
25	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
27	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
28	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
29	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
30	+1	+1	0	0	+1	3	0.60	คัดเลือก
31	+1	0	0	0	0	1	0.20	คัดออก
32	+1	0	0	0	0	1	0.20	คัดออก
33	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
35	0	+1	+1	0	0	2	0.40	คัดออก
36	0	+1	+1	0	+1	3	0.60	คัดออก
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
41	0	+1	+1	0	0	2	0.40	คัดออก
42	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
43	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
44	+1	+1	0	0	0	2	0.40	คัดออก
45	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
46	+1	+1	0	0	0	2	0.40	คัดออก
47	+1	+1	0	0	0	2	0.40	คัดออก
48	+1	+1	0	0	0	2	0.40	คัดออก
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก

จากตาราง 15 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง 50 ข้อ มีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 41 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสามารถคัดเลือกนำไปใช้ได้

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
1	0.29	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
2	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
3	0.33	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
4	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
5	0.50	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
6	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
7	0.53	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
8	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
9	0.60	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
10	0.79	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
11	0.56	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
12	0.71	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
13	0.28	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
14	0.30	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
15	0.53	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
16	0.56	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
17	0.69	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
18	0.65	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
19	0.62	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
20	0.60	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
21	0.70	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
22	0.58	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
23	0.54	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
24	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
25	0.41	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
26	0.67	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
27	0.48	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
28	0.43	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
29	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
30	0.35	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
31	0.60	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
32	0.19	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
33	0.46	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
34	0.48	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
35	0.66	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
36	0.60	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
37	0.68	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
38	0.71	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
39	0.19	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
40	0.41	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
41	0.56	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

จากตาราง 16 พบว่า แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ผ่านการคัดเลือกนำไปใช้ได้มีจำนวน 39 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 – 0.71 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.94 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปใช้ในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 39 ข้อ

ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดการ
กำกับตนเองในด้านการเรียน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
7	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
26	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	คัดเลือก
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
32	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	คัดเลือก
55	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
56	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
57	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
58	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
59	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก
60	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	คัดเลือก

จากตาราง 17 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนทั้ง 60 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระหว่าง 0.80 – 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามมีความเที่ยงตรงสามารถคัดเลือกนำไปใช้ได้

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
1	0.27	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
2	0.12	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
3	0.54	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
4	0.11	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
5	0.01	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
6	0.35	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
7	0.46	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
8	0.68	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
9	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
10	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
11	0.64	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
12	0.22	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
13	0.74	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
14	0.01	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
15	0.58	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
16	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
17	0.32	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
18	0.62	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
19	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
20	0.52	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
21	0.34	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
22	0.41	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
23	0.18	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
24	0.18	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
25	0.45	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
26	0.16	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
27	0.23	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
28	0.26	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
29	0.55	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
30	0.63	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
31	0.29	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
32	0.67	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
33	0.50	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
34	0.40	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
35	0.44	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
36	0.30	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
37	0.24	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
38	0.25	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
39	0.61	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
40	0.38	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
41	0.39	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
42	0.31	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
43	0.58	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
44	0.40	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
45	0.59	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
46	0.44	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
47	0.32	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
48	0.32	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
49	0.47	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
50	0.36	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
51	0.39	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
52	0.53	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
53	0.11	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
54	0.23	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
55	0.17	ไม่ผ่านเกณฑ์	คัดออก
56	0.53	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
57	0.74	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
58	0.57	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก
59	0.53	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ผลการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
60	0.55	ผ่านเกณฑ์	คัดเลือก

จากตาราง 18 พบว่า แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนที่ผ่านการคัดเลือกลงไปใช้ได้ มีจำนวน 51 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.74 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.92 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียนไปใช้ในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 51 ข้อ

ภาคผนวก ง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
และคะแนนการกำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตาราง 19 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคะแนนการ
กำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง

คนที่	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การกำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การ กำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน
1	37	132	181	44	183	190
2	31	138	165	44	137	166
3	38	149	202	42	155	220
4	38	125	166	44	121	173
5	39	150	180	45	157	209
6	38	83	135	44	116	139
7	36	141	161	40	133	169
8	39	122	172	44	132	160
9	38	135	160	42	145	181
10	37	145	180	40	152	174
11	40	145	153	43	139	181
12	36	129	140	44	142	216
13	39	142	169	45	135	179
14	39	116	176	42	134	184
15	33	160	187	41	156	197
16	35	113	125	40	87	119
17	33	117	165	39	155	192
18	36	167	185	45	156	185
19	36	154	150	39	136	181
20	33	143	152	39	112	169
21	36	123	143	39	138	181
22	35	131	156	47	125	150
23	34	177	217	45	144	212
24	31	116	107	38	117	128
25	28	151	171	38	141	193

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การกำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การ กำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน
26	24	146	149	40	159	195
27	34	117	155	37	123	168
28	32	166	193	39	167	218
29	36	114	166	43	120	158
30	37	171	228	40	166	233
31	32	157	204	37	165	182
32	26	136	180	40	144	188
33	36	162	174	40	158	212
34	32	170	184	42	166	193
35	35	153	174	40	140	172
36	31	133	186	44	134	182
37	34	136	198	39	142	199
38	33	145	176	39	135	164
39	31	142	178	34	147	183
40	34	136	150	37	124	166
41	26	136	159	38	143	168
42	39	179	207	41	181	197
43	28	146	182	35	165	183
44	32	150	179	43	173	215

ตาราง 20 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และคะแนนการ
กำกับตนเองในด้านการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนในกลุ่มควบคุม

คนที่	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การกำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การ กำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน
1	26	115	178	33	144	146
2	32	115	178	39	130	163
3	42	148	162	43	162	170
4	34	146	190	37	136	172
5	15	130	173	31	151	213
6	36	117	149	37	169	158
7	42	130	167	40	127	153
8	41	123	145	43	136	142
9	30	166	156	33	134	167
10	45	145	176	42	144	203
11	42	139	171	41	168	196
12	33	106	152	42	111	136
13	40	137	141	41	138	199
14	37	123	119	43	141	97
15	33	87	113	35	137	190
16	40	138	193	44	163	217
17	34	127	152	41	150	172
18	33	95	122	35	125	139
19	34	188	241	38	195	240
20	33	129	144	36	136	169
21	31	129	144	40	134	171
22	33	129	134	40	145	183
23	27	177	199	35	174	204
24	41	146	170	38	170	214
25	41	160	160	41	123	170

ตาราง 20 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การกำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน	ความสามารถ ในการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การ กำกับ ตนเองใน ด้านการ เรียน
26	37	132	182	40	144	185
27	17	141	172	33	141	215
28	27	146	148	39	139	161
29	35	132	157	37	152	161
30	34	130	163	37	125	162
31	29	130	163	36	125	169
32	28	125	167	34	163	165
33	35	142	193	38	151	180

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง สังคมมนุษย์
รหัสวิชา ส 31102	รายวิชา สังคมศึกษา 2	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หัวข้อเรื่อง ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบ และโครงสร้างทางสังคม		จำนวน 2 คาบ (100 นาที)

1. สาระที่2: หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ส 2.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

4. สมรรถนะการเรียนรู้

- 4.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 4.2 ความสามารถในการคิด
- 4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. สาระสำคัญ

มนุษย์จัดเป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่ต่างต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนในสังคมนั้นๆ ดังนั้นในแต่ละสังคมจึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก จัดระเบียบของกลุ่ม หรือกำหนดสถานภาพของกลุ่มตามบทบาทและหน้าที่ของตน อันเป็นโครงสร้างทางสังคมขึ้นเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

6. จุดประสงค์การเรียนรู้

6.1 ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถ

- 6.1.1 อธิบายความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของสังคมมนุษย์ได้
- 6.1.2 อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมมนุษย์ได้
- 6.1.3 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมของมนุษย์ได้

6.2 ด้านทักษะ / กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ

6.2.1 ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้

6.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียนมี

6.3.1 ระเบียบวินัยในการเรียน

6.3.2 การใฝ่เรียนรู้

6.3.2 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สารการเรียนรู้

7.1 ความหมายของสังคมมนุษย์

7.2 หลักการอยู่ร่วมกันในสังคม

7.3 องค์ประกอบของสังคมมนุษย์

7.4 หน้าที่ของสังคม

7.5 ความแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์และสังคมสัตว์

7.6 ความหมายของโครงสร้างทางสังคม

7.7 องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม

8. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์)

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (ในชั้นเรียนและบนเฟซบุ๊ก)

8.1.1 ครูอธิบายขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ และรูปแบบการใช้เฟซบุ๊กในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนฟัง

8.1.2 ครูเปิดหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา และให้นักเรียนล็อกอินเข้าเฟซบุ๊กของตนและเปิดหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา และให้นักเรียนเปิดดูคลิปวิดีโอ เรื่อง AIS “Always There” ที่ครูแชร์ไว้ให้หน้าเพจเฟซบุ๊ก

8.1.3 ครูกำหนดประเด็นคำถามให้นักเรียนที่หน้าเพจเฟซบุ๊ก ดังนี้ “นักเรียนคิดว่าจากคลิปวิดีโอสะท้อนให้เห็นถึงคำว่า “สังคม” อย่างไรบ้าง แนวคำตอบ การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม และจากคลิปวิดีโอแสดงออกให้เห็นถึงสภาพและบทบาทอะไรบ้างในสังคม” แนวคำตอบ สภาพภาพและบทบาทของการเป็นพ่อกับลูก โดยครูกำหนดระยะเวลาให้นักเรียน 5 นาทีในการเข้าไปโพสต์เพื่อตอบคำถามบนหน้ากระดานสนทนาประเด็นคำถาม

8.1.4 ครูสรุปประเด็นและเชื่อมโยงให้เห็นถึงลักษณะของการเป็นสังคมที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และในสังคมนั้นประกอบด้วยคนหลายกลุ่มที่มีสภาพภาพและบทบาทที่แตกต่างกัน แต่ล้วนแล้วอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยกัน และเป็นตัวขับเคลื่อนสังคมนั้นๆ

8.2 ขั้นสอน (ในชั้นเรียนและบนเฟซบุ๊ก)

8.2.1 ขั้นโพสต์ (Post) (บนเฟซบุ๊ก)

8.2.1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาจับสลากเพื่อเลือกประเด็นหัวข้อที่จะศึกษา

8.2.1.2 ครูมอบหมายประเด็นหัวข้อที่จะศึกษาให้กับนักเรียนดังนี้

กลุ่มที่ 1 หัวข้อ ความหมายของสังคมมนุษย์

กลุ่มที่ 2 หัวข้อ หลักการอยู่ร่วมกันในสังคม

กลุ่มที่ 3 หัวข้อ องค์ประกอบของสังคมมนุษย์

กลุ่มที่ 4 หัวข้อ หน้าที่ของสังคม

กลุ่มที่ 5 หัวข้อ ความแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์และสังคมสัตว์

กลุ่มที่ 6 หัวข้อ ความหมายของโครงสร้างทางสังคม

กลุ่มที่ 7 หัวข้อ องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม

8.2.1.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล สืบค้นข้อมูลตามประเด็นที่หัวข้อที่กลุ่มได้รับโดยสืบค้นจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มต่างสืบค้นข้อมูลและมาสรุปเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกัน และดำเนินการตั้งประเด็นคำถามของกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิเคราะห์ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนโพสต์ประเด็นคำถามของกลุ่มขึ้นบนหน้าเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา โดยครูจะให้เวลา 10 นาที

8.2.2 ขั้นการแชร์ (Share) (บนเฟซบุ๊กและในชั้นเรียน)

8.2.2.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยใช้วิธีการเข้าไปตอบประเด็นคำถามที่กลุ่มอื่นโพสต์เอาไว้ โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันคิดและสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่มีความน่าเชื่อถือได้ของทั้งข้อมูลและแหล่งที่มา เพื่อสรุปเป็นคำตอบของกลุ่ม และนำไปโพสต์คำตอบพร้อมทั้งเว็บไซต์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามในช่องคอมเมนต์ของกลุ่มอื่นจนครบทั้ง 7 กลุ่ม โดยครูจะให้เวลา 20 นาที

8.2.2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มที่เป็นเจ้าของประเด็นคำถามทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลคำตอบและความรู้ที่ได้จากการคอมเมนต์ของเพื่อนในกลุ่มอื่นๆ และนำมาพิจารณาร่วมกันภายในกลุ่มว่าจากคำตอบและข้อมูลของเพื่อนนั้นเพียงพอต่อการตอบคำถามที่กลุ่มของตนเองตั้งไว้หรือไม่ และยังมีประเด็นใดที่จะต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ และให้ดำเนินการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตอบประเด็นคำถามให้ชัดเจนมากขึ้น

8.2.2.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากขั้น 8.5.2.1 และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอความรู้ของตนเอง (คลิปวิดีโอ / Info Graphic / Mind Mapping) และนำผลงานมาโพสต์ส่งผลงานบนหน้าเว็บเพจเฟซบุ๊กรายวิชา โดยครูกำหนดเวลาให้ 30 นาที

8.2.3 ขั้นการคอมเมนต์ (Comment) (บนเฟซบุ๊ก)

8.2.3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละคนล็อกอินเฟซบุ๊กของตนเองและเข้าไปศึกษาผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อผลงานกลุ่มของเพื่อน โดยกำหนดให้นักเรียนต้องคอมเมนต์ใน 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 สรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากการศึกษาผลงานของกลุ่มเพื่อน

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของตนเองต่อความรู้ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 3 ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลงานของกลุ่มเพื่อน

โดยครูกำหนดเวลาให้ 30 นาที

8.6 ขั้นสรุปผล (ในชั้นเรียน)

8.6.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปประเด็นความรู้ที่ได้รับ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆในชั้นเรียนบนเฟซบุ๊ก และเตรียมออกมานำเสนอเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนหน้าชั้นเรียนจนครบทั้ง 7 กลุ่ม โดยครูจะให้เวลากลุ่มละ 2-3 นาทีในการนำเสนอ

8.6.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ของบทเรียนในแต่ละหัวข้อ โดยครูใช้วิธีการสุ่มตัวแทนนักเรียน 2-3 คนช่วยในการสรุปประเด็นความรู้ และครูแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของนักเรียน ประเมินผลงานกลุ่มของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผลงานของตนเองชั่วโมงต่อไป

9. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

9.1 หน้าเว็บเพจเฟซบุ๊กของรายวิชา

9.2 คลิปวิดีโอ AIS “Always There”

(<https://www.youtube.com/watch?v=0LFkHUwK1yw>)

9.3 ข้อมูลความรู้ เรื่อง สังคมและโครงสร้างทางสังคม

9.3 อินเทอร์เน็ต

10. ภาระงาน และชิ้นงาน

10.1 โพสต์ความรู้บนหน้าเว็บเพจเฟซบุ๊ก

10.2 ผลงานกลุ่ม (คลิปวิดีโอ / Info Graphic / Mind Mapping)

11. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. อธิบายความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบของสังคมมนุษย์ได้	- ตรวจสอบความถูกต้องของการโพสต์สรุปความรู้ - ประเมินผลงานกลุ่ม	- แบบประเมินผลงานกลุ่ม	- นักเรียนสรุปความรู้ได้ถูกต้อง มีเหตุผลเกินร้อยละ 80 - นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้นไป (3 คะแนน)
2. อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมมนุษย์ได้	- ตรวจสอบความถูกต้องของการโพสต์สรุปความรู้ - ประเมินผลงานกลุ่ม	- แบบประเมินผลงานกลุ่ม	- นักเรียนสรุปความรู้ได้ถูกต้อง มีเหตุผลเกินร้อยละ 80 - นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้นไป (3 คะแนน)

3. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมของมนุษย์ได้	- ตรวจสอบความถูกต้องของการโพสต์สรุปความรู้ - ประเมินผลงานกลุ่ม	- แบบประเมินผลงานกลุ่ม	- นักเรียนสรุปความรู้ได้ถูกต้อง มีเหตุผลเกินร้อยละ 80
สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
3. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมของมนุษย์ได้			- นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้น (3 คะแนน)
4. ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้	- การสังเกต - ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้น (3 คะแนน)
5. มีระเบียบวินัยในการเรียน ใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงาน	- การสังเกต - ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้น (3 คะแนน)

12. บันทึกหลังการสอน

12.1 ผลการสอน

.....

.....

12.2 ปัญหาและอุปสรรคในการสอน

.....

.....

12.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

ลงชื่อ ครูผู้สอน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสรธรณ)

แบบประเมินผลงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	ความสอดคล้องของผลงานกับประเด็นคำถามที่ตั้ง				
2.	รูปแบบ ความเหมาะสมของผลงาน				
3.	ความถูกต้องของเนื้อหาสาระภายในผลงาน				
4.	การสรุปเนื้อหาและนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน				
5.	ส่งผลงานได้ตรงตามเวลาที่กำหนด				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 5)					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของผลงานกับประเด็นคำถามที่ตั้ง	- ผลงานที่นำเสนอสอดคล้องกับประเด็นคำถามที่ตั้ง และคำถามที่ตั้งมีความกระชับและสามารถสื่อความได้อย่างชัดเจน	ผลงานที่นำเสนอสอดคล้องกับประเด็นคำถามที่ตั้ง และคำถามที่ตั้งมีความกระชับ	- ผลงานที่นำเสนอสอดคล้องกับประเด็นคำถามที่ตั้ง	- ผลงานที่นำเสนอไม่สอดคล้องกับประเด็นคำถามที่ตั้ง
2. รูปแบบ ความเหมาะสมของผลงาน	- รูปแบบผลงานที่นำเสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ	- รูปแบบผลงานที่นำเสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับ	- รูปแบบผลงานที่นำเสนอมีความเหมาะสม	- รูปแบบผลงานที่นำเสนอไม่มีความเหมาะสมและไม่
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
2. รูปแบบ ความเหมาะสมของผลงาน	เนื้อหาสาระ มีความน่าสนใจ และมีความสวยงาม	เนื้อหาสาระ มีความน่าสนใจ แต่ขาดความสวยงาม	สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ
3. ความถูกต้องของเนื้อหาสาระภายในผลงาน	- เนื้อหาถูกต้องตรงตามหัวข้อเรื่อง และมีรายละเอียดครอบคลุมครบถ้วน และเนื้อหาสอดคล้องกัน	- เนื้อหาถูกต้องตรงตามหัวข้อเรื่อง และมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม แต่เนื้อหาสอดคล้องกัน	- เนื้อหาถูกต้องตรงตามหัวข้อเรื่อง และมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม	เนื้อหาไม่ถูกต้องตรงตามหัวข้อเรื่อง และมีรายละเอียดไม่ครอบคลุม

4. การสรุปเนื้อหา และนำเสนอ ผลงานหน้าชั้น เรียน	- สรุปเนื้อหาได้ ถูกต้องครบถ้วน ตรงตามหัวข้อ เรื่องที่กำหนด กระชับสามารถ สื่อความหมายได้ อย่างชัดเจน และ นำเสนอได้อย่าง สร้างสรรค์	- สรุปเนื้อหาได้ ถูกต้องครบถ้วน ตรงตามหัวข้อ เรื่องที่กำหนด กระชับ สามารถ สื่อความหมายได้ และนำเสนอได้ อย่างสร้างสรรค์	- สรุปเนื้อหาได้ ถูกต้องครบถ้วน ตรงตามหัวข้อ เรื่องที่กำหนดและ สามารถสื่อ ความหมายได้	- สรุปเนื้อหาได้ ถูกต้องแต่ไม่ ครบถ้วนตาม หัวข้อเรื่องที่ กำหนด แต่ สามารถสื่อ ความหมายได้
5. ส่งผลงานได้ ตรงตามเวลาที่ กำหนด	- ส่งผลงานได้ ภายในเวลาที่ กำหนด	- ส่งผลงานช้า กว่ากำหนด 1-2 วัน	- ส่งผลงานช้า กว่ากำหนด 3-4 วัน	- ส่งผลงานช้า กว่ากำหนด มากกว่า 4 วัน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2.	ความร่วมมือกันทำงาน				
3.	การแสดงความคิดเห็น				
4.	การรับฟังความคิดเห็น				
5.	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 5)					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	การแสดงความคิดเห็น				
2.	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3.	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4.	ความมีน้ำใจ				
5.	การตรงต่อเวลา				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 5)					

ลงชื่อ ผู้

ประเมิน

(นายอลงกรณ์ อัสวโรจวรรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. มีระเบียบวินัย และ ความเป็น รับผิดชอบ	1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของชั้น เรียนและโรงเรียน				
	2. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม				
	3. มีความรับผิดชอบในการทำงาน				
2. ใฝ่เรียนรู้	4. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ				
	5. มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	6. สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
3. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	7. มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย				
	8. มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อทำงานให้ สำเร็จ				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 8)					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง สังคมมนุษย์
รหัสวิชา ส 31102	รายวิชา สังคมศึกษา 2	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หัวข้อเรื่อง ความหมาย การอยู่ร่วมกัน องค์กรประกอบ และโครงสร้างทางสังคม		จำนวน 2 คาบ (100 นาที)

1. สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

3. ตัวชี้วัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ส 2.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

4. สมรรถนะการเรียนรู้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

5. สาระสำคัญ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนในสังคมนั้นๆ โดยที่โครงสร้างทางสังคมนั้นเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์ที่มีลักษณะเป็นกลุ่มสังคม โดยที่สมาชิกของกลุ่มสังคมนั้นมีความรู้สึกร่วมกัน และกระทำการใดๆ ระหว่างกันเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

6. จุดประสงค์การเรียนรู้

6.1 ด้านความรู้ (K) นักเรียนสามารถ

6.1.1 อธิบายความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของสังคมมนุษย์ได้

6.1.2 อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมมนุษย์ได้

6.2 ด้านทักษะ / กระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ

6.2.1 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมได้

6.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียนมี

6.3.1 ระเบียบวินัยในการเรียน

6.3.2 การใฝ่เรียนรู้

6.3.3 ความมุ่งมั่นในการทำงาน

7. สารการเรียนรู้

- 7.1 ความหมายของสังคมมนุษย์
- 7.2 หลักการอยู่ร่วมกันในสังคม
- 7.3 องค์ประกอบของสังคมมนุษย์
- 7.4 หน้าที่ของสังคม
- 7.5 ความแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์และสังคมสัตว์
- 7.6 ความหมายของโครงสร้างทางสังคม
- 7.7 องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม

8. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย)

ชั่วโมงที่ 1 (50 นาที)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

- 8.1 ครูให้นักเรียนดูรูปกลุ่มวัยรุ่นกำลังเล่นเครื่องเล่นในสวนสนุก และกลุ่มคนในวัยทำงานกำลังทำงาน

ภาพที่ 1 วัยรุ่นกำลังเล่นเครื่องเล่นในสวนสนุก

ภาพที่ 2 กลุ่มคนในวัยทำงานกำลังทำงาน

และครูตั้งคำถามและซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- นักเรียนคิดว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะอยู่คนเดียวและทำกิจกรรมต่างๆ คนเดียวโดยลำพัง และถ้าเกิดขึ้นจริงจะรู้สึกอย่างไร แนวคำตอบ อาจจะเป็นไปได้ในบางเวลา แต่ไม่สามารถเป็นไปได้กับทุกกิจกรรม เนื่องจากมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม

- นักเรียนคิดว่าจากภาพที่ 2 สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คนในภาพอย่างไร แนวคำตอบ ความสัมพันธ์ในลักษณะของเพื่อนร่วมงานที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันในการทำงานร่วมกันและครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติมเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน (40 นาที)

- 8.2 ครูอธิบายเกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ และหน้าที่ของสังคม โดยที่ระหว่างสอนครูใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นบางช่วงเวลาระหว่างอธิบาย ดังนี้

- เพราะอะไรมนุษย์จึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม แนวคำตอบ มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกันเพื่อตอบสนองต่อความต้องการปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิตและมนุษย์เป็นสัตว์สังคม
- องค์ประกอบของสังคมสิ่งใดสำคัญที่สุด เพราะอะไร แนวคำตอบ ประชากร เพราะถ้าไม่มีประชากรจะไม่เกิดเป็นสังคม
- สังคมมนุษย์และสังคมสัตว์มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แนวคำตอบ ลักษณะของการอยู่เป็นกลุ่มไม่ต่างกัน แต่ด้วยความต้องการในการตอบสนองต่อบ้างในการดำรงชีวิตทางชีวภาพและมีแบบแผนทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนจึงทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ โดยในแต่ละคำถามครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ตอบคำถามต่างๆ เหล่านี้ โดยครูจะเป็นผู้ถามคำถามและให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันอภิปราย และร่วมกันสรุป และครูอธิบายเพิ่มเติม

8.3 ครูแจกใบงานที่ 1 เรื่อง สังคม ให้กับนักเรียน และครูให้นักเรียนจัดโต๊ะเก้าอี้หนึ่งเป็นวงกลมพร้อมกับอธิบายวิธีการทำกิจกรรมและกติกา โดยให้นักเรียนเดินไปหาเพื่อนแต่ละคน และถามคำถามในใบงานโดยใบงานจะมีข้อความอยู่ในกรอบ 16 ช่องขนาด 4*4 และเขียนคำตอบของเพื่อน พร้อมกับเขียนชื่อเพื่อนกำกับในแต่ละข้อ โดยครูให้นักเรียนแต่ละคนไปหาเพื่อนเพื่อหาคำตอบของข้อความจำนวน 16 ข้อในแต่ละช่อง เมื่อนักเรียนหาคำตอบจากเพื่อนครบแล้วก็กลับมาที่นั่งของตัวเองโดยครูให้เวลาในการหาคำตอบประมาณ 15 นาที และครูสรุปความรู้ที่ได้รับด้วยการสุ่มถามนักเรียนโดยเริ่มจากคนที่มีลักษณะตามที่ครูกำหนด อาทิเช่น ใครใช้นาฬิกาสีแดงให้เริ่มก่อน โดยครูจะถามคำถามและให้นักเรียนคนนั้นตอบ พร้อมกับบอกชื่อเพื่อน ระหว่างที่เพื่อนตอบนักเรียนต้องกากบาททับช่องที่ในข้อนั้นถ้าหากมีชื่อเพื่อนคนที่ถูกครูถาม และครูไล่ถามคำถามกับนักเรียนคนต่อไปที่เป็นคนตอบคำถามของคนแรก โดยไล่ไปเรื่อยๆ จนกว่าจะมีนักเรียนตะโกนว่า Social ซึ่งเป็นคนที่สามารถกากบาทได้ครบ 3 ช่องในแนวทแยง แนวนอน หรือแนวตั้ง และครูมอบของรางวัลเล็กน้อยเพื่อเป็นการแสดงความยินดี

ขั้นสรุป (5 นาที)

8.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมและเชื่อมโยงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม องค์ประกอบ หน้าที่ของสังคม ความแตกต่างระหว่างสังคมมนุษย์และสังคมสัตว์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อเฉลยข้อความต่างๆ ในใบงาน และครูอธิบายเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ 2 (50 นาที)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

8.5 ครูให้นักเรียนดูรูปตึกแฝดปิโตรนาสของประเทศมาเลเซีย

ภาพ ตึกแฝดปิโตรนาสของประเทศมาเลเซีย

และร่วมกันคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามในประเด็น ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าจากภาพสะท้อนให้เห็นถึงความสวยงาม องค์ประกอบ โครงสร้าง และประโยชน์ของสถานที่ แนวคำตอบ ความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม มีหลังคา พื้นและธรรมชาติ เป็นองค์ประกอบ มีลักษณะโครงสร้างที่แข็งแรงและมั่นคง น่าจะใช้เป็นอาคารสำนักงาน
- นักเรียนคิดว่าจากภาพถ้าต้องใช้ชีวิตในสถานที่ดังกล่าว นักเรียนจะใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้อย่างไร แนวคำตอบ อาจต้องใช้ชีวิตเร่งรีบแบบสังคมเมือง แต่มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายในบริเวณชุมชนรอบข้างที่แสดงออกให้เห็นถึงความเจริญ และครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและเชื่อมโยงความรู้เพื่อนำสู่บทเรียน

ขั้นสอน (40 นาที)

8.6 ครูอธิบายเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม โดยที่ระหว่างสอนครูใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นบางช่วงเวลาระหว่างอธิบาย ดังนี้

- องค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม และถ้าให้เปรียบเทียบโครงสร้างทางสังคม จะเปรียบเทียบได้กับสิ่งใด เพราะอะไร แนวคำตอบ กลุ่มสังคมและสถาบันทางสังคม เปรียบเหมือนกับอาคารบ้านเรือนที่ต้องประกอบสร้างจากหลายๆวัสดุเข้าด้วยกัน
 - การรวมกลุ่มของผู้คนในสังคมจะจัดเป็นโครงสร้างทางสังคมได้หรือไม่ อย่างไร แนวคำตอบ ได้เพราะกลุ่มผู้คนในสังคมต่างก็มีการติดต่อสัมพันธ์กันและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน
 - ความแตกต่างของความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมชนบทและสังคมเมือง แนวคำตอบ คนในสังคมชนบทจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกัน แต่คนในสังคมเมืองจะมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกันเนื่องจากต้องแข่งขันกัน
- โดยในแต่ละคำถามครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ตอบคำถามต่างๆ เหล่านี้ โดยครูจะเป็นผู้ถามคำถามและให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันอภิปราย และร่วมกันสรุป และครูอธิบายเพิ่มเติม

8.7 ครูแจกใบงานที่ 2 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม และให้นักเรียนตอบคำถามในใบงานของแต่ละคน โดยครูใช้เวลา 10 นาที และครูให้นักเรียนหันไปหาเพื่อนข้างๆ ทั้งด้านซ้ายและด้านขวา จำนวน 2 คน และให้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้คำตอบในใบงานของเพื่อนว่ามีข้อไหนที่เหมือน หรือต่างกัน และให้ออกาสนักเรียนเติมเต็มคำตอบในใบงานของตนเองได้ โดยครูกำหนดเวลาในการพูดคุยกัน คนละ 3 นาที

8.8 ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนตอบคำถามประมาณ 3-4 คน และถ้าหากมีนักเรียนคนอื่นที่มีคำตอบแตกต่างไปจากเพื่อนให้นักเรียนนำเสนอคำตอบของตนเองเพิ่มเติมได้ และครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบคำตอบและอธิบายความรู้เพิ่มเติม

ขั้นสรุป (5 นาที)

8.9 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม

9. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

- 9.1 หนังสือรายวิชาพื้นฐาน สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ม.4-6
- 9.2 สื่อ Power Point เรื่อง สังคมและโครงสร้างทางสังคม
- 9.3 ใบงานที่ 1 เรื่อง สังคม
- 9.4 ใบงานที่ 2 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม

10. ภาระงาน และชิ้นงาน

- 10.1 ใบงานที่ 1 เรื่อง สังคม
- 10.2 ใบงานที่ 2 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม

11. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของสังคมมนุษย์ได้	- ตอบคำถามระหว่างเรียน - ตรวจใบงาน	- คำถามระหว่างเรียน - ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2	- นักเรียนตอบได้ถูกต้องและมีเหตุผลเกินร้อยละ 80
2. อธิบายความหมาย และองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคมมนุษย์ได้	- ตอบคำถามระหว่างเรียน - ตรวจใบงาน	- คำถามระหว่างเรียน - ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2	- นักเรียนตอบได้ถูกต้องและมีเหตุผลเกินร้อยละ 80
3. อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญของโครงสร้างทางสังคมได้	- การสังเกต - ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - ประเมินพฤติกรรมการรายบุคคล	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินพฤติกรรมการรายบุคคล	- นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้นไป (3 คะแนน)
4. มีระเบียบวินัยในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงาน	- การสังเกต - ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- นักเรียนมีคะแนนการประเมินระดับดีขึ้นไป (3 คะแนน)

12. บันทึกหลังการสอน

12.1 ผลการสอน

.....

.....

12.2 ปัญหาและอุปสรรคในการสอน

.....

.....

12.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

ลงชื่อ ครูผู้สอน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสวรรณ)

ใบงานที่ 1 เรื่อง สังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตามหาบุคคลอื่นจำนวน 16 คนที่นักเรียนคิดว่าตอบคำถามต่อไปนี้ได้ และให้เขียนคำตอบพร้อมกับชื่อของบุคคลนั้นลงในตารางให้สมบูรณ์

1. ความหมายของคำว่า “สังคม” คือ ชื่อ.....	2. ผลงานล่าสุดที่เคยทำร่วมกับคนอื่นคือ ชื่อ.....	3. เห็นด้วยหรือไม่กับคำว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” ชื่อ.....	4. ทำไมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ชื่อ.....
5. ความสัมพันธ์ในครอบครัวเกิดจากอะไร ชื่อ.....	6. สิ่งที่มีมนุษย์แตกต่างจากสัตว์ คือ ชื่อ.....	7. สิ่งที่มีมนุษย์เหมือนกับสัตว์ คือ ชื่อ.....	8. สังคมที่เล็กที่สุดของมนุษย์ คือ ชื่อ.....
9. มนุษย์ติดต่อสื่อสารกันเพื่ออะไร ชื่อ.....	10. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและส่งต่อให้กับคนในสังคมจากรุ่นสู่รุ่น คือ ชื่อ.....	11. ปัจจัย 4 ที่มนุษย์ต้องการในการดำรงชีวิต มีอะไรบ้าง ชื่อ.....	12. เห็นด้วยหรือไม่ ว่า “อินเทอร์เน็ตทำให้มนุษย์ติดต่อสื่อสารกันได้โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่” ชื่อ.....
13. สิ่งที่ช่วยควบคุมมนุษย์ในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข คือ ชื่อ.....	14. ถ้าสังคมไม่มีกฎเกณฑ์ สังคมจะเป็นอย่างไร ชื่อ.....	15. องค์ประกอบของสังคม มีอะไรบ้าง ชื่อ.....	16. สังคมมีหน้าที่อะไรต่อสมาชิกในสังคมบ้าง ชื่อ.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง โครงสร้างทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมความหมาย ลักษณะ องค์ประกอบ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

Diagram illustrating the components of social structure (โครงสร้างทางสังคม).

The diagram consists of a house shape. The roof is a triangle labeled **ความหมาย** (Meaning). Above the left side of the roof is a thought bubble. The main body of the house is a rectangle containing two boxes:

- องค์ประกอบ** (Components): A box with five dotted lines for writing.
- ความสำคัญ** (Importance): A box with ten dotted lines for writing.

To the right of the house is a sun-like symbol with a circle in the center labeled **โครงสร้างทางสังคม** (Social Structure).

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2.	ความร่วมมือกันทำงาน				
3.	การแสดงความคิดเห็น				
4.	การรับฟังความคิดเห็น				
5.	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 5)					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	การแสดงความคิดเห็น				
2.	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
3.	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
4.	ความมีน้ำใจ				
5.	การตรงต่อเวลา				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 5)					

ลงชื่อ ผู้

ประเมิน

(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่องว่างตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	รายการที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1. มีระเบียบวินัย และ ความเป็น รับผิดชอบ	1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของชั้น เรียนและโรงเรียน				
	2. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม				
	3. มีความรับผิดชอบในการทำงาน				
2. ใฝ่เรียนรู้	4. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ				
	5. มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ				
	6. สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล				
3. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	7. มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย				
	8. มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อทำงานให้ สำเร็จ				
รวมคะแนน (คะแนนรวม / 8)					

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(นายอลงกรณ์ อัสวโสรณ)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3.1 – 4.0	ดี
2.1 – 3.0	พอใช้
1.0 – 2.0	ควรปรับปรุง

**แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย**

คำชี้แจง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่องสังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย ฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกมีจำนวนทั้งหมด 54 ข้อ รวมจำนวนทั้งหมด 9 หน้า และใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวเลือก 1), 2), 3), 4) ลงในกระดาษคำตอบที่จัดเตรียมให้ ดังตัวอย่างข้างล่าง

ข้อ	ตัวเลือก			
	1	2	3	4
0.	X			
00.		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ใช้เครื่องหมาย = ขีดทับที่คำตอบเดิมนั้น หรือลบข้อความนั้น ดังตัวอย่างข้างล่าง แล้วจึงค่อยกากบาท (X) เลือกคำตอบใหม่ เช่น เปลี่ยนจากตัวเลือกข้อ 1) เป็น 3)

ข้อ	ตัวเลือก			
	1	2	3	4
0.	~~X~~		X	

ข้อคำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น ถ้าตอบเกินหนึ่งคำตอบหรือไม่ตอบเลยถือว่าไม่ได้คะแนนในข้อนั้น และห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ใด ๆ ลงบนแบบทดสอบถ้าแบบทดสอบข้อใดยากควรข้ามไปทำข้อที่ง่าย ๆ ก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงย้อนกลับมาทำใหม่การเดาไม่ช่วยให้นักเรียนทำคะแนนได้ดีขึ้น ถ้าหากสงสัยให้ยกมือถามครูผู้คุมสอบ และเมื่อหมดเวลาในการสอบให้นักเรียนส่งกระดาษคำตอบ และแบบทดสอบที่ครูผู้คุมสอบ

1. พฤติกรรมของบุคคลใดตรงกับความหมายของคำว่า “สังคม”
 - 1) โสมมิกาไปดูหนังที่โรงภาพยนตร์กับเพื่อน ***
 - 2) ชยากรขับรถแท็กซี่รับส่งผู้โดยสารไปสนามบิน
 - 3) อนุศนีย้ายนรารถเมล์สาย 511 ที่หน้าห้างเซ็นทรัล
 - 4) ศตวรรษนั่งอ่านหนังสืออยู่ที่ห้องสมุดตอนพักเที่ยง
2. ข้อใดมีความหมายสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม”
 - 1) มนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกัน ***
 - 2) มนุษย์สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
 - 3) มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อต่อสู้กับความอยู่รอดของชีวิต
 - 4) มนุษย์สามารถใช้สมองและร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ข้อใด ไม่ใช่ องค์ประกอบของสังคม

1) ประชากร	2) วัฒนธรรม
3) พื้นที่หรืออาณาเขต	4) การแบ่งกลุ่มทางสังคม ***
4. เพราะเหตุใดมนุษย์จึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม
 - 1) ต้องการถ่ายทอดวัฒนธรรม
 - 2) สร้างความเจริญให้กับสังคม
 - 3)สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ***
 - 4) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม
5. ข้อใดเป็นลักษณะความสัมพันธ์ทางอ้อมในสังคมมนุษย์
 - 1) ครูอบรมสั่งสอนนักเรียนในชั้นเรียน
 - 2) หัวหน้างานมอบหมายงานให้ลูกน้องทำ
 - 3) คนขับรถแท็กซี่ไปส่งลูกค้าที่สถานีขนส่ง ***
 - 4) พ่อแม่ตักเตือนลูกให้รู้จักมารยาททางสังคม
6. ข้อใดคือความหมายของโครงสร้างของสังคม
 - 1) สิ่งที่เป็นองค์ประกอบคำจูนสังคม
 - 2) อุดมการณ์ของสังคมเพื่อความมั่นคงถาวร
 - 3) วัตถุประสงค์ที่วางไว้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย
 - 4) ความสัมพันธ์อย่างมีแบบแผนที่เกี่ยวพันและโยงใยต่อกันและกัน ***

7. “ผู้ใหญ่บ้านเรียกให้ลูกบ้านมาประชุมร่วมกันที่ศาลาหมู่บ้านเพื่อช่วยกันหาทางแก้ปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน” จากข้อความดังกล่าว **ไม่พบ** องค์ประกอบใดของโครงสร้างทางสังคม
 - 1) กลุ่มคน
 - 2) บทบาท
 - 3) สถานภาพ
 - 4) บรรทัดฐาน ***
8. เหตุผลในข้อใดที่ทำให้สถาบันครอบครัวสามารถทำหน้าที่แทนสถาบันทางสังคมอื่นในสังคมได้
 - 1) สามารถสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันให้กับสมาชิกในสังคมได้
 - 2) สามารถปลูกฝังอุดมการณ์ในการพัฒนาสังคมให้กับมนุษย์ได้
 - 3) ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีให้กับสมาชิก
 - 4) เป็นสถาบันพื้นฐานแรกของมนุษย์ และเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันทางสังคมอื่นๆ ***
9. ข้อใดถือเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันศาสนา
 - 1) ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปทางสังคม
 - 2) เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในสังคม ***
 - 3) ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้กับคนในสังคม
 - 4) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นกลาง
10. ข้อใดเป็นบทบาททางสังคมร่วมกันระหว่างสถาบันศาสนาและสถาบันการเมืองการปกครอง
 - 1) ควบคุมและระงับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม
 - 2) ท้าทายและวิจารณ์นโยบายที่ไม่เหมาะสมของรัฐบาล
 - 3) ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดีแก่ประชาชน ***
 - 4) ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลสมาชิกให้มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองของรัฐ
11. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความหมายของการจัดระเบียบทางสังคม
 - 1) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของธรรมชาติ
 - 2) ทุกสังคมต้องมีการจัดระเบียบสังคมที่เป็นมาตรฐาน
 - 3) เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อเป็นแบบแผนในการอยู่ร่วมกันเดียวกัน ***
 - 4) การจัดระเบียบทางสังคมที่มีประสิทธิภาพคือการออกกฎหมายเท่านั้น
12. การปฏิบัติตนของบุคคลในข้อใด **ไม่ใช่** การปฏิบัติตนตามวิถีประชา
 - 1) บอยสคูปหรือปั่นรถประจำทาง ***
 - 2) ฝนตกชุกใส่ชุดดำไปร่วมงานศพของแฟนคลับ
 - 3) คิมเบอร์รี่มักพูดจาไม่สุภาพจึงถูกครูตักเตือนเสมอ
 - 4) ญาญ่าเข้าวัดสวดมนต์ไหว้พระเพื่อทำจิตใจให้สงบ

13. เหตุการณ์ในข้อใดที่มีสถานภาพและบทบาท ไม่สัมพันธ์กัน

- 1) ตำรวจจับกุมผู้ร้ายคดีชิงทรัพย์หน้าห้างพาด้า
- 2) นักเรียนส่งโปยข้อสอบวิชาสังคมศึกษาให้กับเพื่อน ***
- 3) นักข่าวนำเสนอภาพข่าวเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ญี่ปุ่น
- 4) หน่วยกู้ภัยเร่งเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยไฟไหม้ที่บริเวณแยกคอกวัว

14. การจัดระเบียบทางสังคมมีความสำคัญอย่างไรต่อสังคมมนุษย์

- 1) สร้างความอยู่รอดให้กับคนในสังคม
- 2) ชำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของผู้คนในสังคมนั้นๆ
- 3) เพื่อสนองตอบต่อสัญญาประชาคมของมนุษย์
- 4) ทำให้สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมและสงบสุข ***

15. การกระทำในข้อใดถือเป็นการขัดเกลาทางสังคมทางอ้อม

- 1) คุณยายสอนให้มารู้จักทำความเคารพผู้ใหญ่
- 2) คุณครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกความเป็นประชาธิปไตย
- 3) มินท์และเพื่อนสามารถร้องเพลงตามจังหวะที่ฟังจากวิทยุได้ถูกต้อง ***
- 4) ในขณะที่รับประทานอาหารร่วมกัน คุณแม่จะบอกให้เคี้ยวอาหารหมดปากก่อนที่จะพูด

16. สถาบันทางสังคมใดมีบทบาทมากที่สุดในการขัดเกลาคนในสังคมให้ปฏิบัติตามหลักศีลธรรมอันดี

1) ศาสนา ***	2) ครอบครัว
3) การศึกษา	4) สื่อสารมวลชน

17. ข้อใดหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

- 1) การมีผู้นำประเทศเป็นผู้หญิง ***
- 2) ปริมาณน้ำในฤดูร้อนลดลงเนื่องจากปีนี้ฝนตกน้อย
- 3) การอพยพของฝูงนกเงือกจากประเทศจีนในฤดูหนาว
- 4) ปริมาณความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นในสังคมชนบท

18. ทุกข้อล้วนเป็นลักษณะแนวโน้มของสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ยกเว้น ข้อใด

- 1) การมีครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น
- 2) การเสื่อมลงของคุณธรรมและจริยธรรม
- 3) ความเชื่อในเรื่องโชคลางและไสยศาสตร์ ***
- 4) วัฒนธรรมการอยู่ก่อนแต่งได้รับความนิยมมากขึ้น

19. ข้อใดเป็นลักษณะของสังคมไทยในปัจจุบัน
- 1) โทรศัพท์มือถือทำให้ภาษาไทยวิบัติมากขึ้น
 - 2) สังคมมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป
 - 3) สถาบันพระมหากษัตริย์ถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ***
 - 4) ภาพยนตร์เกาหลีมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนปัจจุบันมากขึ้น
20. ข้อใดเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทยในปัจจุบัน
- 1) การประกาศเลิกทาสสมัยรัชกาลที่ 5
 - 2) การใช้ภูมิปัญญาไทยในการดำรงชีวิต
 - 3) การแพร่กระจายเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ***
 - 4) การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของรัฐบาลไทย
21. ข้อใดเป็นปัจจัยภายในที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
- 1) ภาวะสงคราม
 - 2) การเผยแผ่ศาสนา
 - 3) การค้าขายกับต่างประเทศ
 - 4) การเพิ่มขึ้นและลดลงของจำนวนประชากร ***
22. การกระทำของบุคคลในข้อใดจัดเป็นปัญหาสังคม
- 1) อ้วนขโมยเงินภรรยา
 - 2) ชมพูถูกฟ้องหย่าจากสามี
 - 3) เจมส์มาร์เป็นดารานักแสดงที่มีชื่อเสียง
 - 4) บีมจ้างชาวบ้านตัดต้นไม้เพื่อก่อสร้างโรงงาน ***
23. ปัญหาสังคมไทยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีสาเหตุพื้นฐานมาจากข้อใด
- 1) วัฒนธรรมตะวันตกหลั่งไหลเข้ามา
 - 2) ความบกพร่องของผู้บริหารประเทศ
 - 3) การเพิ่มสูงขึ้นของจำนวนประชากร
 - 4) ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรม ***
24. สาเหตุสำคัญในข้อใดที่มีโอกาสก่อให้เกิดปัญหาสังคมได้มากที่สุด
- 1) การมีระดับรายได้ที่ต่ำของประชาชน
 - 2) การพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่นในการทำงาน
 - 3) การกระจายโอกาสด้านการศึกษาที่ไม่ทั่วถึง
 - 4) พฤติกรรมการขาดระเบียบวินัยของคนในสังคม ***

25. ถ้านักเรียนพบเห็นการกระทำทุจริต นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ปัญหาการทุจริตในสังคมไทยอย่างไร
- 1) ร่วมสร้างค่านิยมการให้เกียรติซึ่งกันและกัน
 - 2) ยกย่องคนที่มีการศึกษาที่ดีและร่ำรวยในสังคม
 - 3) ไม่ให้ความร่วมมือหรือส่งเสริมการกระทำทุจริตทุกรูปแบบ ***
 - 4) ส่งเสริมให้เยาวชนทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
26. ทุกข้อเป็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ยกเว้น ข้อใด
- 1) ปัญหาอาชญากรรม
 - 2) ปัญหาการทำร้ายร่างกาย
 - 3) ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ***
 - 4) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
27. การกระทำในข้อใดแสดงให้เห็นถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของสังคมไทย
- 1) การจราจรติดขัด
 - 2) การตัดไม้ทำลายป่า ***
 - 3) การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมมาก
 - 4) การใช้วัสดุอุปกรณ์บริโภคไม่เหมาะสม
28. ปัญหาสังคมไทยในข้อใดที่จะไม่เกิดถ้าหากคนในสังคมไทยนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
- 1) ปัญหายาเสพติด
 - 2) ปัญหาสิ่งแวดล้อม ***
 - 3) ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
 - 4) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง
29. ปัจจัยสำคัญที่สุดในข้อใดที่ส่งผลให้ประเทศเกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว
- 1) เสถียรภาพทางการเมือง
 - 2) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
 - 3) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ***
 - 4) ความเป็นเอกราชของประเทศ
30. จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 รัฐบาลได้มีการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกอาเซียนทางด้านเศรษฐกิจตามข้อใด
- 1) สนับสนุนพื้นที่ทำกินสำหรับเกษตรกรที่ขาดแคลน
 - 2) เน้นโครงสร้างทางเศรษฐกิจพื้นฐานให้มีความมั่นคง
 - 3) อนุรักษ์และฟื้นฟูความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 4) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในระดับอนุภูมิภาค ***
31. “การปฏิบัติตนของสมาชิกในสังคมที่ยึดถือต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม” จากข้อความดังกล่าวหมายถึงข้อใด
- 1) ค่านิยม
 - 2) วัฒนธรรม ***
 - 3) จารีตประเพณี
 - 4) บรรทัดฐานทางสังคม

32. ข้อใด กล่าวผิด เกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรม

1) เกิดจากการเรียนรู้	2) เป็นมรดกทางสังคม
3) เป็นสิ่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ***	4) แบบพฤติกรรมของพฤติกรรมของมนุษย์

33. ปัจจัยในข้อใดที่เป็นตัวกำหนดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้คนในแต่ละสังคม

1) พฤติกรรมของผู้นำสังคม	2) พฤติกรรมของคนในสังคม ***
3) พื้นฐานความเชื่อทางศาสนา	4) อิทธิพลของวัฒนธรรมใกล้เคียง

34. “คิมเบอรรีเป็นคนที่มีการยาทาในการพบผู้ใหญ่และการเข้าสังคม” ข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมในข้อใด

1) คติธรรม	2) สหธรรม ***
3) เนติธรรม	4) วัตถุธรรม

35. “ประชาชนในจังหวัดสกลนครร่วมมือกันจัดประเพณีแห่ปราสาทผึ้งเป็นประจำทุกปี” ข้อความดังกล่าวแสดงถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในข้อใด

1) การกำหนดเป้าหมายของชีวิต	
2) ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ	
3) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับระเบียบทางสังคมและวัฒนธรรมไทย	
4) ก่อให้เกิดความสมานฉันท์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในพื้นที่ ***	

36. วัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากชนชาติใด

1) จีน พม่า ลาว	2) พม่า จีน เขมร
3) เขมร ลาว ตะวันตก	4) จีน อินเดีย ตะวันตก ***

37. ข้อใดกล่าวถึงพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ไม่ถูกต้อง

1) วันสำคัญและเทศกาลสำคัญถือว่าเป็นวัฒนธรรมหลักของชาติ	
2) สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ก่อให้เกิดประเพณีและวัฒนธรรม	
3) ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองและประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ***	
4) พระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดของค่านิยม ความเชื่อ แนวคิดและบรรทัดฐานของชนชาติไทย	

38. ข้อใด ไม่ใช่ ความสำคัญที่ทำให้คนไทยทุกคนต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้เรียนรู้วัฒนธรรมไทย

1) เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ***	2) สร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสังคมไทย
3) แสดงออกถึงความภาคภูมิใจของความเป็นคนไทย	4) เพื่อนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

39. วัฒนธรรมในข้อใดเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนภาคกลาง

1) ประเพณีชักพระ	2) การทำขวัญข้าว ***
3) การแห่ผีตาโขน	4) การทำบุญผ้าป่าแถว

40. สาเหตุในข้อใดที่ทำให้ภูมิภาคต่างๆของไทยมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

- 1) สภาพทางเศรษฐกิจ
- 2) สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ***
- 3) การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4) อิทธิพลการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่น

41. งานประเพณีการสืบชะตาหรือการต่ออายุ มีจุดมุ่งหมายสำคัญตรงกับข้อใด

- 1) ต่ออายุให้กับคนป่วย
- 2) ทำบุญครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิต
- 3) ให้กำลังใจคนป่วย และการรวมญาติพี่น้อง ***
- 4) สร้างความมั่นใจในการใช้ชีวิตให้แก่ผู้ที่ชะตาขาด

42. วันสำคัญและประเพณีในข้อใดที่แสดงออกถึงความรัก ความเคียดแค้น และความผูกพันของคนในชาติ

1) วันจักรี วันเด็ก วันธรรมะสวนะ	2) วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันครู ***
3) วันวิสาขบูชา วันเด็ก วันเข้าพรรษา	4) วันขึ้นปีใหม่ วันปิยมหาราช วันฉัตรมงคล

43. การปฏิรูปประเทศไทยในสมัยใดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยมากที่สุด

- 1) การปฏิรูปสังคมในสมัยรัชกาลที่ 5 ***
- 2) การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพ.ศ. 2475
- 3) การเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน 2549
- 4) การเข้ามาของญี่ปุ่นในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

44. ข้อใด ไม่ใช่ ภาวะล้าหลังทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

- 1) การใช้รถยนต์เพื่อความสะดวกสบาย แต่คนส่วนใหญ่มักขาดวินัยจราจร
- 2) ผู้คนในชนบทเริ่มไม่ดำเนินวิถีชีวิตตามแบบสังคมเมือง และใช้ชีวิตด้วยความเรียบง่าย ***
- 3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกมากขึ้น แต่จิตใจของคนในสังคมเสื่อมลง
- 4) อุตสาหกรรมเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้คนให้ความสำคัญกับคุณค่าทางวัตถุมากกว่าจิตใจ

45. การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของไทยอย่างมากในอดีตก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ ยกเว้นข้อใด

- 1) การเกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น
- 2) ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อกันของผู้คนลดลง
- 3) ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวใกล้ชิดกันมากขึ้น ***
- 4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว

46. วัฒนธรรมในข้อใดเป็นวัฒนธรรมสากล

1) การแต่งกายชุดผ้าไหม	2) การสร้างบ้านเรือนไทย
3) การทักทายด้วยการไหว้	4) การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ***

47. วัฒนธรรมสากลมีลักษณะตรงกับข้อใด

- 1) วัฒนธรรมมีความเจริญมากกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ
- 2) เป็นวัฒนธรรมเฉพาะของชาวยุโรปและชาวอเมริกัน
- 3) เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรมที่หลากหลายเข้าด้วยกัน
- 4) ทุกสังคมมีความคล้ายคลึงกันและมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่เหมือนกัน ***

48. ทุกข้อล้วนเป็นแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรม ยกเว้น ข้อใด

- 1) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับองค์กรระหว่างประเทศ ***
- 2) ค้นคว้า รวบรวม และวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3) การบริการความรู้ทางด้านวิชาการและกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้กับชุมชน
- 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

49. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

- 1) พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเชิงวัฒนธรรม
- 2) ส่งเสริมภาพยนตร์ไทยสู่ตลาดภาพยนตร์โลก ***
- 3) สนับสนุนในการพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมสำคัญของชาติ
- 4) สร้างความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมแก่สังคมไทยและสังคมโลก

50. การกระทำในข้อใดที่แสดงออกว่าเป็นการปฏิบัติตนเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม

- 1) ไปร่วมงานประเพณีอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ศึกษาให้เข้าใจและเผยแพร่ให้ถูกต้อง ***
- 3) สกัดกั้นการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติ
- 4) จัดตั้งองค์กรเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมที่สูญหายไป

51. ถ้านักเรียนเป็นคนไทยจะเลือกใช้วิธีการในข้อใดเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับชาติตะวันตก

- 1) ซื้อสินค้าทุกอย่างที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตจากชาติตะวันตก
- 2) ทำสัญญาจ้างชาวต่างชาติมาดูแลการผลิตสินค้าในบริษัทของคนไทย
- 3) ศึกษาเทคโนโลยีของต่างประเทศและพยายามพัฒนาปรับปรุงของเราให้ดีขึ้น ***
- 4) ขยายทรัพยากรธรรมชาติที่มีเพื่อไปซื้อหาเทคโนโลยีของชาติตะวันตกมาใช้แทน

52. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญในการพิจารณาเลือกรับวัฒนธรรมของสังคม

- 1) ค่านิยมของคนในสังคม
- 2) ความพร้อมของคนในสังคม
- 3) ความแตกต่างของวัฒนธรรม
- 4) การผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิม ***

53. เพราะเหตุใดคนไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

- 1) เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ***
- 2) สร้างรายได้ให้กับประเทศชาติอย่างมหาศาล
- 3) พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้นได้
- 4) แสดงออกถึงความเป็นชาตินิยมของชาติไทย

54. เพราะเหตุใดวัฒนธรรมไทยในปัจจุบันจึงมักถูกผสมผสานด้วยวัฒนธรรมจากชาติตะวันตก

- 1) วัฒนธรรมไทยบางอย่างไม่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่
- 2) วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับคนรุ่นใหม่
- 3) อิทธิพลจากกระแสบริโภคนิยมและความเจริญด้านเทคโนโลยี ***
- 4) วิธีการศึกษาและการถ่ายทอดวัฒนธรรมในปัจจุบันขาดประสิทธิภาพ

แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
รายวิชา สังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศในพระบรมราชูปถัมภ์

แบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความในแบบวัดแต่ละข้อความให้เข้าใจและตอบคำถามที่ตรงกับระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุดน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมายถูก(✓) ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละข้อความมีความหมายดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นประจำ หรือมากที่สุด (81 - 100%)
- 4 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บ่อยครั้ง หรือมาก (61 - 80%)
- 3 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค่อนข้างบ่อย หรือปานกลาง (41 - 60%)
- 2 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บางครั้ง หรือน้อย (21 - 40%)
- 1 คะแนน หมายถึง นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้น้อยที่สุด/ไม่เคยเลย หรือน้อยที่สุด (0 - 20%)

ตัวอย่างการตอบแบบวัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
0.	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น	✓				
00.	ข้าพเจ้าสามารถจับประเด็นสำคัญเพื่อแสดงความคิดเห็นได้		✓			
000.	ในการสนทนาข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้พูด		✓			

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ห้องเรียน

☐ ม.4/1

☐ ม.4/5

2. นักเรียนเรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาหรือไม่

☐ เรียน

☐ ไม่เรียน

3. นักเรียนใช้เวลาในการทำการบ้าน หรือศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาเพิ่มเติมหรือไม่

☐ ใช้ จำนวน นาที

☐ ไม่ใช่

ตอนที่ 2 พฤติกรรมหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับความสามารถในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
1.	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ถึงแม้ผู้อื่นจะมีความคิดเห็นแตกต่างกับข้าพเจ้าก็ตาม					
2.	ส่วนใหญ่เพื่อนจะยอมรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
3.	ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ					
4.	ข้าพเจ้ากล้าที่จะแสดงความคิดเห็นต่อลักษณะการทำงานของตนเองและเพื่อนขณะทำงานกลุ่ม					
5.	ข้าพเจ้าสามารถจับประเด็นสำคัญเพื่อแสดงความคิดเห็นได้					
6.	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น					
7.	ในการสนทนาข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้พูด					
8.	ในการสนทนาข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้ฟัง					
9.	ข้าพเจ้าสามารถสนทนาพูดคุยกับเพื่อนได้ทุกเรื่อง					
10.	ข้าพเจ้าชอบสนทนาในเรื่องที่เป็นประโยชน์					
11.	ข้าพเจ้าและเพื่อนมีการช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
12.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีประสบการณ์หรือความรู้					
13.	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนไปพร้อมๆกัน					
14.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกลุ่มและทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน					
15.	ข้าพเจ้าสร้างและแก้ไขผลงานร่วมกันกับเพื่อน					
16.	ข้าพเจ้าขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อน					
17.	ข้าพเจ้าชอบแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน					
18.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนร่วมกันอภิปรายประเด็นต่างๆจนได้แนวคิดหรือความรู้ใหม่ๆ					
19.	ข้าพเจ้ากับเพื่อนร่วมกันอภิปรายประเด็นต่างๆเพื่อนำเอาข้อเสนอแนะนั้นมาพัฒนาผลงานของตนเอง					
20.	ข้าพเจ้าได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่ๆจากการอภิปรายร่วมกันกับเพื่อน					
21.	ข้าพเจ้าสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการเรียนรู้จากผู้อื่น					
22.	ข้าพเจ้านำเสนอข้อมูลความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ แนวคิดต่างๆ ด้วยวิธีการเปรียบเทียบหรือยกตัวอย่าง					
23.	ข้าพเจ้ามีวิธีการและขั้นตอนในการจัดหมวดหมู่ เอกสาร และแหล่งความรู้ที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์					
24.	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดบันทึก					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
25.	เมื่อข้าพเจ้าจดบันทึกความรู้ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ใหม่					
26.	ข้าพเจ้าค้นพบความรู้ใหม่จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น					
27.	ข้าพเจ้าเกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆจากการอ่านหนังสือ					
28.	ข้าพเจ้ามีการเรียบเรียงเนื้อหาใหม่จากการอ่านหนังสือหลายๆเล่ม					
29.	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จ ข้าพเจ้าจะมีการสรุปเนื้อหาโดยเรียงลำดับความสำคัญ					
30.	ข้าพเจ้ายอมรับความรู้ใหม่ๆที่ต่างจากความรู้เดิมที่มีอยู่					
31.	ข้าพเจ้าเขียนข้อความที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพื่อให้ผู้อื่นอ่าน					
32.	ข้าพเจ้าใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อความกับผู้อื่น					
33.	ข้าพเจ้าอ่านบทความที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพื่อเขียนสรุปเผยแพร่ให้กับผู้อื่น					
34.	ข้าพเจ้าถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ที่มีให้กับผู้อื่นโดยใช้วิธีการพูดด้วยภาษาที่ตนเองเข้าใจ					
35.	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้รับจากบุคคลอื่นไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นโดยใช้วิธีการพูดด้วยภาษาที่ตนเองเข้าใจ					
36.	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นมาประยุกต์ใช้กับการทำงาน หรือตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน					
37.	ข้าพเจ้าเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
38.	ข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้จากการอ่านหนังสือมาใช้ในชีวิตจริง					
39.	ข้าพเจ้าได้รับความรู้ใหม่ๆจากการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในทางปฏิบัติ					

แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

รายวิชา สังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศในพระบรมราชูปถัมภ์

แบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส 31102) เรื่อง สังคมมนุษย์และวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความในแบบวัดแต่ละข้อความให้เข้าใจ และตอบคำถามที่ตรงกับระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุดเพียงใด แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละข้อความมีความหมายดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนเป็นประจำ หรือมากที่สุด (81 - 100%)
4	คะแนน	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนบ่อยครั้ง หรือมาก (61 - 80%)
3	คะแนน	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนค่อนข้างบ่อย หรือปานกลาง (41 - 60%)
2	คะแนน	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนบางครั้ง หรือน้อย (21 - 40%)
1	คะแนน	หมายถึง	นักเรียนมีการปฏิบัติหรือความรู้สึกเกี่ยวกับเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียนน้อยที่สุด/ไม่เคยเลย หรือน้อยที่สุด (0 - 20%)

ตัวอย่างการตอบแบบวัดการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
0.	ข้าพเจ้าทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด	✓				
00.	ข้าพเจ้าฝึกฝนและทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง		✓			
000.	ข้าพเจ้าคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น	✓				

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ห้องเรียน

☐ ม.4/1

☐ ม.4/5

3. นักเรียนเรียนพิเศษวิชาสังคมศึกษาหรือไม่

☐ เรียน

☐ ไม่เรียน

4. นักเรียนใช้เวลาในการทำการบ้าน หรือศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาเพิ่มเติมหรือไม่

☐ ใช้ จำนวน นาที

☐ ไม่ใช่

ตอนที่ 2 พฤติกรรมหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำกับตนเองในด้านการเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
1.	ถ้าข้าพเจ้าพบเจองานที่มีความยาก ข้าพเจ้ามักเลือกทำเฉพาะงานในส่วนที่ง่าย ๆ					
2.	ข้าพเจ้าขอให้ครูช่วยอธิบายอีกครั้ง เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
3.	ข้าพเจ้าปรึกษาเพื่อนและครูเพื่อหาทางออก เมื่อเกิดปัญหาในการเรียนหรือการทำงาน					
4.	ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ทั้งที่ความคิดเห็นนั้นจะไม่ตรงกับความคิดของข้าพเจ้าก็ตาม					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
5.	ข้าพเจ้าใช้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้านการเรียนและการทำงานด้วยตนเอง					
6.	ข้าพเจ้าเลือกที่จะหลีกเลี่ยงสิ่งที่เข้ามารบกวนสมาธิในขณะที่เรียนหรือทำงาน					
7.	ข้าพเจ้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา ภาระงาน และวิธีการวัดประเมินผลของแต่ละวิชาที่เรียนก่อนเริ่มเรียน					
8.	ข้าพเจ้าจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนพร้อมสำหรับการเริ่มเรียน					
9.	ข้าพเจ้าวางแผนการทำงานที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ					
10.	ข้าพเจ้าลำดับรายการสิ่งที่ต้องทำเกี่ยวกับการเรียนและการทำงานเอาไว้ล่วงหน้า					
11.	ข้าพเจ้าวางแผน จัดลำดับขั้นตอนของการทำงานก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติ					
12.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพื่อเป็นการเตรียมตัวสอบล่วงหน้า					
13.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน					
14.	ข้าพเจ้าเขียนรายการสิ่งที่จะต้องทำก่อนที่จะมีการสอบในวิชาต่างๆ					
15.	ข้าพเจ้านึกถึงสิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของตนเองพร้อมหาวิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรค					
16.	ก่อนเริ่มเรียนหรือทำงาน ข้าพเจ้าคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
17.	ก่อนข้าพเจ้ากระทำการสิ่งใดก็ตาม ข้าพเจ้านึกถึงและตระหนักถึงผลจากการกระทำ					
18.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนมีความสำคัญ ข้าพเจ้าจึงตั้งใจเรียนอย่างเต็มความสามารถ					
19.	ข้าพเจ้าคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ร่วมงาน					
20.	ถึงแม้งานที่ข้าพเจ้าทำไม่ตรงกับ ความชอบ แต่ข้าพเจ้าพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จ					
21.	ข้าพเจ้าตรวจทานคำตอบของแบบฝึกหัดหรือผลงานก่อนส่งครู เพื่อให้แน่ใจในความถูกต้อง					
22.	ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่ที่ทำให้ไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน					
23.	ข้าพเจ้าฝึกฝนและทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง					
24.	ข้าพเจ้าทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน แม้ว่าครูไม่ได้สั่งให้ทำก็ตาม					
25.	ข้าพเจ้าเรียงลำดับความสำคัญของงานที่ต้องทำก่อนหลัง					
26.	ข้าพเจ้าไม่ออกไปทำกิจกรรมอื่นจนกว่างานจะเสร็จ					
27.	ข้าพเจ้าทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด					
28.	ข้าพเจ้าประเมินความรู้เดิมของตนเอง ก่อนเริ่มเรียนบทเรียนใหม่					
29.	ข้าพเจ้าบันทึกและวิเคราะห์รูปแบบการทำงานของตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
30.	ข้าพเจ้าประเมินผลการทำงานของตนเองพร้อมทั้งหาสาเหตุที่ทำให้ข้าพเจ้าทำงานนั้นไม่สำเร็จ					
31.	ข้าพเจ้าประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ข้าพเจ้ากำหนดหรือไม่					
32.	ข้าพเจ้าตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการเรียนและการทำงานของตนเองอย่างชัดเจน					
33.	ข้าพเจ้าตั้งเป้าหมายในการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก่อนสอบล่วงหน้าเป็นเวลานาน					
34.	ข้าพเจ้าวางแผนในการสืบค้นข้อมูลก่อนที่จะเริ่มสืบค้นข้อมูล					
35.	ข้าพเจ้าสืบค้นข้อมูลที่ข้าพเจ้าไม่รู้โดยใช้เครื่องมือต่างๆ					
36.	ข้าพเจ้าสืบค้นข้อมูลต่างๆที่ข้าพเจ้าอยากรู้ด้วยตนเอง					
37.	ข้าพเจ้าสามารถใช้วิธีการในการค้นคว้าหาข้อมูลได้หลากหลายวิธี					
38.	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนจากสมุดบันทึกของตนเอง					
39.	ข้าพเจ้าให้เพื่อนหรือคนอื่นตั้งคำถามเกี่ยวกับการเรียนเพื่อเป็นการทดสอบตัวข้าพเจ้าเอง					
40.	ข้าพเจ้าตั้งคำถามเกี่ยวกับบทเรียนกับตนเอง เพื่อให้แน่ใจว่าข้าพเจ้าเข้าใจเนื้อหาของบทเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ / ความรู้สึก				
		เป็นประจำ / มากที่สุด (5)	บ่อยครั้ง / มาก (4)	ค่อนข้างบ่อย / ปานกลาง (3)	บางครั้ง / น้อย (2)	ไม่เคยเลย / น้อยที่สุด (1)
41.	ข้าพเจ้าจัดบันทึกสิ่งสำคัญของเนื้อหา สาระที่เรียนไว้ในสมุดจดของตนเอง					
42.	ข้าพเจ้าจัดบันทึกเนื้อหาที่สำคัญ เกี่ยวกับการเรียนเพื่อใช้ทบทวน บทเรียนในภายหลัง					
43.	ข้าพเจ้าทำเครื่องหมายหรือเน้น ข้อความในข้อความสำคัญระหว่างเรียน					
44.	ถ้าข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดีเกินที่ ตั้งเป้าหมายไว้ ข้าพเจ้าต้องให้รางวัล กับตนเอง					
45.	ถ้าข้าพเจ้าทำงานได้สำเร็จหรือมีผลการ เรียนตามเป้าหมายที่กำหนด ข้าพเจ้าให้ รางวัลกับตนเอง					
46.	ข้าพเจ้าโทษตนเองเมื่อสิ่งที่ทำนั้นไม่ ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจเอาไว้					
47.	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนต่างๆ เพื่อ เตรียมตัวสอบหรือเพื่อให้ข้าพเจ้าได้ คะแนนดีขึ้น					
48.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนเพื่อให้ได้คะแนนสอบ ที่ดี ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนวิชา นั้นเลยก็ตาม					
49.	ข้าพเจ้าขยันเรียนมากขึ้น เมื่อทราบว่า ตัวเองทำคะแนนได้น้อยหรือไม่ดี					
50.	ข้าพเจ้าพยายามศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมใน เรื่องที่ข้าพเจ้าขาดความรู้					
51.	ข้าพเจ้าจดโน้ตย่อสรุปความรู้เนื้อหา ต่างๆที่ข้าพเจ้าได้เรียนในชั้นเรียนเพื่อ เสริมความเข้าใจของตนเอง					

ภาคผนวก จ
ภาพตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ภาพตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

Test SS01 BR
14 กุมภาพันธ์ •

Part 1/1 Clip 1
ชมคลิปวิดีโอ พร้อมแสดงความคิดเห็นกับประเด็นต่อไปนี้
1. คลิปวิดีโอนี้สะท้อนให้เห็นคำว่า "สังคม" อย่างไรบ้าง
2. คลิปวิดีโอนี้แสดงออกให้เห็นถึงสถานภาพ และบทบาทของใครบ้าง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมอย่างไร
<https://www.youtube.com/watch?v=0LFkHUWk1yw>

AIS "Always there" เรื่องราวของ แก้วตา ที่จะทำให้คุณรู้สึก ว่า...ยังมีใคร จะดีแค่ไหนที่เรารู้ว่า ยังมีคนที่คอยดูแล และเป็นที่พักได้เสมอ เอ...

YOUTUBE.COM

Like Comment Share

27 people reached > Boost Post

1. ครอบครัวส่วนใหญ่ที่อยู่ในเมืองเป็นครอบครัวเดี่ยวและในปัจจุบันการเข้าถึงทางการศึกษาในทางไกลยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

Test SS01 BR
14 กุมภาพันธ์ •

Part 1/1 ประเด็นคำถามและคำตอบหัวข้อที่ศึกษา

Like Comment Share

43 people reached > Boost Post

หัวข้อประเด็นคำถาม "หน้าที่ของสังคม"
คำถาม:หน้าที่ของสังคมมีอะไรบ้าง
คำตอบ:1.เสริมสร้างสมาชิกใหม่
2.อบรมสั่งสอนขัดเกลาสมาชิกของสังคม
3.สร้างหรือผลิตสินค้าที่จำเป็น ให้แก่สมาชิก
4.รักษากฎระเบียบ
5.จัดสรรความต้องการทางจิตใจให้สมาชิก
Linkความรู้: <https://socialwsk.wordpress.com/สังคม/หน้าที่ของสังคม/ห้อง1เลขที่15,17,27,29,35,40>

หน้าที่ของสังคม
socialwsk.wordpress.com
หน้าที่ของสังคม เมื่อมนุษย์มารวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมขึ้นมา สังคมที่ตั้งขึ้น...

14 กุมภาพันธ์ • Like • Reply • 1

View 3 previous replies...

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นโพสต์ (Post) ในการกำหนดประเด็นศึกษาของนักเรียน และตั้งประเด็นคำถามของกลุ่ม

หัวข้อ "หลักการอยู่ร่วมกันในสังคม"
คำถามหลักการอยู่ร่วมกันภายในสังคมทุกสังคมมีลักษณะที่ประการ คำตอบ:3ประการคือ
ประการแรกคือ "การรู้จักวางตนในสังคม"
ประการที่สองคือ "รู้จักหน้าที่ของตนเอง ทุกคน"
ประการสุดท้ายประการที่สาม คือ "การมีจิตใจเอื้อเฟื้อ" Link: <http://www.panyas4u.com/การอยู่ร่วมกัน>

การอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้จักวางตนในสังคม เมื่อเพื่อเอื้อเฟื้อ
panyas4u.com
การอยู่ร่วมกันในสังคม การรู้จักวางตนในสังคม เมื่อเพื่อเอื้อเฟื้อ 1 ชม...

14 กุมภาพันธ์ • Like • Reply

View 3 previous replies...

หลักการอยู่ร่วมกันภายในสังคม คือ
1.การรู้จักวางตนในสังคม ไม่พูดจาเมื่อมี หน้าที่เฉพาะ
2. การรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทุกคนคำคือเป็นบทบาทหน้าที่ของตนเอง แต่ทุกคน ต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด
3.การมีจิตใจเอื้อเฟื้อ รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น คนมีบทบาทเป็นอย่างไรก็ได้กับคนอื่นน้อย เพื่อสังคมที่สงบร่มเย็น

14 กุมภาพันธ์ • Edited • Like • Reply • Message

หลักการอยู่ร่วมกันภายในสังคมคือการที่จะอยู่ในสังคมให้ได้กับผู้อื่นอย่างมีความสุข ประเด็นไปคำ
1.การวางตัว
2.การรู้จักหน้าที่ของตนเอง
3.การมีจิตใจเอื้อเฟื้อ

หัวข้อประเด็นคำถาม "หน้าที่ของสังคม"
คำถาม:หน้าที่ของสังคมมีอะไรบ้าง
คำตอบ:1.เสริมสร้างสมาชิกใหม่
2.อบรมสั่งสอนขัดเกลาสมาชิกของสังคม
3.สร้างหรือผลิตสินค้าที่จำเป็น ให้แก่สมาชิก
4.รักษากฎระเบียบ
5.จัดสรรความต้องการทางจิตใจให้สมาชิก
Linkความรู้: <https://socialwsk.wordpress.com/สังคม/หน้าที่ของสังคม/>

หน้าที่ของสังคม
socialwsk.wordpress.com
หน้าที่ของสังคม เมื่อมนุษย์มารวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมขึ้นมา สังคมที่ตั้งขึ้น...

14 กุมภาพันธ์ • Like • Reply • 1

1.สิ่งที่สังคมต้องเพื่อให้ดำรงอยู่ได้
2.นำเสนอได้ครบถ้วน
3.ควรมีสรุปมากกว่าเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น

14 กุมภาพันธ์ • Like • Reply

หน้าที่ของสังคม มี 5ข้อ 1.ผลิตสมาชิกใหม่ 2.อบรมสั่งสอนในสมาชิกของสังคม 3.ผลิตสินค้าที่จำเป็น 4. รักษาคนในกฎระเบียบของสังคม 5.เสนอความต้องการในด้านจิตใจ

14 กุมภาพันธ์ • Edited • Like • Reply

หน้าที่ของสังคมมีการสร้างสมาชิกใหม่ ต้องอบรมสั่งสอนให้เรียนรู้ ต้องรักษากฎหมายของสังคมด้วย มีการผลิตสินค้าเพื่อประชากรบริโภค มีสถานที่ทางศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นแชร์ (Share) ในการค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นคำถามต่างๆ และแบ่งปันความรู้ให้กับเพื่อน

ตัวอย่างผลงานการสร้างสรรค์และนำเสนอความรู้จากประเด็นคำถามของกลุ่ม

องค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม

1. ได้ทราบถึงองค์ประกอบของสังคม ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. ข้อมูลละเอียดชัดเจน รูปภาพสวยงาม
3. ตัวอักษรอ่านยากไปตรงส่วนของการละเอียดของหัวข้อ ควรขยายให้ใหญ่ขึ้นเพื่อความสะดวกในการอ่าน

17 กุมภาพันธ์ · Edited · Like · Reply · Message

Reply as Test SS01 BR

สังคมสัตว์และสังคมมนุษย์

15 กุมภาพันธ์ · Like · Reply

View 1 previous reply...

ได้รู้ถึงข้อแตกต่างของสังคมสัตว์และสังคมมนุษย์ ว่าแตกต่างกันเพียงไหน. แต่ในความแตกต่างนั้น ก็มีความเหมือนกันอยู่คือการอยู่ร่วมกันที่ต้องพึ่งพาช่วยเหลือกัน

17 กุมภาพันธ์ · Like · Reply · Message

องค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม

1. กลุ่มสังคม
2. สถาบันสังคม
3. การจัดการภายในสังคม

Like · Reply · Message · February 15 at 3:51pm · Edited

1. ได้รู้ถึงองค์ประกอบของสังคมในแต่ละส่วนซึ่งเป็นพื้นฐานและองค์ประกอบสำคัญอันรวมกันทำให้เกิดสังคมขึ้นมา ซึ่งทำให้ได้รับความสำคัญบทบาทของแต่ละองค์ประกอบว่ามีความเกี่ยวข้องที่ก่อเกิดสังคมขึ้นมาได้อย่างไร

2. เห็นสามารถสรุปให้เห็นภาพรวมได้เข้าใจ... See More

Like · Reply · Message · February 15 at 9:32pm · Edited

1. ได้ทราบองค์ประกอบของสังคมที่สำคัญๆที่ทุกสังคมต้องมี

2. นำเสนอได้กระชับเห็นแล้วเข้าใจได้เลยว่าองค์ประกอบมีอะไรบ้าง

3. ควรจะเพิ่มคำอธิบายในแต่ละองค์ประกอบย่อยให้ชัดเจนกว่านี้... See More

Like · Reply · Message · February 17 at 1:07pm

1. ได้ทราบถึงองค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม

2. นำเสนอได้ชัดเจน อ่านง่าย

3. ควรมีเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น... See More

Like · Reply · Message · February 17 at 2:55pm

1. ได้ทราบถึงองค์ประกอบโครงสร้างทางสังคม

ว่ามีก็ประการที่เป็นพื้นฐาน

2. เพื่อนสรุปได้อย่างเข้าใจง่ายรูปภาพที่นำมาประกอบสื่อสังคมประกอบได้ดี

3. รายละเอียดน้อยไปในแต่ละหัวข้อ ควรขยายความมากกว่านี้... See More

Like · Reply · Message · February 17 at 7:32pm

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นคอมเมนต์ (Comment) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอลงกรณ์ อัสวโสรธรณ
วันเดือนปีเกิด	29 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	189/135 เดอะมาร์คคอนโด รัชดา-แอร์พอร์ตลิงค์ ถนนริมคลองสามเสน แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนราชวินิต มัชฌม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2555	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาสังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2560	ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2560	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาการวิจัย และสถิติทางการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ